

Waterschap Brabantse Delta

Begroting 2026

Colofon

De Begroting 2026 is een uitgave van waterschap Brabantse Delta.
Meer informatie over het waterschap vindt u op www.brabantsedelta.nl

Datum:

5 november 2025

Afbeelding kaft:

Waterharmonica rioolwaterzuivering Nieuw-Vossemeer

WATERSCHAPSBEGROTING IN ÉÉN OOGOPSLAG

WATERSCHAP BRABANTSE DELTA ZORGT VOOR VEILIGE DIJKEN EN KADES, ZUIVERT RIOOLWATER, VERBETERT EN BEWAAKT DE KWALITEIT VAN HET OPPERVLAKTEWATER EN REGELT DE HOOGTE VAN HET WATER IN MIDDEN- EN WEST-BRABANT. IN DE JAARLIJKE BEGROTING STAAT WAT HET WATERSCHAP HET KOMENDE JAAR GAAT DOEN, WAT DAT KOST EN WAT DAT BETEKENT VOOR DE BELASTINGTARIEVEN.

**INVESTEREN IN DE
WATEROPGAVEN**

**OP EEN
INNOVATIEVE
MANIER**

**IMPULS AAN
STRATEGIE, PLANNING
EN UITVOERING**

ACCENTEN

UITDAGINGEN

**KLIMAAT-
VERANDERING**

**NATUUR EN
BIODIVERSITEIT**

**DIGITALE
TRANSFORMATIE**

**KRAPPE
ARBEIDSMARKT**

De waterschappen staan voor een grote uitdaging. Voor een veilige, klimaatbestendige delta zijn forse investeringen nodig. Tegelijkertijd moeten we dat doen met realistische tarieven.

KERTAKEN

**VEILIGE
DIJKEN**

Veilig wonen, werken en genieten dankzij **568** kilometer dijken, **227** gemalen en **17** sluizen en waterbergingsgebieden.

**SCHOON
WATER**

Gezonde natuur dankzij een goede waterkwaliteit. Schoonmaken van rioolwater van huizen en bedrijven in **17** rioolwaterzuiveringen.

**VOLDOENDE
WATER**

Genieten van water dankzij het maaien en baggeren van **8.115** km sloten, beken en rivieren. Zorgen dat het niet te droog is dankzij **1.752** stuwen.

Totale kosten kerntaken:

€ 209 miljoen

GROTE PROJECTEN

OVERZICHT

MARKDAL-NOORD

Het waterschap werkt aan plannen voor de herinrichting van het noordelijke deel van het Markdal. Dit beekdal ligt ten zuiden van Breda. We verbeteren de waterkwaliteit door 4 kilometer beekherstel uit te voeren. Vissen zwemmen straks makkelijker stroomopwaarts richting België. We leggen daarnaast 150 hectare nieuwe natuur aan om de biodiversiteit te versterken. Het project gebeurt in fasen. Op dit moment werken we aan een definitief ontwerp. De uitvoering van de plannen voor de herinrichting volgt in 2027.

DIJKVERSTERKING WILLEMSTAD-NOORDSCHANS

Voor deze dijkversterking bekeken we de afgelopen jaren wat de beste oplossing was om deze dijk weer aan de veiligheidseisen te laten voldoen. Dat stellen we begin 2026 vast in het voorkeursalternatief (VKA). Een uitdagend proces. Want binnendijs wonen veel mensen langs de dijk. Buitendijs ligt een Natura2000-gebied, dat ook een waterbergingsgebied is. En de dijk zelf kenmerkt zich door veel cultuurhistorische elementen, zoals muralmuren. De komende jaren werken we het VKA verder uit. Zodat we in 2029 kunnen starten met het versterken van de dijk.

ELEKTRISCHE INSTALLATIE RWZI BATH

We vernieuwen de complete elektrische infrastructuur van deze rioolwaterzuivering. Denk aan transformatoren, verdeelkasten en kabels. Ook de complete procesautomatisering wordt vervangen: de computers en software die metingen en informatie vertalen naar aansturing van het proces. Dit Cordis-systeem is de nieuwe standaard van het waterschap voor procesautomatisering en procesinformatisering. Uiteindelijk gaan alle objecten werken met Cordis. Een traject van jaren, maar met veel voordelen. We hebben nu namelijk nog veel verschillende systemen en straks is er één systeem waarmee alle installaties van het waterschap worden bediend.

Totale investeringen (bruto): **96,9 miljoen**

Waarvan bijdragen derden: **18,1 miljoen**

INKOMSTEN : € 209 miljoen

BIJDRAGE PROVINCIE EN RESERVES

Provincie Noord-Brabant levert een bijdrage voor het uitvoeren van het vaarwegenbeheer. Reserves worden ingezet om tariefschommelingen tegen te gaan.

€ 11 miljoen

BELASTINGEN

Iedereen die belang heeft bij het waterschap betaalt waterschapsbelasting.

€ 198 miljoen

WAT BETEKEN DAT VOOR DE TARIEVEN?

Voorbeeldaanslagen:

*STIJGING T.O.V. 2025

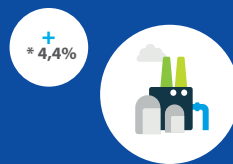
Eénpersoonshuishouden
1 vervuilingseenheid
Huurwoning

WATERSCHAPSLASTEN:
€ 172,-

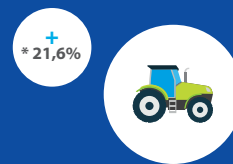
Gezin met 2 kinderen
3 vervuilingseenheid
WOZ-waarde € 370.000

WATERSCHAPSLASTEN:
€ 449,-

Productiebedrijf voedingsmiddelen
300 vervuilingseenheden
WOZ-waarde: € 13,5 miljoen

WATERSCHAPSLASTEN:
€ 29.376,-

Agarisch bedrijf • 50 hectare
3 vervuilingseenheden
WOZ-waarde: € 520.000

WATERSCHAPSLASTEN:
€ 6.240,-

Inhoudsopgave

Colofon.....	2
WATERSCHAPSBEGROTING IN ÉÉN OOGOPSLAG	3
DEEL I: BELEIDSBEGROTING	7
1. Inleiding	7
2. Externe en interne ontwikkelingen	8
2.1 Algemene trends en ontwikkelingen.....	8
2.2 Belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de meerjarenraming	15
2.3 Uiteenzetting uitgangspunten en normen	17
3. Programmaplannen.....	18
3.1 Programmaplannen begroting 2026 en meerjarenraming	18
3.2 Overzicht dekkingsmiddelen	36
3.3 Heffing vennootschapsbelasting	36
3.4 Onvoorzien	36
4. Raming belastingopbrengsten en toelichting	37
4.1 Criteria, grondslagen en kwijtscheldingsbeleid	37
4.1.1 Objectieve, bedrijfseconomische criteria toerekening van kosten.....	37
4.1.2. Kwantitatieve grondslagen.....	37
4.1.3. Beschrijving kwijtscheldingsbeleid	38
4.2 Watersysteembeheer	38
4.2.1. Raming van belastingopbrengsten	38
4.2.2. Toelichting op de verwachte opbrengsten uit belastingheffing	38
4.3 Zuiveringsbeheer	40
4.3.1. Raming van belastingopbrengsten	40
4.3.2. Toelichting op de verwachte opbrengsten uit belastingheffing	40
4.4 Mate van kostendekkendheid	41
4.5 Lastendruk.....	42
5. De paragrafen.....	44
5.1 Uiteenzetting van de financiële positie	44
5.2 Paragraaf Assetmanagement.....	50
5.3 Paragraaf bedrijfsvoering	52
5.4 Paragraaf verbonden partijen	57
5.5 Openbaarheidsparagraaf	69
DEEL II: FINANCIËLE BEGROTING.....	70
1. Financieel resultaat en resultaatbestemming.....	70
2. Gehanteerde uitgangspunten en normen.....	72
3. Overzicht van baten en lasten en toelichting.....	73
4. Voorgenomen investeringen en toelichting.....	76

5. Geprognosticeerde balans	77
DEEL III: DE MEERJARENRAMING	78
1. Inleiding	78
2. Externe en interne ontwikkelingen, uitgangspunten en normen	78
2.1 Externe en interne ontwikkelingen	78
2.2 Uitgangspunten en normen	78
3. Beleid	78
4. Raming belastingopbrengsten	79
5. Uiteenzetting financiële positie	81
5.1 Financiering	81
5.2 Weerstandsvermogen	81
5.3 Netto Schuldquote	82
5.4 Wendbaarheid van de begroting	82
5.5 EMU-saldo	83
5.6 Geprognosticeerde balans per 31-12	84
5.7 Belastingtarieven en lastendruk	85
6. Lopende en voorgenomen investeringen	87
DEEL IV: BIJLAGEN	89
Bijlage 1: Resultaattabellen programma's	89
Bijlage 2: Raming van baten en lasten naar kosten en opbrengstensoorten	94
Bijlage 3: BBP-productenlijst met nettolasten producten naar de taken	96
Bijlage 4: BBP-productenlijst met nettolasten producten naar de programma's	99
Bijlage 5: Principes waarmee kosten en opbrengsten aan de beheerproducten zijn toegerekend ...	102
Bijlage 6: Staat van reserves en voorzieningen	103
Bijlage 7: Staat van activa	104
Bijlage 8: Investeringsplan 2026-2030	106
Bijlage 9: Overzicht investeringen met verwachte kredietaanvraag in 2026 (lijst autorisatie kredietverstrekking)	114

DEEL I: BELEIDSBEGROTING

1. Inleiding

De in het voorjaar 2025 opgestelde Kadernota 2026-2030 geeft de inhoudelijke koers weer voor de komende jaren en is gebaseerd op een aantal sturende documenten: het akkoord 2023-2027 “Water verbindt ons” en het Waterbeheerprogramma 2022-2027 “Klimaatbestendig en veerkrachtig waterlandschap”. De Begroting 2026 is een nadere uitwerking van de Kadernota en geeft aan wat het waterschap de komende jaren per programma gaat doen, inclusief de indicatoren, de kosten en wat dat betekent voor de belastingtarieven.

De Begroting 2026 is opgesteld in overeenstemming met de verslaggevingsregels uit het nieuwe Waterschapsbesluit. Als algemene opmerking bij deze begroting dient te worden gemeld dat door het afronden op duizendtallen mogelijk kleine afrondingsverschillen kunnen voorkomen. Deze verschillen hebben geen invloed op het resultaat.

Leeswijzer

De **beleidsbegroting (deel I)** geeft een beeld van de activiteiten van het waterschap in het jaar 2026 en de daaruit voortvloeiende financiële gevolgen. De opbouw is als volgt:

- Hoofdstuk 2: Externe en interne ontwikkelingen
- Hoofdstuk 3: Programmaplannen
- Hoofdstuk 4: Raming belastingopbrengsten en toelichting
- Hoofdstuk 5: De paragrafen

De **financiële begroting (deel II)** bevat:

- Hoofdstuk 1: Financieel resultaat en de resultaatbestemming.
- Hoofdstuk 2: Gehanteerde uitgangspunten en normen
- Hoofdstuk 3: Overzicht van de baten en lasten en toelichting
- Hoofdstuk 4: Voorgenomen investeringen en toelichting
- Hoofdstuk 5: Geprognosticeerde balans

De **meerjarenraming (deel III)** bevat een meerjarige doorkijk op het begrotingsjaar en de vier opvolgende jaren.

In de **bijlagen** zijn naast de (verplichte) **uitvoeringsinformatie** ook de “Resultaattabellen programma’s” (bijlage 1), het “Investeringsplan 2026-2030” (bijlage 8) en het “Overzicht investeringen met verwachte kredietaanvraag in 2026” (bijlage 9) opgenomen. Op basis van het laatste overzicht bepaalt het algemeen bestuur voor welke investeringsprojecten de kredietverstrekking geautoriseerd kan worden aan het dagelijks bestuur en voor welke investeringsprojecten het algemeen bestuur de besluitvorming aan zichzelf wil houden.

2. Externe en interne ontwikkelingen

2.1 ALGEMENE TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

Het waterschap staat voor grote uitdagingen. Een aantal trends en ontwikkelingen worden in deze paragraaf toegelicht. Daarnaast is het waterschap volop in transitie: naar een duurzame, circulaire waterketen en naar een innovatieve en digitaal georiënteerde organisatie. Hiertoe is de afgelopen jaren de strategische, planvormings- en realisatiekracht van het waterschap vergroot. Er wordt vol ingezet om de uitdagingen het hoofd te bieden en de transities succesvol vorm te geven, vaak nog met succes, maar het is zeker niet vanzelfsprekend. We hebben in toenemende mate te maken met krapte op de arbeidsmarkt, beperkte marktcapaciteit bij aannemers en leveranciers, stijgende marktprijzen en nieuwe en complexere regelgeving. En bij circulariteit en innovaties is het waterschap (mede) afhankelijk van externe ontwikkelingen. Al met al hebben exogene factoren een steeds grotere impact op het tempo om onze doelen en ambities tijdig en succesvol te kunnen realiseren.

Aanpassing belastingstelsel

Nederland staat voor grote uitdagingen op het gebied van waterbeheer: denk aan toenemende weersextremen, een groeiende vraag naar duurzaam watergebruik, de noodzaak van circulaire economie en het verantwoord omgaan met onze leefomgeving. Om als waterschappen hierop goed in te kunnen spelen, was aanpassing van het belastingstelsel noodzakelijk. De nieuwe belastingwet treedt per 1 januari 2026 in werking.

Met het gemoderniseerde stelsel worden de lasten eerlijker verdeeld tussen huishoudens, agrariërs en bedrijven, krijgen duurzaamheid en innovatie meer ruimte en wordt de financiële basis voor toekomstbestendig waterbeheer versterkt. Door het profijtbeginsel toe te passen – wie meer profijt heeft, betaalt meer – kunnen de heffingen beter worden afgestemd op de belangen en omstandigheden van specifieke gebieden. Met de aanpassingen aan de zuiverings- en verontreinigingsheffing streven waterschappen ernaar het gebruik van milieu- en mensbelastende stoffen te verminderen. Bovendien maakt het stelsel het mogelijk om kosten voor plusvoorzieningen (activiteiten bovenop reguliere taken) in rekening te brengen en bedrijven een lagere heffing op te leggen wanneer waardevolle grondstoffen uit afvalwater worden teruggewonnen.

Waterschap Brabantse Delta heeft met de implementatie van het nieuwe stelsel in 2025 een kostentoedelingsonderzoek uitgevoerd, waarin onder andere relevante gebiedskenmerken en rekenkundige kostentoedelingspercentages zijn beoordeeld. De resultaten van dit onderzoek zijn meegenomen in het bestuurlijke besluitvormingsproces rondom de kostentoedelingsverordening die vanaf 2026 zal gelden.

De afgelopen jaren zijn de WOZ-waarden van woningen veel sterker gestegen dan die van niet-woningen (zoals bedrijfspanden). Omdat de watersysteemheffing tot nu toe voor alle ‘gebouwde onroerende zaken’ was gebaseerd op de algemene WOZ-waarde, gingen woningeigenaren daardoor relatief een steeds groter deel van de totale heffing betalen—zonder dat het waterschap hier een grotere inspanning voor hoefde te leveren. In het nieuwe stelsel is daarom een verplichte tariefdifferentiatie binnen de categorie ‘gebouwd’ ingevoerd: woningen en niet-woningen (bijvoorbeeld bedrijfsgebouwen) krijgen elk een eigen tarief, vastgesteld op basis van hun WOZ-waarde. De tariefdifferentiatie is gebaseerd op het peiljaar 2024 en is verplicht voor alle waterschappen.

Separate afvalwaterstromen

Separate afvalwaterstromen zijn afvalwaterstromen die niet via het openbaar vuilwaterriool naar de zuiveringsinstallaties van het waterschap worden geleid, maar bijvoorbeeld direct via een eigen leiding, particulier rioolstelsel, of per as (tankwagen) op een rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi), transportleiding of gemaal van het waterschap terechtkomen. Vanaf 2026 vallen deze separate afvalwaterstromen niet langer onder de wettelijke zuiveringstaak van het waterschap en dus niet meer onder de zuiveringsheffing, maar dienen via een privaatrechtelijke overeenkomst te worden afgerekend. Voor waterschap Brabantse Delta gaat het, met de kennis van nu, om 11 bedrijven en een beperkt aantal huishoudens. Voor deze stromen dienen het waterschap en de aanbieder privaatrechtelijke afspraken te maken, waarbij marktconforme tarieven inclusief btw gelden in plaats van de zuiveringsheffing. Voor dit deel van de kosten geldt het fiscale regime en zal dan ook een btw-administratie worden ingericht.

Proces

In mei 2025 is het algemeen bestuur meegenomen in de aanpak om tijdig te komen tot privaatrechtelijke overeenkomsten met betrokken partijen. Toen is een 2 sporenbeleid afgesproken:

Spoor 1: korte termijn (vóór 1 januari 2026)

Dit spoor betreft een (beleidsarme) wijziging van vergunning naar privaatrechtelijke overeenkomst op korte termijn. Dit spoor waarborgt de continuïteit van de dienstverlening en zorgt voor behoud van inkomsten. Het spoor dient per 1 januari 2026 gerealiseerd te zijn. In september 2025 heeft besluitvorming in het DB plaatsgevonden over de methodiek voor het berekenen van de integrale kostprijs. Het algemeen bestuur wordt/is hierover mondeling geïnformeerd. Gesprekken met separate lozers staan de komende 2 maanden gepland, met als doel het sluiten van overeenkomsten voor het einde van 2025.

Spoor 2: lange termijn

Voor de lange termijn dient er principebesluitvorming plaats te vinden door het algemeen bestuur middels een BOB-traject, gericht op het maken van toekomstbestendige keuzes ten aanzien van de separate lozers die in lijn zijn met de eigen visie en strategie van het waterschap. In dit spoor komen bijvoorbeeld overwegingen aan bod die een rol kunnen spelen bij het in de toekomst behouden of aantrekken van deze afvalwaterstromen. Denk hierbij aan overwegingen zoals het optimaal benutten van de capaciteit van een RWZI, de mogelijkheid van het terugwinnen van grondstoffen uit afvalwater en de aanwezigheid van bepaalde stoffen.

Verantwoording in de begroting

De opbrengsten van de separate afvalwaterstromen worden in de begroting verantwoord bij de dekkingsmiddelen als algemene opbrengst, dus niet als belastingopbrengst. Ook de extra, niet tot de wettelijke taak behorende, kosten die samenhangen met de separate afvalwaterstromen worden hier verantwoord. Dit betekent dat in de begroting de opbrengsten en de daaruit voortvloeiende extra kosten van separate afvalwaterstromen apart worden gehouden van de publieke taken en de daarbij behorende belastingopbrengsten. Dit zorgt voor transparantie in de financiële verantwoording en voorkomt vermenging van privaatrechtelijke opbrengsten met publieke inkomsten. Deze aanpak volgt de praktijk en de wettelijke kaders zoals opgenomen in de handreiking separate afvalwaterstromen van de Unie van Waterschappen en het Besluit Markt en Overheid.

Omdat op het moment van opstellen van de begroting de privaatrechtelijke overeenkomsten met de separate lozers nog moeten worden gesloten, is ervoor gekozen niet vooruit te lopen op te maken afspraken en de vervuilingseenheden van de separate lozers zo neutraal mogelijk tegen het berekende zuiveringstarief te verantwoorden in de overige dekkingsmiddelen. Ook worden er nog geen extra kosten opgenomen. Deze werkwijze is volledig gangbaar en sluit aan bij de adviezen in de handreiking separate afvalwaterstromen. Eind 2025 zal er meer duidelijkheid ontstaan over de

daadwerkelijk te verwachten opbrengsten en kosten. Het algemeen bestuur wordt op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen en indien nodig wordt er eind 2025 of begin 2026 een begrotingswijziging voorgelegd.

In de Begroting 2026 worden de totale netto kosten van de taak Zuiveringsbeheer gedekt door de zuiveringsheffing en de overige dekkingsmiddelen, waarbij de privaatrechtelijke opbrengsten (vervuilingseenheden x zuiveringstarief) van separate afvalwaterstromen onder de overige dekkingsmiddelen vallen en de netto kosten verminderen en daarmee het bedrag dat aan zuiveringsheffing dient te worden opgehaald.

Versterking van weerbaarheid

Waterschappen zijn verantwoordelijk voor vitale processen zoals waterveiligheid, waterkwaliteit en (afval)waterbeheer. Klimaatverandering, geopolitieke spanningen en netcongestie zorgen voor meer en nieuwe soorten dreigingen, zoals extreem weer, wateroverlast, droogte, langdurige stroomuitval, digitale aanvallen op kritische infrastructuur en hybride dreigingen. Wetgeving en landelijke analyses benadrukken dat waterschappen structureel hun weerbaarheid moeten versterken tegen uiteenlopende risico's.

Nieuwe wetgeving

In het tweede kwartaal van 2026 zullen de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke) en de Cyberbeveiligingswet (Cbw) in werking treden. Beide wetten brengen een zorgplicht, meldplicht en toezichthouder met zich mee. Namens de waterschappen heeft de Unie van Waterschappen op de wetsvoorstellen gereageerd met als belangrijke zorgpunten dat er veel onduidelijkheid is over de eisen waaraan voldaan moet worden en wat de impact van de wetten op de waterschappen is. De waterschappen hebben aangegeven behoefte te hebben aan duidelijke richtlijnen en standaarden om effectieve beleidsvoering te waarborgen. Het is hierbij van groot belang de risico's en kosten goed in beeld te krijgen en beheersbaar te houden. De Unie van Waterschappen heeft bij het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat aangedrongen op een Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden (UDO) inclusief een impactanalyse voor de waterschappen. Daarnaast heeft de Unie gevraagd om nauw betrokken te worden bij de verdere uitwerking van de wetsvoorstellen in ministeriële regelingen. Pas na het UDO-traject en de landelijke risicobeoordeling in het kader van de Wwke, kan er meer duidelijkheid over de impact van beide wetten op de waterschappen worden gegeven. De financiële consequenties kunnen naar verwachting in de loop van 2026 worden ingeschat en meegenomen in de Kadernota 2027–2031.

Wet weerbaarheid kritieke entiteiten

Met behulp van de Wwke geeft Nederland invulling aan de Europese Critical Entities Resilience Directive (CER richtlijn) die eind 2022 door het Europese parlement is aangenomen. Doel van de wet is het verhogen van de weerbaarheid van kritieke entiteiten die een essentiële dienst verlenen in Nederland. Volgens de Wwke moet een organisatie op basis van een risicoanalyse van het Rijk worden aangewezen als kritieke entiteit. De verwachting is dat de waterschappen voor de processen Afvalwater en Keren en beheren Waterkwantiteit als kritieke entiteit worden aangewezen.

De wet beoogt vitale infrastructuur van essentiële diensten beter te beschermen tegen verstoringen, sabotage en hybride dreigingen. Voor waterschap Brabantse Delta betekent dit dat wij als kritieke entiteit verplicht worden om:

- Risicobeoordelingen uit te voeren voor onze vitale bedrijfsmiddelen (zoals zuiveringsinstallaties, sluizen, gemalen en waterkeringen);
- Passende technische, fysieke en organisatorische maatregelen te treffen om deze bedrijfsmiddelen te beschermen tegen verstoringen of aanvallen;

- Incidenten die de continuïteit van onze dienstverlening kunnen bedreigen, tijdig te melden en hierop adequaat te reageren.

Voorlopig dienen de waterschappen zelf de digitale en fysieke weerbaarheid te versterken. Brabantse Delta is inmiddels gestart met het actieplan Fysieke Beveiliging, gericht op het versterken van de fysieke weerbaarheid van vitale bedrijfsmiddelen, het verbeteren van het toegangsbeheer en het vergroten van de bewustwording van de medewerkers. In het investeringsplan is een project opgenomen om de fysieke beveiliging te verbeteren. De verwachting is dat er op termijn vervolgpacten nodig zijn om te kunnen voldoen aan alle vereisten van de wet. De voorbereidingen hiervoor zijn gestart in het derde kwartaal van 2025.

Cyberbeveiligingswet

Met de Cyberbeveiligingswet (Cbw) geeft Nederland invulling aan de Europese NIS2¹-richtlijn. Waterschappen zijn op basis van de NIS2 een essentiële entiteit en zullen voor al hun processen aan de wet moeten voldoen. De Cbw stelt hogere eisen aan zorgplicht en meldplicht bij cyberincidenten en legt extra nadruk op ketenbeveiliging, oftewel het veilig samenwerken met leveranciers en partners. Ook wordt het externe toezicht versterkt. Gelijktijdig wordt de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) vernieuwd naar BIO2, waarin risicogestuurd werken en het aantoonbaar toepassen van een Information Security Management System² (ISMS) centraal staan. De vernieuwde norm stelt hogere eisen aan bijvoorbeeld leveranciersbeheer en documentatie. Daarnaast wordt het melden van incidenten binnen 72 uur verplicht. Samen met het Waterschapshuis bereiden wij ons voor op invoering van de Cyberbeveiligingswet (de wettelijke verplichting) en BIO2 (de praktische richtlijn om aan de wet te voldoen). Het Waterschapshuis ondersteunt ons met kennis, tools en gezamenlijke initiatieven om risicogestuurd werken, ISMS en ketenbeveiliging professioneler in te richten.

Digitale autonomie en soevereiniteit

De Europese Data Governance Act en het bredere beleid rondom data-soevereiniteit stimuleren publieke organisaties om meer zeggenschap te krijgen over hun data en digitale infrastructuur. De toenemende afhankelijkheid van een beperkt aantal grote technologie- en clouddienstverleners vormt een potentieel risico voor de continuïteit, veiligheid en autonomie van vitale processen. Ook binnen de Nederlandse Digitale Strategie (NDS³) is digitale autonomie een belangrijk uitgangspunt. Daarin wordt onder meer ingezet op:

- Het kunnen kiezen voor betrouwbare en controleerbare digitale diensten;
- Het voorkomen van ongewenste afhankelijkheden in vitale ketens zoals zorg, energie en water;
- Het versterken van regie door de overheid op data, algoritmen en infrastructuur;
- Het veilig en soeverein delen van data, ook in samenwerking met andere overheden en ketenpartners.

Waterschap Brabantse Delta verkent, samen met het Waterschapshuis en de Unie van Waterschappen, verschillende scenario's om de digitale autonomie en data-soevereiniteit van de sector te vergroten. Deze scenario's worden eind 2025 afgerond, waarna besluitvorming volgt over de te nemen stappen. Dit kan bijvoorbeeld gaan om gezamenlijke inkoop, sectorale afspraken over

¹ De Network and Information Security Directive 2 is een Europese richtlijn die sinds eind 2022 van kracht is en is gericht op het versterken van de cybersecurity en digitale weerbaarheid van essentiële en belangrijke organisaties in de EU.

² Een aantoonbaar ISMS is een gestructureerde en verifieerbare manier waarop een organisatie cybersecurity en informatiebeveiliging continu borgt, beheert en verbetert.

³ De NDS is het gezamenlijke digitaliseringsplan van rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en publieke dienstverleners, gelanceerd op 4 juli 2025. De NDS vormt de hoofdstructuur voor het beleid over digitalisering in Nederland en zet de koers om digitalisering verantwoord, veilig en samenhangend te organiseren.

dataopslag en -deling, of investeringen in soevereine cloudoplossingen. De mogelijke financiële en organisatorische impact wordt in 2026 nader uitgewerkt en meegenomen in de Kadernota 2027–2031.

Strategisch crisismanagement

Waterschap Brabantse Delta heeft in 2025 de visie “Samen Breed Voorbereid” opgesteld. Deze visie heeft als ambitie om de weerbaarheid van het waterschap, de overheid en de samenleving te vergroten tegen huidige en toekomstige crises door middel van samenwerking, brede inzet van crisismanagementinstrumenten en continue voorbereiding. De opgestelde visie sluit aan bij gesprekken op landelijk niveau over de weerbaarheid van waterschappen en een weerbare samenleving (commissie crisisbeheersing en integriteit). Één van die instrumenten is het model Strategisch Crisismanagement. Het waterschap is op dit moment vooral ingericht op het voorkomen en bestrijden van crises. Dat moet anders, want als een crisis zich voordoet wil het waterschap daarop zo goed mogelijk zijn voorbereid en flexibel, veerkrachtig en effectief kunnen reageren. In 2026 wordt de visie “Samen Breed Voorbereid” vertaald naar strategische, tactische en operationele doelstellingen en wordt ingezet op het vergroten van zichtbaarheid en betrekken van (mogelijke) samenwerkingspartners.

Daarnaast is in de meerjarenraming reeds de inrichting van een calamiteitenruimte op Bouvigne opgenomen, als onderdeel van het nieuwe huisvestingsconcept dat in 2026 gerealiseerd wordt. Ook wordt het continuïteitsplan van het waterschap geactualiseerd op basis van actuele dreigingen.

Energietransitie

Het energielandschap verandert snel onder invloed van klimaat, marktontwikkelingen en geopolitieke spanningen. Voor het waterschap betekent dit dat energie niet alleen een kostenpost is, maar steeds meer een strategische asset. Het energieverbruik zal de komende jaren stijgen, onder meer door intensievere zuiveringsprocessen die voortvloeien uit de nieuwe Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater, maar ook door een toename van natte periodes.

Tegelijkertijd hebben we te maken met netcongestie, waardoor het steeds lastiger wordt om onze installaties op het elektriciteitsnet aan te sluiten of duurzaam opgewekte energie terug te leveren. Dit vraagt om energiebesparing en slimme oplossingen, zoals energieopslag, lokale benutting van opgewekte energie en nauwere samenwerking met netwerkbeheerders en partners.

Met de aanpak “Energie als strategische asset” geven we richting aan deze transitie. Eind 2025 staat de marktconsultatie gepland om samen met marktpartijen mogelijkheden te verkennen voor het optimaal inzetten van energieopwek in onze bedrijfsvoering. In 2026 zullen we een beeld hebben van mogelijkheden in het kader van energie opwek en de daarbij te verwachten opbrengsten en kosten. Daarnaast is op RWZI Bath gestart met de pilot Slim Energiemanagement. De eerste resultaten van de pilot verwachten we begin 2026.

Ontwikkelingen Hoogwaterbeschermingsprogramma

Eind 2023 is een aantal belangrijke knelpunten in het Hoogwaterbeschermingsprogramma geconstateerd. Er is een grote stijging van de landelijke opgave naar aanleiding van de Eerste Beoordeling op Overstromingsrisico (LBO-1). De opgave neemt toe van 1500 kilometer naar 2000 kilometer primaire keringen. Daarnaast zijn waterbeheerders geconfronteerd met aanzienlijke prijsstijgingen, waardoor de dijkverbeteringen duurder worden. Dit betekent dat er meer middelen in het Hoogwaterbeschermingsprogramma nodig zijn om alle primaire keringen in 2050 aan de norm te laten voldoen. Het verhogen van zowel de waterschapsbijdragen (de zogenaamde solidariteitsbijdragen) als de Rijksbijdrage is daarmee noodzakelijk.

Alle waterschappen hebben in de Ledenvergadering van de Unie van Waterschappen ingestemd met de verhoging van de solidariteitsbijdrage, met de kanttekening dat de Rijksbijdrage ook verhoogd moet worden én maatregelen genomen worden om de doelmatigheid van het programma te vergroten, ofwel de Herijking van het HWBP. Het Hoogwaterbeschermingsprogramma heeft hierop bestuurlijke afspraken voorbereid, welke in het algemeen bestuur van het vierde kwartaal van 2025 zijn geagendeerd. Deze bestuurlijke afspraken zullen vanaf 2026 verder geïmplementeerd worden. De (financiële) gevolgen van die bestuurlijke afspraken zijn beperkt, maar vanaf 2030 is de solidariteitsbijdrage HWBP verhoogd in de meerjarenraming in lijn met de afspraken.

Stimuleringsregelingen initiatieven klimaatadaptatie en water en ruimte

Door het algemeen bestuur is er vanaf 2024 geld beschikbaar gesteld voor de stimuleringsregelingen initiatieven klimaatadaptatie en water en ruimte. Bij de Kadernota 2026-2030 is ervoor gekozen om deze budgetten naar beneden bij te stellen, uitgaande van een gefaseerde opbouw waarbij in de eerste jaren de initiatieven nog op gang moeten komen. In de meerjarenraming van deze begroting is er voornamelijk voor gekozen om de lagere bedragen aan te houden, afgestemd op de inschatting van het aantal te verwachten initiatieven. De nieuwe regelingen brengt het waterschap in de communicatie en via het bestuurlijk en ambtelijk netwerk zoveel mogelijk onder de aandacht. Het zal de initiatiefnemers tijd kosten om hun initiatieven uit te werken tot een subsidiabel niveau. De intentie bij het toekennen van de subsidies is dat het beschikbare budget geen belemmering vormt en aangepast zal worden aan de vraag. Wanneer er behoefte is aan meer financiële middelen zullen we dit aan het algemeen bestuur voorleggen in een volgende kadernota en/of begroting of voor een lopend jaar met een begrotingswijziging.

De stimuleringsregeling voor afkoppelprojecten is in 2025 in werking getreden. Wat betreft de eigen regeling voor klimaatadaptatie wordt er gekoerst op 2026. De regeling is zo bedacht dat deze aanvullend is op andere regelingen die er al zijn en waar we als waterschap al aan deelnemen. Dan gaat het om de Stimuleringsregeling natuur- of landschapsbehoud (StiLa), Buurtwater en natuurfonds, Groene schoolpleinen en Wel goed water geven. Gemeenten ondersteunen ook al veel initiatieven en via samenwerking met gemeenten werken we ook mee aan het NK Tegelwippen.

Kaderrichtlijn Water (KRW) – De waterkwaliteitsopgave loopt door na 2027

De KRW kent een belangrijke juridische datum: 22 december 2027. Op dat moment moet aan de gestelde KRW-vereisten zijn voldaan. We voldoen hieraan ook als in december 2027 nog niet alle doelen zijn gehaald, maar daarbij wel een legitiem beroep kan worden gedaan op de uitzonderingsbepalingen. Het werken aan waterkwaliteit loopt ook door na 2027 waarbij de KRW van kracht blijft. Als je bijvoorbeeld bepaalde doelen verlaagt, moet je elke zes jaar weer opnieuw bekijken wat de mogelijkheden zijn om dichterbij de oorspronkelijke doelen te komen. Verder blijft 'geen achteruitgang' gelden: wat goed is, moet goed blijven, de waterkwaliteit mag niet verslechteren.

In het huidige programma Watersystemen - en de tijdelijke extra impuls daar bovenop voor 2025 tot eind 2027 - zijn maatregelen opgenomen die nodig zijn voor het (verder) verbeteren en goed houden van de waterkwaliteit. Deze maatregelen zijn begroot voor de periode 2026-2030:

- Aanpak van droogte: van belang voor de watervoerendheid van beken en poldersystemen;
- Inrichtingsmaatregelen: ecologische verbindingszones, beek- en kreekherstel, hydrologisch herstel van natte natuurpleinen en vispassages;
- De aanpak van microverontreinigingen/probleemstoffen en het stimuleren van maatregelen door ondernemers en inwoners.

Na 2027 plaatsen we deze maatregelen in een bredere context van robuuste, grensoverstijgende waterlandschappen die bestand zijn tegen de gevolgen van klimaatverandering. Uiteindelijk werken

we toe naar een systeem waarbij we zo weinig mogelijk verontreinigende stoffen in water, bodem en lucht brengen: wat er niet inkomt, hoeft je er ook niet uit te halen.

Dus zowel voor als na 2027 blijven we werken aan een betere waterkwaliteit en gezond water via meerdere sporen:

1. Tot eind 2027 werken we op volle kracht aan het uitvoeren van het afgesproken KRW-maatregelenpakket uit het Waterbeheerprogramma 2022-2027 en de droogteagenda. Met de KRW-impuls 2025-2027 als tijdelijke aanvulling zetten we daarvoor alle zeilen bij. Een belangrijk onderdeel van de KRW-impuls is het beter in beeld krijgen van de effecten van maatregelen ('meten is weten').
2. Voor de periode 2028-2033 stellen we - als onderdeel van het proces voor het nieuwe waterbeheerprogramma - een nieuw waterkwaliteitsmaatregelenpakket samen waarbij we denken aan de volgende onderdelen:
 - a. De resterende KRW-inrichtingsmaatregelen uit het pakket 2022-2027;
 - b. De (inrichtings)maatregelen die nodig zijn voor klimaatrobuuste watersystemen, met koppeling aan het handelingsperspectief water en bodem sturend;
 - c. Voortzetten van stimuleringsmaatregelen voor ondernemers en inwoners;
 - d. Bredere watersysteemanalyses als onderdeel van lopende of geplande gebiedsprocessen waarbij het waterkwaliteitsdeel wordt geactualiseerd in samenhang met andere water- en bodemopgaven;
 - e. Meer grip krijgen op de effectiviteit van maatregelen door het versterken van het monitoringplan in projecten: "meten is weten" voorafgaand en na uitvoering van maatregelen.
3. In het proces voor het nieuwe waterbeheerprogramma zullen eventuele aanvullende maatregelen, bovenop de al begrote maatregelen, voor de planperiode 2028-2033 in beeld worden gebracht en vertaald naar een voorstel. Denk bijvoorbeeld aan maatregelen voor de aanpak van bestaande en toekomstige probleemstoffen. Dit kan bijvoorbeeld via het VTH-spoor waarvan tijdens de KRW-impuls blijkt dat ze zo effectief (kunnen) zijn dat het verstandig is ze ook na 2027 door te zetten. Ook de aanpak van plaagsoorten kan aanvullende maatregelen vergen. Tenslotte kunnen er uit het 'joint fact finding' proces voor de KRW met Vlaanderen voorstellen voor maatregelen komen die bestuurlijk afgewogen moeten worden.
4. Tenslotte vraagt ook de Richtlijn Stedelijk Afvalwater om aanvullende maatregelen voor een aantal rioolwaterzuiveringsinstallaties die ook kunnen bijdragen aan de KRW-doelen. Scenario's met kostenramingen worden hiervoor voorbereid.

Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater – Financiële en Beleidsmatige Doorwerking

De Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater geeft strengere lozingsnormen voor de waterketen. Dit leidt tot investeringen in (aanvullende) zuiveringstechnieken voor verwijdering van nutriënten en microverontreiniging. Vanwege onduidelijke regelgeving op landelijk niveau is het op dit moment niet haalbaar om de financiële gevolgen van deze richtlijn volledig in beeld te brengen. De financiële impact wordt zo goed als mogelijk opgenomen in de Kadernota 2027–2031. Hierbij wordt een voorstel gedaan voor de benodigde meerjarige investeringsvolumes.

2.2 BELANGRIJKSTE AFWIJKINGEN TEN OPZICHTE VAN DE MEERJARENRAMING

Inleiding

De uitgaven van het waterschap zijn de afgelopen jaren gestegen en blijven doorstijgen. De stijgende uitgaven worden veroorzaakt door loon- en prijsstijgingen, wet- en regelgeving en groeiende uitdagingen, taken en ambities voor het waterschap. Ook de komende meerjarenraming staat het waterschap voor grote uitdagingen en moet rekening worden gehouden met verder stijgende prijzen. Zo blijft de energieprijz stijgen, in de vorm van hogere netbeheerkosten als gevolg van netcongestie. Daarnaast moet het waterschap rekening houden met de doorberekening van hogere prijzen van diensten en goederen door contractanten en verbonden partijen. Het is de verantwoordelijkheid van het waterschap om voortdurend te blijven kijken naar de doelmatigheid van bestedingen en de beheersing van de groei.

Netto lasten

Het uitgangspunt voor deze begroting is de koers en de lastenontwikkeling die is opgenomen in de Kadernota 2026-2030. In deze Kadernota zijn de financiële afwijkingen ten opzichte van de Begroting 2025 in beeld gebracht. In onderstaande tabel worden de netto lasten van de Begroting 2026 afgezet tegen die van de kadernota. Om de vergelijking zuiver te houden is deze gedaan vóórdat de opbrengst van de separate afvalwaterstromen is overgeheveld van de belastingopbrengsten naar de overige dekkingsmiddelen. In de Kadernota 2026-2030 was namelijk nog geen rekening gehouden met deze separate afvalwaterstromen⁴. Voor meer informatie hierover wordt verwezen naar paragraaf 2.1 Algemene trends en ontwikkelingen.

Jaar	Netto lasten Begroting 2026 incl. opbrengst separate lozers	Verschil met kadernota	Netto lasten Begroting 2026 excl. opbrengst separate lozers	Netto lasten Kadernota 2026-2030	Som mutaties Kadernota	Netto lasten Begroting 2025
2026	208.798	+3.256	211.927	208.671	0	208.671
2027	221.403	+5.121	224.712	219.591	+300	219.291
2028	230.345	+2.548	233.835	231.287	+1.500	229.787
2029	241.673	+3.562	245.031	241.469	+1.300	240.169
2030	252.526		256.482			

Tabel 1: Netto lasten Begroting 2026 afgezet tegen de Kadernota 2026-2030 (bedragen x € 1.000,-)

In de Kadernota 2026-2030 waren de onderstaande claims en besparingen opgenomen:

Claims en besparingen Kadernota	2026	2027	2028	2029
KRW-impuls	+1.560	+1.260		
Stimuleringsregelingen	-1.400	-1.800	-1.200	-1.400
Exogene ontwikkelingen	+2.475	+3.920	+4.965	+5.260
Besparingen en opgaven	-2.635	-3.080	-2.265	-2.560
Lastenontwikkeling	0	+300	+1.500	+1.300

Tabel 2: Lastenontwikkeling zoals opgenomen in de Kadernota 2026-2030 (bedragen x € 1.000,-)

⁴ In deze begroting zijn de opbrengsten van de separate afvalwaterstromen overgeheveld van de belastingopbrengsten naar de overige dekkingsmiddelen. Hiermee verlagen ze de netto lasten die door de belastingopbrengsten gedekt dienen te worden. De bedragen - € 3,1 miljoen in 2026 oplopend tot ruim € 3,9 miljoen in 2030 - zijn gebaseerd op de vervuilingseenheden en verwerkt in de meest linkse kolom van tabel 1.

Het algemeen bestuur heeft inmiddels ingestemd met de KRW-impuls. De benodigde financiële middelen zijn dan ook conform de kadernota opgenomen in de voorliggende begroting.

Ook de verlaging van budgetten voor de stimuleringsregelingen is verwerkt, maar wel met de intentie dat bij het toekennen van de subsidies het beschikbare budget geen belemmering vormt en aangepast zal worden aan de vraag. Voor meer informatie hierover wordt verwezen naar paragraaf 2.1 Algemene trends en ontwikkelingen.

De exogene ontwikkelingen zijn opnieuw beoordeeld ten behoeve van de begroting en ook de besparingen en opgaven voor de organisatie zijn opnieuw tegen het licht gehouden. Vanwege een aantal autonome ontwikkeling die buiten de invloedssfeer van het waterschap liggen en vanwege een aantal interne keuzes, lukt het niet om binnen de netto lasten ontwikkeling van de Kadernota 2026-2030 te blijven. Deze ontwikkelingen worden hieronder toegelicht:

Onderhouden

De kosten voor onderhoud zijn in deze begroting voor het jaar 2026 ruim € 1,7 miljoen hoger dan ingeschat bij de kadernota. Voor 2027 gaat het om € 1,9 miljoen. In het kader van het beheer en onderhoud van de assets is in de begroting extra financiële ruimte opgenomen voor twee essentiële onderdelen van de reguliere uitvoeringspraktijk: het maaionderhoud van percelen en het onderhoud aan de rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's). Deze extra middelen zijn noodzakelijk om de continuïteit, veiligheid en doelmatigheid van onze taken te waarborgen en in lijn te blijven met de toenemende wettelijke verplichtingen en maatschappelijke verwachtingen.

Maaionderhoud – Marktontwikkelingen en contractprijzen

Het maaionderhoud vormt een cruciaal onderdeel van het waterbeheer en de inrichting van onze (groene) infrastructuur. De maaibestekken zijn in het afgelopen jaar gegund, waarmee alle percelen inmiddels zijn ondergebracht bij aannemers. De uitkomst van dit inkoopproces laat echter zien dat de marktprijzen fors hoger liggen dan de ramingen waarop de eerdere begroting is gebaseerd. Oorzaken zijn marktwerking en inflatie-effecten, aanscherping van de duurzaamheidseisen en verandering van de scope en detaillering. Deze factoren zorgen gezamenlijk voor structureel hogere kosten. Het doel is om de continuïteit van het maaionderhoud te kunnen garanderen zonder afbreuk te doen aan kwaliteit, ecologische waarde en veiligheid.

Baggeren

Op dit moment zien we een toename aan niet verspreidbare bagger. De hogere verwerkingskosten zorgen voor een toename van kosten in de begroting. De meerjarenonderhoudsplanung en bemonstering maken steeds meer inzichtelijk wat de effecten zijn.

Onderhoud aan zuiveringsinstallaties

Onze rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's) vragen een toenemende inspanning, zowel financieel als wat betreft capaciteit van de organisatie. Op basis van recente inspecties wordt steeds gedetailleerder inzichtelijk waar onderhoud noodzakelijk is om de staat van de installaties op peil te houden. Wat betreft de wettelijke en technische verplichtingen, zien we vooral op het gebied van elektrotechnische installaties (E-installaties) een toenemende druk. Deze maakt het noodzakelijk om installaties frequenter te inspecteren, te onderhouden en aan te passen. Op mechanisch gebied zien we dat onze installaties steeds zwaarder belast worden, wat zorgt voor extra onderhoud en noodzakelijke aanpassingen.

De inzet op goed onderhoud is van cruciaal belang voor het functioneren van de installaties, het voldoen aan wettelijke eisen, het voorkomen van storingen en het beheersen van veiligheidsrisico's.

Achterstallig onderhoud of het uitstellen van noodzakelijke investeringen leidt tot hogere kosten op langere termijn, verhoogde faalkansen en kan uiteindelijk tot juridische aansprakelijkheden leiden.

Facilitair & ICT

De kosten voor het proces Facilitair & ICT zijn € 1,4 miljoen hoger dan de Kadernota. De besparingen die waren opgegeven zijn teruggedraaid vanwege de volgende ontwikkelingen:

De ICT-kosten zijn hoger vanwege structurele keuzes, zoals meer benodigde softwareproducten en versterking van digitale weerbaarheid. Daarnaast zijn enkele meerjarige verplichtingen inmiddels scherper in beeld op basis van de bevindingen van het afgelopen half jaar. In 2027 nemen de kosten verder toe, vooral door de aanschaf servers en bijbehorende onderhoudscontracten en andere langjarige verplichtingen die in dat jaar ingaan.

De hogere bijdrage voor het Waterschapshuis (hWh) komt door een eenmalige verlenging van de dienstverleningsovereenkomst voor TMX, de aansturingsoftware voor procesautomatisering van onze installaties. Pas in het derde kwartaal is, na een aanbesteding door het Waterschapshuis, duidelijk geworden dat deze verlenging noodzakelijk is. Het jaar 2026 is een overgangsjaar dat essentieel is om de continuïteit van TMX en onze primaire processen te borgen.

De kosten voor cloudsoftware zijn hoger vanwege de vervanging van het financieel systeem en het projectmanagementsysteem per 1 januari 2026. De recente ontwikkelingen vereisen dat er meer inleen nodig is om de structurele werkzaamheden doorgang te laten vinden en het project succesvol af te kunnen ronden. Daarnaast is er gekozen voor het opstarten van nieuwe projecten op het gebied van digitale transformatie, zoals BIM (Building Information Modeling) en Copilot.

Actualisatie legger

Voor de actualisatie van de legger waterkeringen is in 2025 € 400.000 opgenomen. Vanwege de complexe aard van de actualisatieslag en de effecten hiervan schuift € 300.000 door naar 2026. Hiermee is rekening gehouden in de Begroting 2026.

Bovengenoemde verschillen verklaren de hogere kosten voor 2026 ten opzichte van de kadernota. De kosten stijgen in 2027 verder door vanwege de eerder genoemde verder oplopende ICT-kosten, kosten voor onderhoud, verder stijgende kosten voor elektriciteit en doordat uitvoering van het investeringsproject E-installatie voorspoedig verloopt en ruim € 1 miljoen hogere kapitaallasten geeft in 2027 dan eerder voorzien.

2.3 UITEENZETTING UITGANGSPUNTEN EN NORMEN

De volgende financiële uitgangspunten zijn gehanteerd bij het opstellen van de Begroting:

Financiële uitgangspunten	Begroting 2026	Kadernota jaar 2026	Begroting 2025
Loonkostenontwikkeling	3,75%	3,62%	3,60%
Inflatie	2,50%	2,50%	2,50%
Rente	3,00%	3,00%	3,00%

Tabel 3: Belangrijkste financiële uitgangspunten Begroting 2027

Voor een meer uitgebreide toelichting met betrekking tot de gehanteerde uitgangspunten en normen wordt verwezen naar hoofdstuk 2 van de financiële begroting (deel II).

3 PROGRAMMAPLANNEN

3.1 Programmaplannen Begroting 2026 en meerjarenraming

INLEIDING

De programmaplannen laten zien wat de komende jaren op hoofdlijnen wordt uitgevoerd. Ze zijn integraal opgesteld, in lijn met de doelen uit het Waterbeheerprogramma 2022-2027. Daarnaast zijn de ambities uit het coalitieakkoord 2023-2027 'Water verbindt ons' verwerkt. De programmaplannen geven inzicht aan het bestuur over de voortgang in doelrealisatie en dragen daarmee bij aan integrale sturing door het bestuur op hoofdlijnen. De uitwerking en perfectionering is een traject dat de komende jaren doorgang vindt.

Kosten ontwikkelprogramma's

Voor de ontwikkelprogramma's zijn de kosten niet afzonderlijk in beeld gebracht. De activiteiten in deze programma's dragen altijd bij aan de drie waterprogramma's. De kosten voor deze activiteiten maken zodoende integraal onderdeel uit van de waterprogramma's. Een uitzondering hierop zijn de investeringen voor bedrijfsvoering. Deze zijn gezien het geringe bedrag niet verder uitgesplitst naar de ontwikkelprogramma's en zijn opgenomen in het programma Innovatie en Digitale Transformatie.

De 193 lidstaten van de Verenigde Naties (VN) hebben een agenda 2020 voor duurzame ontwikkeling vastgesteld. De agenda bestaat uit 17 duurzame doelen. Deze Sustainable Development Goals (SDG's) gelden in alle landen en voor alle mensen. De 17 werelddoelen worden aangeduid met 'tegeltjes' die opgenomen zijn in de programmaplannen en staan vermeld en toegelicht op <https://www.sdg-nederland.nl/sdgs/> en <https://www.rijksoverheid.nl/>

Hoe ziet de opbouw van een programmaplan eruit?

Elk programma heeft een programmaplan met dezelfde opbouw. Op het eerste blad wordt het doel van het programma toegelicht en is aangegeven aan welke duurzame ontwikkeldoelen het programma bijdraagt. Verder worden de belangrijkste indicatoren voor het programma weergegeven en kort toegelicht. Tot slot is een tabel opgenomen met de kosten (bruto lasten, baten en investeringen) en worden afwijkingen > € 200.000 kort toegelicht.

Het volgende blad beschrijft de belangrijke thema's van het programma. Per thema wordt ingegaan op het doel wat we willen bereiken en wat we daarvoor op hoofdlijnen doen en of we op koers liggen. Tot slot worden de belangrijkste risico's en aandachtspunten per programma toegelicht.

In de bijlagen bij de burap zijn tabellen opgenomen met de concrete resultaten. Deze geven aan waar het waterschap op stuurt om haar doelen te bereiken. Hierbij is aangegeven wat het einddoel is, in welk jaar dat gerealiseerd moet zijn en wat er in 2025 wordt gedaan om het einddoel te behalen. Tot slot is voor de waterprogramma's aangegeven wat voor soort verplichting het is conform de uitgangspunten in het waterbeheerprogramma (resultaatverplichting, inspanningsverplichting of een eigen wens).

PROGRAMMA WATERVEILIGHEID EN VAARWEGEN

DOEL			
Het risico op een overstroming beperken. De principes van kleefveiligheid, sterke keringen, ruimtelijke inrichting en/of kunstwerken, en andere maatregelen zijn hierin de basis. Daarnaast wordt er gewerkt aan veilig en betaalbaar water. Zo kan iedereen rondom water veilig wonen, werken en genieten.			
BUROISE DUURZAME DOELEN			
122 km primaire keringen 166 km regionale keringen 63 km overlandwaterkeringen 124 waterende kunstwerken			
BELANGRIJKSTE INDICATOREN			
Waterveiligheid: primaire keringen voldoen aan de norm voor 2050 Begroting: prognose eind 2024: 40% Indicatieve voortgang eind 2020: 60% Burap 1: prognose eind 2024: 60% Toelichting: De verbetering van primaire waterkeringen loopt volgens planning. Regionale keringen: voldoen aan de norm voor 2030 Begroting: prognose eind 2024: 77% Indicatieve voortgang eind 2020: 100% Burap 1: prognose eind 2024: 81% Toelichting: De verbetering van regionale waterkeringen loopt volgens planning. Vaarwegen: in 2021 voldoen de vaarwegen aan de geldende richtlijnen. In 2024 is het nationaal beleid geïmplementeerd. Toelichting: loopt conform planning. Kunstwerken in de regionale keringen: voldoen uiterlijk in 2027 aan de norm. Begroting: prognose eind 2024: 50% Indicatieve voortgang eind 2020: 100% Burap 1: prognose eind 2024: 63% Toelichting: De verbetering van de kunstwerken in de regionale waterkeringen loopt volgens planning.			
WAT KOST HET			
De verwachte investeringskosten zijn hoger dan begroot doordat voor een aantal projecten de uitgaven zijn doorgeschoven van 2023 naar 2024.			
Netto lasten			
De netto lasten voor het programma Waterveiligheid en Vaarwegen zijn hoger vanwege hogere kapitaallasten voor de projecten Regionale keringen en lagere vaarwegen. Doordat beide projecten voortdurend verlopen is er tot en met 2024 meer uitgegeven dan vorig jaar bij de begroting werd verwacht.			

DOEL

De waterketen flexibeler, duurzamer en toekomstgericht maken; hierbij blijvend zorgend voor een goede waterkwaliteit. We voeren de kerntaken efficiënter uit, werken intensiever in- en extern samen, zijn meer omgevingsgericht, halen meer waarde uit data en stellen het bestuur beter in staat op hoofdlijnen te sturen.

BIJDRAGE DUURZAME DOELEN

BELANGRIJKSTE INDICATOREN

Transitie naar een duurzame waterketen

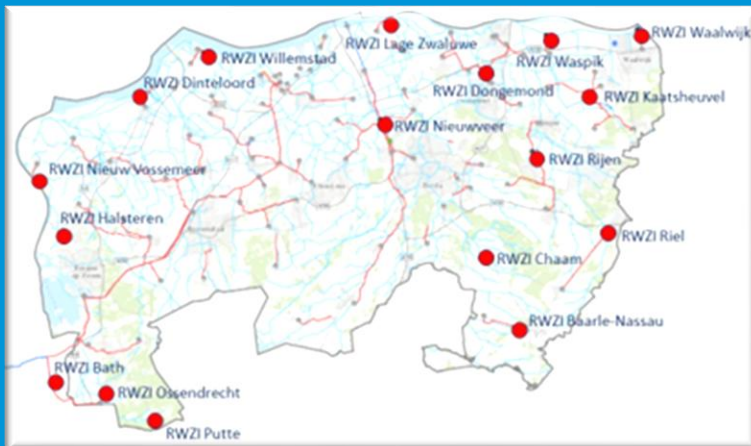
- De impact van de veranderde systematiek van vergunningverlening per RWZI is eind 2026 in beeld (100 %)
- De planvorming voor de RWZI's Dongemon, Rijen, en Halsteren is afgerond. Chaam wordt opgestart conform het Tactisch Plan Waterketen, inclusief de gevolgen voor de KRW. De consequenties voor de ERSa voor Bath en Nieuwveer worden in beeld gebracht. (100 %)

Transport en zuiveren afvalwater

- We blijven aandacht vragen voor het ontmengen en of afkoppelen, besparen en hergebruiken in West-Brabant.
- Invulling geven aan actieplan het actieplan biodiversiteit: eind 2026 zijn alle maatregelen geprogrammeerd en vertaald naar uitvoeringsprojecten. (100 %)

Klimaat & duurzaamheid

De concrete doorvertaling van de indicatoren vindt plaats in resultatentabellen waarover op hoofdlijnen zal worden gerapporteerd in de bestuursrapportages in 2026.

WAT KOST HET

Programma Waterketen	Begroting 2026	MJB 2027	MJB 2028	MJB 2029	MJB 2030
Bruto lasten	105,31	111,58	115,46	123,25	130,71
Baten	2,41	2,33	2,09	2,10	2,10
Netto lasten	102,90	109,25	113,37	121,15	128,61
Netto investeringen	43,6	64,6	50,7	46,3	47,4

alle bedragen x € 1.000.000

THEMA: TRANSPORT EN ZUIVEREN AFVALWATER :

Het programma waterketen is verantwoordelijk voor het transporten en zuiveren van afvalwater. Dit is een wettelijke en maatschappelijke taak. We voldoen aan eisen en afspraken die de wetgever, partners en wijzelf verlangen. Installaties en processen worden aangepast om toe te werken naar de transitie van de waterketen. In de uitvoering worden niet alleen wettelijke taken (die steeds belangrijker worden) afgewogen. Energie, klimaat en circulariteitsdoelen krijgen steeds meer urgentie in investeringsafwegingen.

THEMA: TRANSITIE NAAR EEN DUURZAME EN INNOVATIEVE WATERKETEN:

Met het einddoel voor ogen wordt gewerkt aan een duurzame en houdbare waterketen. Deze voegt optimaal waarde toe aan de samenleving, omgeving en toekomstige generaties.

De huidige wijze van afvalwater zuiveren is op termijn niet meer toekomstbestendig. Daarom wordt ingezet op een transitie om vanuit de huidige werkwijze naar een toekomstbestendige werkwijze te komen. Hierbij ligt niet alleen de focus op de huidige watertaken, maar ook op een circulaire waterketen. In 2026 zien we dit vooral terug in initiatieven in de energietransitie, de vertaling van de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater en pilots om te komen tot afkoppelen van regenwater, en de mogelijkheid tot hergebruik, in samenwerking met partners, te onderzoeken. In 2026 worden, conform het tactisch plan, toekomstbestendige plannen voor de RWZI's Halsteren, Dongemond en Rijen aan het bestuur voorgelegd.

Bij de voorstellen is het uitgangspunt van afvalbenadering naar de grondstofbenadering zoals hergebruik van effluent en van hoogwaardige productkostenbenadering naar de waarde benadering.

- Waarde in de vermindering van broeikasgassen, klimaatneutraal of -positief worden, oppervlaktewaterkwaliteit en voldoende water
- Naast de eisen die aan de waterketen gesteld worden, zoeken we kansen om extra waarde toe te voegen, bijvoorbeeld in relatie tot de KRW opgave.

Daarnaast dragen we via onze verbonden partijen, zoals SNB ook steeds meer bij aan een duurzame waterketen. Samenwerking met andere waterschappen en kennisinstituten aan innovaties gaan onverminderd door. Concreet spelen in 2026 onder andere de doorontwikkeling van Pha2Use, Vivimag, de implementatie van het Verdygo concept, de pilot met toepassing van actief korrelslib en innovaties via het R&D lab.

We werken toe naar een klimaatneutrale waterketen 2035. Vanuit het programma Klimaat en Duurzaamheid zijn initiatieven overgedragen naar de waterprogramma's. Voor dit programma betekent dat gestart wordt met de uitvoering van het waterbesparingsplan en grondstofterugwinning uit influent en de reductie van onder andere lachgas en methaan. Daarnaast worden de activiteiten uit het actieplan biodiversiteit geprogrammeerd.

RISICO'S EN AANDACHTSPUNTEN

1. Veranderende lozingseisen:
De gevolgen van de Richtlijn Stedelijk Afvalwater worden steeds duidelijker. Lozingsnormen voor de RWZI's worden aangepast en strenger, dit zal forse consequenties hebben voor de zuivering en energieverbruik. De huidige installaties zijn vrijwel uitgenut. Hierdoor is er weinig tot geen ruimte om strengere eisen of verhoogde ambities binnen de huidige installaties en daarmee het huidige investeringsplafond op te vangen.
2. Netcongestie en stroomuitval blijven onverminderd een zorg. Via de nota Energie als strategische asset worden maatregelen voorgesteld.
3. Alle waterschappen gaan tegelijk opdrachten op de markt zetten op het gebied van advies en uitvoering, daarom is het waterschap o.a. aangesloten bij het Verdygo concept.
4. Het budget vraagt om een fors grotere uitvoeringscapaciteit. In de huidige (arbeids)markt is dit een uitdaging, met het de nieuwe arbeidsmarktcommunicatie werken we aan een sterker imago op de arbeidsmarkt.
5. Belemmeringen in bouw door externe factoren zoals stikstof, KRW, PFAS en mogelijk andere zorgwekkende stoffen. Met de taskforce stikstof proberen we de belemmeringen zoveel mogelijk te voorkomen.
6. Innovaties leiden niet altijd tot een succes en kunnen ook mislukken.
7. Door de investeringen van de komende jaren neemt ook de druk en benodigde ondersteuning toe bij met name de operationele processen. Verbouwingen vinden plaats terwijl de operatie ook continu aan blijft.
8. We vragen veel van onze huidige installaties, diverse assets bevingen zich aan het einde van hun technische levensduur of naderen de grenzen van hun capaciteit. Daarnaast kunnen ook externe factoren, zoals cybercriminaliteit of extreem weer voor uitval zorgen. En een breuk van een persleiding kan grote gevolgen hebben. Met assetmanagement maken we goed onderbouwde keuzes te maken voor instandhouden en/of vernieuwing.
9. Onbekende giftige stoffen worden niet altijd tijdig gesignaleerd, dit kan via het effluent schade veroorzaken aan flora en fauna, of via influent leiden tot uitval van een RWZI.

PROGRAMMA WATERVEILIGHEID EN VAARWEGEN

DOEL

We realiseren een toekomstbestendig watersysteem met robuuste waterveiligheid, betrouwbare vaarwegen, effectief muskusrattenbeheer en breed crisismanagement. We versterken de bescherming van mens, natuur en infrastructuur en vergroten de veerkracht tegen klimaatverandering.

BIJDRAGE DUURZAME DOELEN

BELANGRIJKSTE INDICATOREN

Waterveiligheid:

Primaire keringen voldoen aan de landelijke norm voor 2050 / KPI eind 2026 : 64%
Regionale keringen voldoen aan de provinciale norm voor 2030 / KPI eind 2026 : 91%

Vlot en veilig vervoer over water:

In 2027 voldoen de belangrijkste vaarwegen aan de geldende vaarwegklassen / KPI eind 2026: 100%

Muskus- en beverrattenbeheer:

In 2035 zijn de muskusratten teruggedrongen tot aan de landsgrens / KPI eind 2026: -10% (10% minder vangsten ten opzichte van 2025)

Strategisch Crisismanagement:

In 2026 is de visie "Samen Breed Voorbereid" geïntegreerd in het deelprogramma Crisismanagement / KPI eind 2026: 100%

WAT KOST HET?

Programma	Begroting	MJB	MJB	MJB	MJB
Waterveiligheid	2026	2027	2028	2029	2030
Bruto lasten	39,51	39,88	42,28	43,22	44,75
Baten	2,38	2,39	2,37	2,41	2,44
Netto lasten	37,13	37,49	39,92	40,81	42,31
Netto investeringen	14,2	15,7	16,9	16,6	16,3

alle bedragen x € 1.000.000

381 km waterkeringen (primair en regionaal)
77 km vaarwegen
8115 km muskusrattenbeheer

THEMA: VERMINDEREN VAN OVERSTROMINGSRISICO

Waterveiligheid/ doelstelling:

In 2050 moeten alle primaire waterkeringen in Nederland aan de norm voldoen. Dit gebeurt binnen het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). In 2026 verlopen de vijf verbeterprojecten volgens planning.

In 2030 moeten alle regionale waterkeringen in Noord-Brabant aan de norm voldoen. In 2026 verlopen ook deze verbeterprojecten volgens planning.

Naast het verbeteren van de waterkeringen in projecten, worden ook maatregelen in de beheerorganisatie doorgevoerd om de risico's te beheersen en ambities te realiseren. Zo wordt in 2026 de bestuurlijke uitspraak tot het mogelijk aanpassen van het Vastgoedbeleid met betrekking tot regionale keringen verder vormgegeven. Daarnaast wordt de periodieke toetsing van de regionale keringen weer gestart en zullen nieuwe overstromingsscenario's intern en extern beschikbaar worden gesteld.

Waterschap Brabantse Delta is in verschillende landelijke gremia actief en er wordt op verschillende tafels een bijdrage geleverd aan de (landelijke) waterveiligheidsdoelen. In 2026 zal worden beoordeeld of een andere inzet gewenst is en wat de positionering van Brabantse Delta in die gremia zal zijn.

Muskus- en beverrattenbeheer / doelstelling:

Er wordt in 2026 verder ingezet op het terugdringen van muskusratten tot aan de landsgrens.

PROGRAMMA WATERVEILIGHEID EN VAARWEGEN

THEMA: STRATEGISCH CRISISMANAGEMENT / doelstelling:

In 2025 is de visie op Crisismanagement "Samen Breed Voorbereid" opgesteld. Hierin is de ambitie opgenomen om de weerbaarheid van het waterschap en zijn omgeving te vergroten tegen huidige en toekomstige crises door middel van samenwerking, brede inzet van crisismanagementinstrumenten en continue voorbereiding. Een van de instrumenten daarvoor is Strategisch Crisismanagement. In 2026 zal de visie worden vertaald naar concrete en meetbare activiteiten. Een van de belangrijkste stappen is het vergroten van bewustwording en bewustzijn. Er zal hiervoor een communicatiestrategie worden opgesteld en vanuit die strategie zal actief en gericht worden gecommuniceerd. Daarnaast wordt verder gegaan met de implementatie van Strategisch Crisismanagement in de organisatie en de uitvoering van reeds geplande maatregelen.

THEMA: VLOT EN VEILIG VERVOER OVER WATER/doelstelling:

In 2026 voldoen de belangrijkste vaarwegen in West-Brabant aan de geldende afmetingen. Voor de trajecten die nog niet voldoen worden in 2026 met de Provincie Noord-Brabant afspraken gemaakt over een mogelijk vervolg, welke bestuurlijk worden vastgelegd. In 2026 zal het waterschap daarnaast deelnemen aan de visie op de vaarwegen in West-Brabant onder regie van de Provincie Noord-Brabant. Deze visie wordt in 2026 aan het algemeen bestuur voorgelegd.

In 2024 heeft waterschap Brabantse Delta het Operationeel Nautisch Beleid vastgesteld waarin kaders zijn opgenomen waarbinnen activiteiten op de vaarweg worden beoordeeld. In 2026 zal hierop een concretisering plaatsvinden, zodat nog doelmatiger beheertaken kunnen worden uitgevoerd, met name vergunningverlening en handhaving.

THEMA: DUURZAAMHEID EN INNOVATIE

In 2026 worden de duurzaamheids- en circulariteitsambities verder geïmplementeerd bij werkzaamheden aan waterkeringen en vaarwegen. Zo wordt verkend of het mogelijk en wenselijk is om het ecologisch beheer van de waterkeringen verder uit te breiden. Daarnaast zullen zoveel mogelijk duurzame materialen worden gebruikt bij vervangingsopgaven, en kunnen reststromen mogelijk een andere toepassing krijgen. Hierbij kan worden gedacht aan het hergebruiken van beschoeiingen of damwanden.

Het programma Waterveiligheid en Vaarwegen blijft innovatieve mogelijkheden verkennen om projecten en beheermaatregelen doelmatiger plaats te laten vinden. Zo zal het waterschap deelnemen aan het Onderzoek Erodeerbaarheid Klei (OEK) in het kader van HWBP-Kennis en Innovatie, waarin een methode wordt ontwikkeld om de eigenschappen van klei in dijken beter in beeld te krijgen. Daarnaast blijft het waterschap mogelijkheden verkennen rondom de inzet van drones (bijvoorbeeld dijkinspectie, handhaving). Verder blijft het waterschap betrokken bij ontwikkelingen als eDNA monitoring (muskusratten) en actief bezig met diervriendelijke vang- en beheermethoden.

RISICO'S EN AANDACHTSPUNTEN:

Hoogwaterbeschermingsprogramma:

Eind 2025 wordt in de ledenvergadering van de Unie van Waterschappen de Herijking van het Hoogwaterbeschermingsprogramma vastgesteld. Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat alle waterschappen zullen instemmen met de bijbehorende bestuurlijke afspraken. In 2026 zal de uitwerking hiervan plaatsvinden, zowel landelijk als regionaal. Dat zal de nodige aandacht vragen, zowel op programmaniveau als binnen de projecten. Daarnaast is in de Meerjarenbegroting opgenomen dat de solidariteitsbijdrage, in lijn met de afspraken, vanaf 2030 verhoogd zal worden.

Toetsing regionale keringen:

Waterschap Brabantse Delta start in 2026 met de volgende toetsing van de regionale keringen, zodat deze in 2031 van een veiligheidsoordeel zijn voorzien. Die toetsing wordt uitgevoerd binnen de vigerende toetsinstrumenten en bijbehorende hydraulische randvoorwaarden. In 2025 heeft de provincie Noord-Brabant de wens uitgesproken om op een andere wijze (en met andere uitgangspunten) te gaan toetsen en daarvoor een ontwikkeltraject te starten. Het uitgangspunt blijft echter dat er wordt getoetst binnen vastgestelde kaders en uitgangspunten.

DOEL

Het waterschap werkt samen met boeren, natuurorganisaties en andere partners aan een sterk en toekomstbestendig waterlandschap met het vizier op 2050. Aansluiting bij de natuur staat daarbij centraal, zodat schoon en voldoende water beschikbaar blijft. Dit is van groot belang voor planten, dieren én voor een gezonde en prettige leefomgeving voor mensen. Tegelijkertijd wordt rekening gehouden met klimaatverandering en de steeds extremere periodes van droogte en regen.

BIJDRAGE DUURZAME DOELEN

11073 km watergang in beheer (cat. a en b)
261 km ecologische verbindingzones in beheer
223 gemalen
2042 stuwen

BELANGRIJKSTE INDICATOREN

Gezond water:

- **KRW maatregelrealisatie (%) / KPI 2026: 70%**
- **Toelichting:** Bovenstaande KPI bestaat uit de mate van realisatie (%) van de onderdelen beek en kreekherstel, ecologische verbindingzones, onderzoeken/pilots, bouwen met natuurmaatregelen, vispassages, stimuleringsmaatregelen zoals akkerrandenbeheer en uitvoering van aangepast ecologisch onderhoud. Het uitvoeren van deze maatregelen draagt bij aan de doelstellingen, maar garandeert niet per definitie dat deze volledig worden gerealiseerd.

Water in balans:

- **Mate van realisatie droogtemaatregelen (%) / KPI 2026: 65%**
- **Toelichting:** Het waterschap streeft naar een goede balans tussen het aanvullen en het gebruiken van grondwater. Het doel voor 2040 is duidelijk: in Brabant moet 150 miljoen kubieke meter méér grondwater worden aangevuld en 100 miljoen kubieke meter minder worden opgepompt. De Droogteagenda laat zien hoe dit wordt aangepakt, met duidelijke keuzes en afspraken. De uitvoering vindt stap voor stap plaats en wordt flexibel vormgegeven, zodat waar nodig kan worden bijgestuurd op basis van nieuwe kennis en inzichten.
- **Voldoen aan marges peilbesluiten (%) / KPI 2026: 87%**
- **Toelichting:** In peilbesluiten staat welk waterpeil het waterschap wil hanteren, met een kleine marge omhoog of omlaag. Deze KPI laat zien hoeveel procent van de tijd het waterschap erin slaagt het waterpeil binnen die marges te houden, onder normale omstandigheden.

Klimaatbestendige regio:

- **Vertaling van het handelingsperspectief “Water en bodem sturend” naar concrete eerste maatregelen en een strategie/-programma voor het volgende Waterbeheerprogramma (2028–2033). / KPI 2026: 50%**
- **Toelichting:** In 2026 vindt een doorvertaling van het handelingsperspectief plaats naar een te hanteren strategie/programma.

WAT KOST HET?

Programma Watersystemen	Begroting 2026	MJB 2027	MJB 2028	MJB 2029	MJB 2030
Bruto lasten	78,58	85,12	87,36	90,53	92,76
Baten	4,27	4,14	3,96	4,02	4,01
Netto lasten	74,31	80,97	83,40	86,52	88,75
Netto investeringen	17,5	13,6	12,4	12,6	11,7

alle bedragen x € 1.000.000

THEMA: GEZOND WATER / doelstelling:

In 2026 werkt het waterschap aan het verder verbeteren van de waterkwaliteit in het beheergebied door o.a. de uitvoering van geplande KRW projecten (doelen uit het WBP 2022-2027) en treft het waterschap voorbereidingen voor het nieuwe Waterbeheerprogramma 2028-2033 (WBP).

Na vaststelling in 2025 van het KRW-impulspakket wordt in 2026 de verdere uitvoering van de maatregelen opgepakt. Het gaat hierbij over o.a. over versnelling van inrichtingsmaatregelen en bepaling van de waterkwaliteitsopgave voor de RWZI's. Speciale aandacht gaat uit naar het 'grip krijgen op probleemstoffen en microverontreinigingen' in samenwerking met gemeenten, bedrijven en de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant. Het handelingsperspectief voor het waterschap en partners wordt in beeld gebracht voor het terugdringen van de belasting van grond- en oppervlaktewater met de belangrijkste probleemstoffen en microverontreinigingen. Daarnaast wordt verder gegaan met de stimuleringsmaatregelen in de agrarische sector met aandacht voor de nutriënt verontreinigde aandachtsgebieden (Nitraatactieprogramma). Dit betreft een samenwerking met andere overheden zoals de Provincie Noord-Brabant, Vlaamse partners en andere waterschappen. Daarbij worden urgente waterkwaliteitsissues en de aanpak ervan aangekaart bij landelijke overleggen, de Unie van Waterschappen en de Regionale Bestuurlijke Overleggen voor Maas en Schelde (RBO-Maas en RBO-Schelde). Gemeenten worden door de KRW-ambassadeur gemotiveerd om een breed KRW-actieplan op te stellen gericht op de komende bestuursperiode.

In het kader van 'meten is weten' wordt het **KRW** doelbereik (dashboard) en de effecten van waterkwaliteitsmaatregelen beter in beeld gebracht. Door een beter beeld te verkrijgen van verontreinigende bronnen, kunnen maatregelen worden opgesteld ter verbetering van de waterkwaliteit.

Vooruitkijkend naar de periode na 2027 wordt gestart met de opstelling van het nieuwe Waterbeheerprogramma. Onderdeel hiervan is een voorstel aan de provincie Noord-Brabant voor technische actualisatie van KRW-waterlichaam typen, doelen en normen. Tevens worden maatregelen om te komen tot een klimaat robuust waterlandschap (bijdragend aan de KRW doelen), geprogrammeerd voor de periode 2028-2033.

In 2026 is er een actieplan **invasieve exoten**, waardoor er meer effectief uitvoering kan worden gegeven aan de aanpak van invasieve exoten binnen het beheersgebied. Dit actieplan valt onder het programma Klimaat en Duurzaamheid.

Na de start van het actieplan **Biodiversiteit** in 2025 wordt er in 2026 verder uitvoering gegeven aan activiteiten voor het verbeteren van de biodiversiteit onder de actielijn Watersystemen. Het doel is dat in 2026 deze activiteiten verder ontwikkelen in hun impact op een natuurlijk waterbeheer.

In het kader van **vergunningverlening** is het wettelijk verplicht lozingsvergunningen periodiek te actualiseren. VTH hanteert de vastgestelde actualisatiecyclus waarin deze vergunningen elke vier jaar bezien worden en uiterlijk na acht jaar herzien worden. Hierbij wordt ook de KRW meegenomen. Het gaat om complexe en langlopende herzieningstrajecten waarbij de bedrijven veel gegevens moeten aanleveren. Er zijn in ons gebied 35 directe lozers waarvoor deze actualisatie geldt. De afgelopen jaren heeft VTH jaarlijks circa drie vergunningen geactualiseerd. In 2026 is het doel om zeven vergunningen te actualiseren. Hieronder vallen vier drinkwaterpompstations. Die vergunningen zijn redelijk vergelijkbaar, waardoor er in 2026 meer vergunningen opgepakt worden dan afgelopen jaren.

THEMA: WATER IN BALANS / doelstelling:

Het gebied van Brabantse Delta kent in feite een tweedeling daar waar het gaat over **zoetwaterbeschikbaarheid**:

- Gebieden met (indirecte) aanvoer mogelijkheden vanuit het nationale hoofdwatersysteem (onderdeel Zuidwestelijke Delta);
- Gebieden zonder aanvoer mogelijkheden vanuit het nationale hoofdwatersysteem (onderdeel Hoge Zandgronden).

Voor het realiseren en behoud van een goede zoetwatersituatie in onze gebieden is het waterschap aangesloten bij het Nationaal Deltaprogramma (zoet water). Hierbij wordt gewerkt in de programma's voor Zuidwestelijke Delta en Hoge Zandgronden samen met vele partners en het Rijk (IenW). Vanuit het Deltaprogramma zijn er ook mogelijkheden tot rijksbijdragen vanuit het Deltafonds. Hierover zijn afspraken gemaakt in het Deltaplan zoet water 2022-2027 en een zogenaamde SPUK-regeling (specifieke uitkering). Het waterschap heeft als doelstelling invulling te geven aan de (financiële) afspraken die zijn gemaakt in het kader van het Deltaprogramma/-plan 2022-2027.

Zuidwestelijke Delta/poldergebieden

De polders van Brabants Delta zijn onderdeel van de Zuidwestelijke Delta en binnen het Gebiedsoverleg zijn afspraken gemaakt over een uitvoeringsprogramma. Met de maatregelen ontstaat er een betere balans tussen vraag en aanbod van zoet water. Daarbij is het beleid (Kaders waterbeschikbaarheid, uit 2017) dat er wordt voorzien in een maximale aanvoercapaciteit van 0,3 l/s/ha voor agrarisch gebied.

Hoge zandgronden/vrij-afwaterend gebied

Binnen het Delta Plan Hoge Zandgronden (DHZ) wordt gewerkt aan het versterken van het watersysteem op de hoge zandgronden. Dit wordt gedaan via beek- en kreekherstel, het aanleggen van water robuuste ecologische verbindingzones en het herstel van natte natuurgebieden (KRW-projecten). Daarnaast wordt ingezet op waterconservering door het dempen van sloten, het plaatsen van stuwen en het infiltreren van water op de hogere gronden. Deze maatregelen dragen bij aan het vasthouden van water in droge perioden en het verbeteren van de ecologische kwaliteit.

Grondwater is essentieel voor een goede balans tussen natuur, landbouw, industrie en stedelijke functies. Daarbij wordt nadrukkelijk rekening gehouden met klimaatverandering en weersextremen. Communicatie met inwoners en ondernemers over waterbewustzijn en handelingsperspectief blijft een belangrijk aandachtspunt.

In 2026 worden belangrijke stappen gezet uit de **Droogteagenda** om de sponswerking van Brabant te vergroten via vernattingsmaatregelen, bosrevitalisering en het beperken van verdamping. Zo wordt een planning opgesteld voor het nieuwe beregeningsbeleid (inclusief Bedrijfsbodemwaterplannen) en gewerkt aan beleid voor actieve grondwateraanvulling met gezuiverd afvalwater. Daarnaast wordt een Brabant breed droogteprotocol gerealiseerd, afspraken gemaakt over natschade en wordt de Beleidsnota 'Visie Zoetwater' opgeleverd. Hierbij wordt nadrukkelijk rekening gehouden met klimaatverandering en het vergroten van waterbewustzijn bij inwoners en ondernemers.

THEMA : KLIMAATBESTENDIGE REGIO / doelstelling:

De verandering van het klimaat heeft grote impact op de regio Midden- en West-Brabant, zeker ook voor het waterbeheer, terwijl de druk op ruimte toeneemt. Dit vraagt om een stevige aanpak om samen met partners, medeoverheden, inwoners en bedrijven te werken aan een duurzame ruimtelijke keuzes. Hierbij rekening houdend met het water- en bodemsysteem en het toewerken naar een klimaat robuuste inrichting van het watersysteem. Dit doet het waterschap in nauwe samenwerking met gemeentes in het kader van de Stedelijke Regio's West-Brabant en Breda-Tilburg. Het uitdragen van de visie vereist doelgerichte verbinding; het Waterschap positioneert zich als de strategische verbinder die dit mogelijk maakt.

In 2024 is aan het principe "**Water en bodem sturend**" een impuls gegeven. In 2026 wordt verdere uitvoering hieraan gegeven door vertaling van dit handelingsperspectief naar maatregelen en bijbehorende strategie voor in het nieuw Waterbeheerprogramma.

Uitvoeren van de Stimuleringsregeling initiatieven klimaatadaptatie en de Stimuleringsregeling klimaatbestendige ruimtelijke ontwikkeling.

Voor 2026 staat in dit kader het opstellen en afronden van de systeemvisie Zeekleipolders (vanuit de Regionale InvesteringsAgenda van de Stedelijke Regio West-Brabant) op de agenda. Dit geeft inzicht over hoe een klimaat robuuste en plantbased polder er uit zou kunnen zien. en Dit gaat naar verwachting een regionale programma opleveren als bouwsteen voor het volgende WBP. Hierin komt dit ook samen met 'polder 2.0' en ligt er een link met de afspraken vanuit de Zuidwestelijke Delta. Daarbij zullen monitoring van de waterkwantiteit samen met te ontwikkelen hydrologische modellen een belangrijke basis vormen voor de verdere ontwikkeling van polder 2.0.

In 2026 gaan er stappen gezet worden binnen de Ontwerptafel Powerport Moerdijk. Deze gaan leiden tot besluitvorming door het Rijk over de aanlanding en allerlei flankerend beleid, ook op het gebied van klimaat en water. Er ligt hierbij ook een relatie met de systeemafweging die in het project Dijkversterking WAD (programma waterveiligheid) gemaakt moet worden.

In 2026 zal het gebiedsproces Mark en Bovenlopen (prioritair gebied uit het huidige Waterbeheerprogramma) zijn beslag krijgen. Daarbij gaan naar verwachting eind 2026 afspraken met het gebied gemaakt worden over een bestendige samenwerking in het gebied.

Samen met gebiedspartners werkt het waterschap in vijf GGA-processen rondom N2000 gebieden aan het behalen van groenblauwe opgaven en perspectief voor de landbouw. In 2026 starten de eerste projecten die met middelen vanuit de Aanpak Landelijk Gebied (ALG) worden gefinancierd. Ook buiten de N2000 gebieden maakt het waterschap gebruik van de ALG-middelen voor maatregelen die de waterkwaliteit verbeteren en/of zorgen voor het vasthouden van water.

RISICO'S EN AANDACHTSPUNTEN

KRW

- In 2027 zullen niet alle KRW-maatregelen uit het pakket 2022 t/m 2027 zijn uitgevoerd. Dit heeft te maken met de beperkte grondbeschikbaarheid en capaciteit bij marktpartijen en de complexiteit van een integrale gebiedsgerichte aanpak die tijd vergt. Met de KRW-impuls zet het waterschap in op versnelling van de uitvoering, onder andere door het besluit om onteigening/volledige schadeloosstelling ook voor KRW-maatregelen in te kunnen zetten.
- Als het waterschap de maatregelen niet vóór eind 2027 voltooit, kan Nederland door de Europese Commissie in gebreke worden gesteld. Dit kan leiden tot boetes of dwangsommen, die deels op het waterschap worden verhaald. Ook kunnen burgers en organisaties juridische stappen ondernemen vanwege het niet naleven van de KRW. Bovendien heeft het waterschap in de volgende planperiode (2028–2033) minder ruimte voor bestuurlijke afwegingen.
- Vertraging in de uitvoering, de noodzaak van aanvullende maatregelen en/of juridische procedures kunnen leiden tot hogere kosten voor de KRW-maatregelen. De inzet van onteigening/volledige schadeloosstelling leidt ook tot hogere kosten.
- Het voldoen aan de KRW-vereisten is een gedeelde verantwoordelijkheid van waterschap, Rijk, provincie, gemeenten, drinkwaterbedrijven, agrarische ondernemers, bedrijven, inwoners en Vlaamse partners. Het waterschap is sterk afhankelijk van de inzet van al deze partners voor het kunnen halen van KRW-doelen en normen. Het risico dat alleen het waterschap wordt aangesproken op de resterende KRW-opgave na 2027 is daarmee beperkt, maar hoe minder het waterschap erin slaagt zijn aandeel in de opgave te leveren, hoe groter de risico's.

Onvoldoende robuust watersysteem

- Het huidige watersysteem en grondgebruik zijn nog niet in balans om de gevolgen van klimaatverandering (hevige neerslag, droogte, hitte) duurzaam op te vangen. Dit vormt een structureel risico voor natuur, landbouw en leefbaarheid.

Beperkte effectiviteit van huidige maatregelen

- Lopende maatregelen zoals waterberging, vasthouden van water, peilbeheer en bodemverbetering zijn waardevol, maar onvoldoende om de negatieve effecten van klimaatverandering structureel te voorkomen.

Gebrek aan integrale aanpak en ruimtelijke sturing

- Het versterken van robuustheid vraagt om keuzes in de ruimtelijke ordening. Zonder structurele samenwerking met andere overheden en implementatie van de Rijksbrief Water en Bodem sturend blijft het waterschap beperkt in zijn invloed.

Klimaatverandering en extremere weersomstandigheden

- De toename van extreme droogte, piekbuien en mogelijke gevolgen van zeespiegelstijging brengen directe risico's voor het gebied. Incidenten zoals de waterbom in Limburg (2021) tonen dat bestaande normen en maatregelen niet toekomstbestendig zijn.

Onzekerheden en risico-acceptatie

- Klimaatverandering brengt onzekere en moeilijk voorspelbare scenario's met zich mee. Het is onzeker of huidige normen en strategieën voldoende zijn, waardoor het risico ontstaat dat het waterschap structureel achter de feiten aanloopt.

Afhankelijkheid van lange termijn en samenwerking

- Veel klimaat adaptieve maatregelen hebben een lange doorlooptijd en zijn alleen effectief met blijvende samenwerking tussen partners, gemeenten en agrariërs. Zonder gezamenlijke keuzes blijft de impact van afzonderlijke maatregelen te gering.

Strategisch crisismanagement en weerbaarheid

- Bij extreme gebeurtenissen wordt het waterschap nadrukkelijker verantwoordelijk gehouden door maatschappij en media. Zonder verdere versterking van strategisch crisismanagement en veerkracht loopt het waterschap risico op maatschappelijke en bestuurlijke kritiek.

PROGRAMMA KLIMAAT EN DUURZAAMHEID

DOEL

Waterschap Brabantse Delta neemt haar verantwoordelijkheid voor een duurzame toekomst. Wij dragen bij aan een regio die klimaatbestendig, klimaatneutraal, circulair en rijk aan biodiversiteit is, zodat ook na 2050 iedereen veilig, gezond en prettig kan wonen, werken en recreëren in West- en Midden-Brabant.

WAT KOST HET?

De activiteiten in dit programma zorgen voor een impuls en strategiebepaling op het gebied van Klimaat & Duurzaamheid bij de uitvoering van onze kerntaken. Deze zijn opgenomen in de programma's Watersystemen, Waterveiligheid & Vaarwegen en Waterketen. De kosten van de activiteiten van dit programma maken integraal onderdeel uit van de geraamde kosten voor de drie bovengenoemde programma's en de bedrijfsvoering van het waterschap. Bovenstaande geldt ook voor de investeringen. Aan dit programma zijn geen directe investeringen gekoppeld.

BELANGRIJKSTE INDICATOREN

Duurzaam Opdrachtgeverschap

- In 2030 dragen alle inkoopopdrachten en aanbestedingen aantoonbaar bij aan onze duurzaamheidsdoelen, waarbij mark en partners onze ambities kennen en ernaar handelen.

Klimaatbestendige regio:

- In 2050 is ons werkgebied waterrobuust en klimaatbestendig ingericht.

Biodiversiteit:

- In 2050 heeft het waterschap een herstelde biodiversiteit.

Klimaatneutraal:

- In 2030 heeft het waterschap een aantoonbare bijdrage geleverd aan de regionale energie- en warmtetransitie.
- Het waterschap streeft naar een klimaatneutrale opgaveketen in 2040.
- In 2050 benutten we de kracht van natuurlijke systemen voor het reduceren van broeikasgassen in de regio.

Circulair:

- In 2030 gebruikt het waterschap 50% minder primaire grondstoffen met een negatieve milieu-impact of die schaars zijn.
- In 2050 is het waterschap en de opgaveketen 100% circulair ingericht.

THEMA: KLIMAAT EN DUURZAAMHEID

Duurzaam opdrachtgeverschap:

- In Duurzaam opdrachtgeverschap vertalen we onze duurzaamheidsdoelstellingen door naar onze inkoopopdrachten en aanbestedingen, binnen de bestaande werkprocessen.
- Voor de realisatie maken we onder andere gebruik van Ambitiewebben, Duurzaam GWW en Duurzaam Assetmanagement.

Klimaatbestendige regio:

- Het stimuleren van en deelnemen aan strategische ruimtelijke trajecten. Dit kunnen ruimtelijke trajecten van anderen zijn zoals de 2 stedelijke regio's, Powerport Moerdijk en de deelname aan Zundert Floreert, of (gebieds)processen die het waterschap zelf initieert op basis van het waterbeheerprogramma (zoals Mark en Bovenlopen).
- Het door ontwikkelen van een strategisch onderzoeksprogramma op het vlak van water en ruimte (klimaatadaptatie en Water en Bodem Sturend), die het waterschap strategisch voorbereidt op de vragen van morgen.
- Regie op uitvoering van de verdere doorvertaling Water en Bodem sturend.

Biodiversiteit:

- Het uitvoeren van het actieplan biodiversiteit, we vertalen dit door in ons werk en nemen de regie.
- In 2026 is er een actieplan invasieve exoten, waardoor er meer effectief uitvoering kan worden gegeven aan de aanpak van invasieve exoten door het waterschap. Hierbij wordt de samenwerking gezocht met de Provincie en overige waterschappen van Noord-Brabant.
- In 2026 werken we aan een doorvertaling van ons dierenwelzijnsbeleid in de activiteiten van het waterschap.

Klimaatneutraal:

- Het bijdragen aan de energie- en warmtetransitie in de regio
- Het updaten van de routekaart klimaatneutraliteit met een aanpak voor reductie van broeikasgassen in de opgaveketen (uitstoot derden)
- Een bijdrage leveren aan de reductie van broeikasgassen door naast verduurzaming van de eigen bedrijfsvoering ook actief de mogelijkheden te onderzoeken van natuurlijke systemen in de regio. Denk hierbij aan veenweiden en de bossenstrategie.

Circulair:

In 2026 stellen we een routekaart circulariteit op om de doelstellingen in 2030 te bereiken. Daarnaast werken we aan de volgende activiteiten:

- Waterkringloop: het aanwezige water optimaal benutten.
- Hergebruik grondstoffen uit watersystemen: inventariseren van mogelijkheden en benutten van kansen.
- Terugwinnen van grondstoffen uit de waterketen: ondersteunen van lopende innovatieve projecten

RISICO'S EN AANDACHTSPUNTEN:

- Voor het behalen van de doelstellingen zijn we afhankelijk van maatregelen, activiteiten en gedrag van anderen.
- De landelijke beleidslijn en bijbehorende financiering zijn onzeker en soms conflicterend met de ingezette koers van Europese en regionale overheden.
- Voor alle sporen is een extra impuls nodig op monitoring. Datagedreven werken biedt ons meer inzicht om tijdig bij te sturen en verantwoording af te leggen.
- Om de doelstellingen op de lange termijn te halen, moeten er nu activiteiten uitgevoerd worden. Dit vraagt een transitiepad en een concrete doorvertaling. Dat zijn complexe vraagstukken die gepaard gaan met onzekerheden en tegengestelde belangen

PROGRAMMA INNOVATIE EN DIGITALE TRANSFORMATIE

DOEL

Waterschap Brabantse Delta ontwikkelt zich verder richting een innovatieve en digitaal georiënteerde organisatie. Watertaken worden slimmer, beter en anders uitgevoerd dankzij innovaties, digitale tools en informatie. Hierdoor wordt ook de dienstverlening verhoogd.

BIJDRAGE DUURZAME DOELEN

BELANGRIJKSTE INDICATOREN

Slim- en informatie gestuurd: Volwassenheidsniveau 3 op basis van DM-BOK (datamanagement) is gerealiseerd, conform de vastgestelde roadmap. Eind 2026 wordt hiertoe een maturity scan worden uitgevoerd.

Bewustwording: Eind 2026 heeft elk team een ontwikkelplan (kennis, vaardigheden en competenties) gericht op de toekomstige ontwikkelingen.

Innovatie: In het jaarlijkse innovatieoverzicht is zichtbaar dat er initiatieven plaatsvinden binnen minimaal drie van de vier vormen van innovatie: slimmer werken, leren door te experimenteren, vooruitdenken en bijdragen aan grote maatschappelijke opgaven.

WAT KOST HET?

Bedrijfsvoering	Begroting 2026	MJB 2027	MJB 2028	MJB 2029	MJB 2030
Netto investeringen	3,5	2,1	2,1	2,2	2,2
<i>alle bedragen x € 1.000.000</i>					

De investeringen voor bedrijfsvoering zijn hier opgenomen. De kosten van de activiteiten van dit programma maken integraal onderdeel uit van de geraamde kosten voor de drie waterprogramma's en zijn daarom hier niet opgenomen.

PROGRAMMA INNOVATIE EN DIGITALE TRANSFORMATIE

THEMA: INNOVATIE EN DIGITALE TRANSFORMATIE / doelstelling:

In 2027 is waterschap Brabantse Delta zoveel als mogelijk getransformeerd naar een innovatieve en digitaal georiënteerde organisatie. Watertaken worden slimmer, beter en anders uitgevoerd dankzij innovaties, digitale tools en informatie. Hierdoor wordt ook de dienstverlening verhoogd.

Transitie naar afronding programma in 2026

Er is de afgelopen jaren via het ontwikkelprogramma Innovatie en Digitale Transformatie veel energie gestopt in het realiseren van het programmadoel. Telkens met het doel om de activiteit te borgen in het proces in de bestaande organisatie. Er is inmiddels dusdanig veel bereikt dat 2026 voor dit programma een afrondend jaar wordt. In de jaarrekening 2026 zal verantwoording worden afgelegd over de resultaten van het programma. De focus in 2026 richt op onderstaande thema's.

Digitale transformatie

Zoals bekend is het doel van dit programma "de kansen, verwachtingen en mogelijkheden van de toenemende digitalisering inzetten om de blijvende stap te maken naar een digitaal georiënteerde en wendbare organisatie (Digitale Transformatie) waarbij de omgeving centraal staat." Via de onderscheidenlijke sporen van het programma worden initiatieven die bijdragen aan het doel aangejaagd en gestimuleerd bij medewerkers en bestuurders en met elkaar in verbinding gebracht.

In samenwerking met alle waterschappen wordt gewerkt aan de transitie van het Waterschapshuis en de verdere implementatie van de door de Unie van Waterschappen opgestelde Vaarkaat. Onderwerpen rondom het slimmer en informatiegestuurd werken, het verder brengen van de strategische personeelsontwikkeling, (ethische) bewustwording rondom toepassingen en ontwikkeling door inzet van o.a. AI krijgen onverminderd aandacht.

Een strategische thema dat in 2026 veel aandacht krijgt is het in governance en processen borgen van datamanagement als basis voor datagedreven werken. Dit is randvoorwaardelijk voor het behalen van onze doelen binnen de waterprogramma's en behelst investering in ontwikkeling van mens, proces en techniek.

Innovatie

Het programma streeft naar een goede balans in de manier waarop we met innovatie omgaan. Dit gaat niet alleen om bestaande processen te verbeteren, maar moet ook ruimte bieden om nieuwe ideeën te verkennen en te experimenteren. Deze doelstelling is passend bij de innovatieagenda die eind 2025 is vastgesteld. In 2026 start de organisatie met de realisatie van het Innovatielab. Daarnaast blikken we half jaarlijks terug op de innovaties binnen het waterschap.

3.2 OVERZICHT DEKKINGSMIDDELEN

In onderstaande tabel worden de dekkingsmiddelen weergegeven waarmee de netto lasten van de programma's worden gedekt:

Dekkingsmiddelen	Begroting 2026	Begroting 2025	Jaarrekening 2024
Belastingopbrengsten			
- Watersysteemheffing	100.201	95.479	90.046
- Zuiveringsheffing	96.837	93.434	89.178
- Verontreinigingsheffing	543	392	650
Bijdrage Provincie vaarwegenbeheer	2.785	2.584	2.173
Dividenden	2.300	2.400	
Overige algemene opbrengsten	3.742	500	-229
Totaal dekkingsmiddelen	206.408	194.789	181.818

Tabel 4: Tabel dekkingsmiddelen (x € 1.000,-)

De opbrengsten van de separate afvalwaterstromen zijn in 2026 in bovenstaande tabel verantwoord onder "Overige algemene opbrengsten".

3.3 HEFFING VENNOOTSCHAPSBELASTING

Vanaf 1 januari 2016 zijn overheidsondernemingen vennootschapsbelastingplichtig. De financiële effecten van de Vpb-plicht zijn nu geformaliseerd in verschillende bepalingen in hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit. De verwachting is dat er over 2026 geen vennootschapsbelasting afgedragen hoeft te worden. Op basis van aangiftes tot en met 2023 is er sprake van een verrekenbaar verlies van € 168.480.

Vennootschapsbelasting	Begroting 2026	Begroting 2025	Jaarrekening 2024
Heffing vennootschapsbelasting	0	0	0

Tabel 5: Tabel vennootschapsbelasting Begroting 2026 (in €)

3.4 ONVOORZIEN

In het Waterschapsbesluit is vastgelegd dat een waterschap in de begroting rekening dient te houden met onvoorziene uitgaven en een bedrag dient op te nemen om onvoorziene lasten te kunnen dekken. Jaarlijks wordt er € 500.000 in de begroting opgenomen ter dekking van onvoorziene uitgaven.

Onvoorzien	Begroting 2026	Begroting 2025	Jaarrekening 2024
Onvoorzien	500.000	500.000	0

Tabel 6: Post onvoorzien Begroting 2026 (in €)

In 2024 zijn er geen onvoorziene uitgaven gedaan die niet opgevangen konden worden binnen de begrote lasten van de programma's. Er is dan ook geen beroep gedaan op de post onvoorzien die voor € 500.000 in de Begroting 2024 was opgenomen.

4. Raming belastingopbrengsten en toelichting

4.1 CRITERIA, GRONDSLAGEN EN KWIJTSCHELDINGSBELEID

4.1.1 Objectieve, bedrijfseconomische criteria toerekening van kosten

Kostentoedelingsverordening

Vanaf 1 januari 2026 geldt voor de waterschappen een andere methodiek voor de kostentoedeling watersysteembeheer. De nieuwe systematiek baseert de toedeling op gebiedskenmerken, in plaats van op waardeverhoudingen. Waterschap Brabantse Delta heeft een kostentoedelingsonderzoek uitgevoerd en de kostentoedeling per categorie in kaart gebracht. Op 17 september 2025 heeft het algemeen bestuur de volgende kostentoedelingsverordening watersysteembeheer 2026 vastgesteld:

Categorie Watersysteembeheer	Verdeling 2026	Verdeling 2024-2025
Ingezetenen	31,0%	29,9%
Gebouwd	58,5%	60,4%
Ongebouwd	10,3%	9,5%
Natuur	0,2%	0,2%

Tabel 7: Verdeling kosten Watersysteembeheer over de categorieën

4.1.2. Kwantitatieve grondslagen

Grondslagen tarief Watersysteembeheer

De kosten van de watersysteemtaak worden verdeeld over vier belastingplichtige categorieën: de inwoners (ook wel 'ingezetenen' genoemd), de eigenaren van gebouwde objecten, de eigenaren van ongebouwde gronden en de eigenaren van natuurterreinen.

De tarieven voor het Watersysteembeheer zijn gebaseerd op het aantal inwoners (categorie 'ingezetenen', bedrag per huishouden), de economische waarde (categorie 'gebouwd') en de belastbare hectaren (categorieën 'ongebouwd' en 'natuur'):

- De heffing die de *categorie ingezetenen* betaalt, hangt samen met het aantal huishoudens.
- De heffing die de *categorie gebouwd* betaalt, hangt samen met de WOZ-waarde. Als onderdeel van de wetswijziging per 1 januari 2026 worden in de watersysteemheffing gebouwd voortaan twee tarieven onderscheiden, een tarief voor eigenaren van woningen en een tarief voor eigenaren van niet-woningen. Het tarief is een vast percentage van de WOZ-waarde.
- De heffing die de *categorie ongebouwd* betaalt, hangt samen met de ongebouwde (agrarische) hectares grond. Voor openbare wegen geldt een tariefdifferentiatie van 100%. Natuur: onder natuurterreinen worden ongebouwde onroerende zaken verstaan waarvan de inrichting en het beheer geheel of nagenoeg geheel duurzaam zijn afgestemd op het behoud of de ontwikkeling van natuur. Ook bossen en open wateren met een oppervlakte van ten minste één hectare behoren tot natuurterreinen.

Grondslagen tarief Zuiveringsheffing

Het tarief voor de Zuiveringsheffing is gebaseerd op het aantal vervuilingseenheden. Aan de zuiveringsheffing zijn huishoudens en bedrijven onderworpen:

- Voor huishoudens wordt dit berekend, waarbij een eenpersoonshuishouden wordt gesteld op één vervuilingseenheid en een meerpersoonshuishouden op drie vervuilingseenheden.
- De zuiveringsheffing voor bedrijven is gebaseerd op de hoeveelheid en hoedanigheid van het afvalwater. Vaststelling kan plaatsvinden op basis van meetcijfers of op de tabel afvalwater-coëfficiënten.

De netto lasten van de taak zuiveringsbeheer worden omgeslagen over de totale netto vervuilingseenheden (totale vervuilingseenheden minus kwijschelding en oninbaar).

Verontreinigingsheffing

Voor directe lozingen van afvalwater op oppervlaktewater wordt een belastingaanslag verontreinigingsheffing opgelegd. De opbrengst wordt ingezet voor het nemen van maatregelen tot het tegengaan en voorkomen van verontreiniging van het oppervlaktewater als gevolg van het direct lozen vanuit woon- of bedrijfsruimtes.

4.1.3. Beschrijving kwijscheldingsbeleid

Op grond van artikel 144 van de Waterschapswet heeft het algemeen bestuur van het waterschap bepaald dat bij een inkomen dat gelijk of lager is dan 100% van het norminkomen volledige kwijschelding plaatsvindt. Hierbij sluiten we aan bij de gemeentelijke toetsing.

4.2 WATERSYSTEEMBEHEER

4.2.1. Raming van belastingopbrengsten

Hieronder wordt de begroting van de taak Watersysteembeheer weergegeven met de te dekken netto lasten en de raming van de belastingopbrengsten.

Begroting taak Watersysteembeheer	Begroting 2026	Begroting 2025
TOTAAL netto lasten	107.164	101.810
Opbrengst verontreinigingsheffing	-543	-392
TOTAAL te dekken netto lasten	106.621	101.418
Opbrengst heffingen	-100.201	-95.479
<i>Voorgestelde resultaatbestemming:</i>		
Toevoeging bestemmingsreserve DFB	1.042	1.025
Onttrekking bestemmingsreserve DFB	-2.063	-1.348
Onttrekking bestemmingsreserve cloudsoftware	-231	-210
Mutatie algemene reserve	72	12
Onttrekking (-) /toevoeging (+) egalisatiereserve	-5.240	-5.418
TOTAAL dekking	-106.621	-101.418

Tabel 8: Begroting taak Watersysteembeheer (bedragen x € 1.000,-)

4.2.2. Toelichting op de verwachte opbrengsten uit belastingheffing

Oorzaken verschil begroting 2026 en 2025

De belastingtarieven worden bepaald door de netto lasten van de taak Watersysteembeheer, de overige dekkingsmiddelen, de inzet van de reserves en de belastingeenheden. In deze paragraaf gaan we in op de ontwikkeling van de belastingeenheden. De ontwikkeling van de netto lasten, overige dekkingsmiddelen en reserves zijn elders in de begroting toegelicht.

De tarieven voor het Watersysteembeheer zijn gebaseerd op het aantal inwoners (categorie 'ingezetenen', bedrag per huishouden), de economische waarde woningen en niet-woningen (categorie 'gebouwd') en de belastbare hectaren (categorieën 'ongebouwd' en 'natuur'). Hierbij is rekening gehouden met de volgende ontwikkelingen:

- Ingezetenen: Het waterschap gaat voor het begrotingsjaar uit van 370.546 ingezetenen. Naar verwachting zullen 20.717 ingezetenen geen heffing betalen, omdat zij in aanmerking komen voor kwijtschelding of omdat de aanslag oninbaar is. Het waterschap gaat ervan uit dat het aantal ingezetenen jaarlijks met ongeveer 2.500 stijgt.
- De heffing die de categorie gebouwd betaalt, hangt samen met de economische waarde van woningen en niet-woningen (WOZ-waarde). De heffing is een vast percentage van de WOZ-waarde. Het waterschap houdt voor de WOZ-Waarde van 2026 rekening met een gemiddelde stijging van 10,5% voor woningen en voor niet woningen 2,5% ten opzichte 2025. Voor de jaren daarna wordt bij woningen gerekend op een verdere toename van 6,5%, gevolgd door 5% in 2028 en vervolgens een jaarlijkse stijging van 3%. Voor niet-woningen wordt in 2027 een stijging van 2% verwacht, waarna de groei stabiliseert op 1% per jaar.
- De heffing die de categorie ongebouwd betaalt, hangt samen met de ongebouwde (agrarisch) hectares grond. Voor openbare wegen geldt een tariefdifferentiatie van 100%. Bij de Begroting 2026 is uitgegaan van 6.418 ha verharde openbare wegen en 93.575 ha. overig ongebouwd. Vanaf 2027 wordt rekening gehouden met een daling van 100 hectare per jaar, als gevolg van nieuwbouw en natuurontwikkeling.
- Natuur: bij de Begroting 2026 is uitgegaan van 31.099 hectare natuur. Aangenomen is dat deze oppervlakte in de komende jaren toeneemt met 50 hectare per jaar.

Ontwikkeling van de tarieven

Hieronder worden de belastingtarieven voor de watersysteemheffing weergegeven:

Belastingtarieven watersysteemheffing	Begroting 2026	Begroting 2025	Stijging t.o.v. 2025
Ingezetenen	€ 88,79	€ 82,24	+8,0%
Gebouwd woningen	0,02961%	0,0332%	-10,8%
Gebouwd niet-woningen	0,03194%	0,0332%	-3,8%
Natuur	€ 6,45	€ 6,15	+4,9%
Ongebouwd openbare wegen	€ 194,12	€ 275,52	-29,5%
Overig ongebouwd	€ 97,06	€ 78,72	+23,3%

Tabel 9: Watersysteemheffing, belastingtarieven per categorie (in € of % van de WOZ-waarde)

4.3 ZUIVERINGSBEHEER

4.3.1. Raming van belastingopbrengsten

Hieronder wordt de begroting van de taak Zuiveringsbeheer weergegeven met de te dekken netto lasten en de raming van de belastingopbrengsten.

Begroting taak Zuiveringsbeheer	Begroting 2026	Begroting 2025
TOTAAL te dekken netto lasten	98.848	95.533
Opbrengst heffingen	-96.837	-93.434
<i>Voorgestelde resultaatbestemming:</i>		
Toevoeging bestemmingsreserve DFB	1.037	1.116
Onttrekking bestemmingsreserve DFB	-1.741	-683
Onttrekking bestemmingsreserve cloudsoftware	-126	-115
Mutatie algemene reserve	+60	48
Onttrekking (-) / toevoeging (-) egaliseringsreserve	-1.241	-2.466
TOTAAL dekking	-98.848	-95.533

Tabel 10: Begroting taak Zuiveringsbeheer (x € 1.000,-)

4.3.2. Toelichting op de verwachte opbrengsten uit belastingheffing

Oorzaken verschil begroting 2026 en 2025

De belastingtarieven worden bepaald door de netto lasten van de taak Zuiveringsbeheer, de overige dekkingsmiddelen, de inzet van de reserves en de belastingeenheden. In deze paragraaf gaan we in op de ontwikkeling van de belastingeenheden. De ontwikkeling van de netto lasten, overige dekkingsmiddelen en reserves zijn elders in de begroting toegelicht.

Vanaf 2026 mogen waterschappen geen zuiveringsheffing meer opleggen voor afvalwaterstromen die niet via het gemeentelijk riool bij een rioolwaterzuivering van het waterschap terechtkomen. Het waterschap is verplicht privaatrechtelijke overeenkomsten af te sluiten met de aanbieders van deze stromen. Voor de zuiveringsheffing is in 2026 rekening gehouden met de volgende vervuilingseenheden:

Begroting	Huishoudens	Bedrijven	Kwijtschelding /oninbaar	Netto
Vervuilingseenheden	872.022	328.046	-41.041	1.159.026

Tabel 11: vervuilingseenheden zuiveringsheffing in 2026 (aantal)

Het waterschap gaat er vanuit dat het aantal vervuilingseenheden huishoudens jaarlijks met ongeveer 4.500 stijgt. Bij de berekening van het aantal vervuilingseenheden voor bedrijven wordt rekening gehouden met alle bekende nieuwe ontwikkelingen. Sommige huishoudens en bedrijven betalen geen heffing, omdat zij in aanmerking komen voor kwijtschelding of omdat de heffing oninbaar is. Bij de berekening van de heffing wordt het totale aantal vervuilingseenheden daarom in 2026 met ongeveer 41.000 verminderd, oplopend tot bijna 41.900 aan het einde van de planperiode.

Verontreinigingsheffing is belasting voor het bestrijden van kosten voor maatregelen tot het tegengaan en voorkomen van verontreiniging van het oppervlaktewater als gevolg van het direct

lozen vanuit woon- en bedrijfsruimtes. De heffing wordt met het zuiveringstarief opgelegd, maar komt ten gunste van de taak Watersysteembeheer. Bij de begroting 2026 is uit gegaan van 6.500 vervuilingseenheden.

Ontwikkeling van de tarieven

Hieronder wordt het belastingtarief voor de zuiveringsheffing/verontreinigingsheffing weergegeven:

Tarief zuiveringsheffing/ verontreinigingsheffing	Begroting 2026	Begroting 2025	Stijging t.o.v. 2025
Tarief per vervuilingseenheid	83,55	78,90	+5,9%

Tabel 12: Tarief zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing per vervuilingseenheid (in €)

4.4 MATE VAN KOSTENDEKKENDHEID

In deze paragraaf wordt ingegaan op de mate van kostendeckendheid van de belastingtarieven. Dit wordt gedaan door de ontwikkeling van de bestemmingsreserves voor tariefegalisatiereserve in 2026 te laten zien. De meerjarige ontwikkeling van de reserves wordt weergegeven in paragraaf 5.2 van de meerjarenraming (deel III).

De tariefegalisatiereserves zijn bedoeld om grote schommelingen in de belastingtarieven op te vangen. Als deze reserves niet aanwezig zijn, moet het waterschap kostenontwikkelingen direct doorberekenen in de tarieven. De tariefegalisatiereserves kunnen groeien door positieve saldi van de jaarrekening toe te voegen en worden in de planperiode van de begroting afgebouwd naar nul, waardoor er begrotingsevenwicht ontstaat en de netto lasten 100% door belastingopbrengsten gedekt worden. In 2026 zal een groot deel van de reserves worden ingezet. Bij de berekening van de egalisatiereserves voor de Begroting 2026 is rekening gehouden met het resultaat van de Jaarrekening 2024 en de verwachte dekking van het resultaat 2025 op basis van de tweede Bestuursrapportage 2025. Hiermee ziet de verwachte ontwikkeling van de tariefegalisatiereserves er in 2026 als volgt uit:

Tariefegalisatiereserve	Watersysteem- beheer	Zuiverings- beheer
Verwachte stand per 1-1-2026	7.515	2.702
Begrote onttrekking 2026	-5.240	-1.241
Verwachte stand per 31-12-2026 (na resultaatbestemming)	2.275	1.461

Tabel 13: Ontwikkeling tariefegalisaties in 2026 (bedragen x € 1.000,-)

4.5 LASTENDRUK

Op basis van de bovenstaande belastingtarieven is de totale lastendruk per groep als volgt:

Voorbeeldaanslagen	Begroting 2026	Begroting 2025	% 2026 t.o.v. 2025
Huishoudens			
Meerpersoons huishouden, huurwoning, 3 v.e.	339	319	+6,4%
Eenpersoonshuishouden, huurwoning, 1 v.e.	172	161	+6,9%
Meerpersoons huishouden, koopwoning, € 370.000, 3 v.e.	449	442	+1,6%
Eenpersoons huishouden, koopwoning, € 370.000, 1 v.e.	282	284	-0,7%
Bedrijven			
Productiebedrijf voedingsmiddelen, € 13.500.000, 300 v.e.	29.376	28.150	+4,4%
Agrarisch bedrijf, € 520.000, 60 ha grond, 3 v.e.	6.240	5.132	+21,6%
Groothandel, € 2.700.000, 7 v.e.	1.447	1.448	-0,1%
Overige			
Natuurterreinen, 1000 ha	6.450	6.150	+4,9%
Gemeente, 600 ha wegen	116.472	165.312	-29,5%

Tabel 14: De lastendruk in beeld gebracht aan de hand van voorbeeldprofielen (in €)

Toelichting

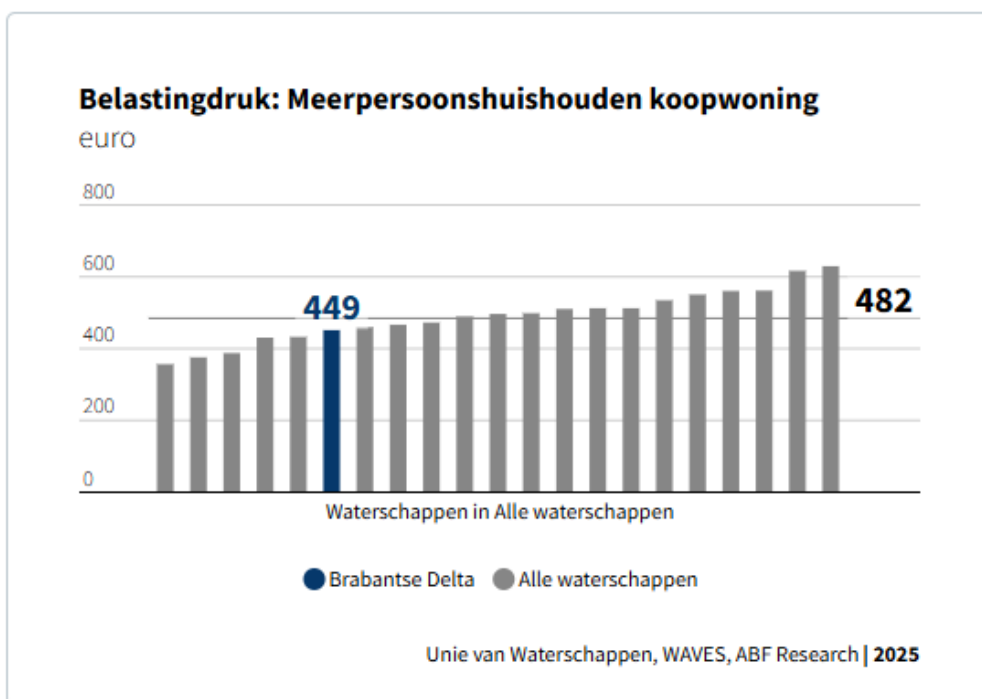
Op basis van de nieuwe kostentoedeling watersysteembeheer, de geactualiseerde netto lasten, overige dekkingsmiddelen en reserves en de ontwikkeling van de belastingeenheden ontstaat bovenstaande lastendruk.

De nieuwe kostentoedeling watersysteembeheer heeft tot gevolg dat het aandeel van ingezetenen en ongebouwd in de kosten van het watersysteembeheer toeneemt en het aandeel van gebouwd afneemt. Daarnaast is de tariefdifferentiatie wegen gemaximeerd op 100%, waar deze in 2025 nog 250% was.

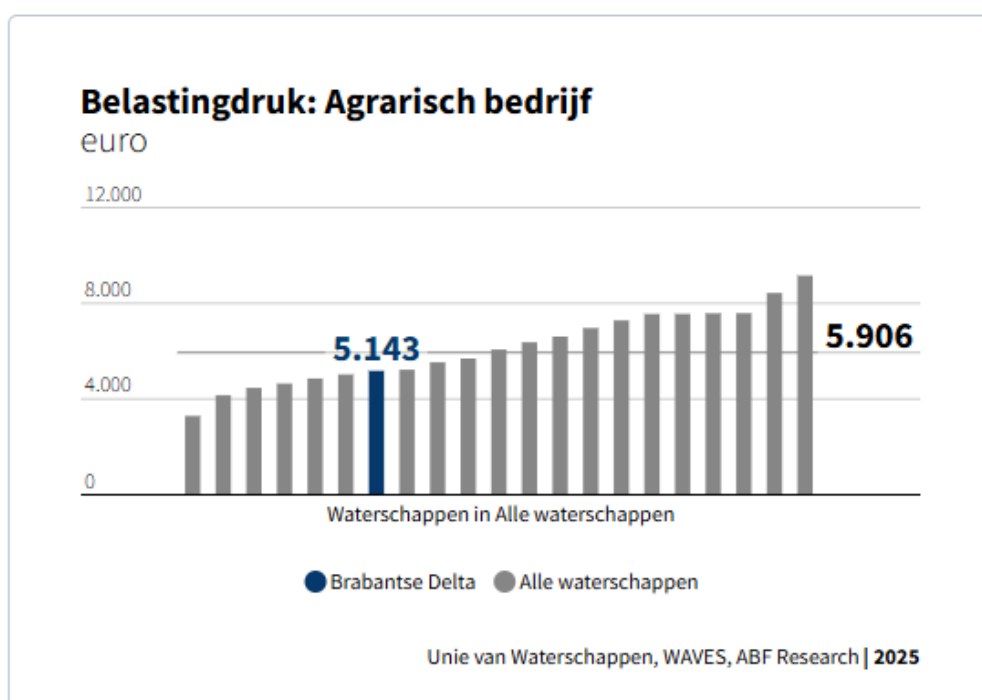
De belastingeenheden voor ingezetenen en voor de categorie gebouwd (WOZ-waarde) nemen meer toe dan de eenheden voor ongebouwd. Hier nemen de eenheden (hectares) licht toe (natuur), blijven ze gelijk (wegen) of dalen ze (overig ongebouwd).

Het gevolg van bovengenoemde ontwikkelingen is dat de lastendruk voor huishoudens met een koopwoning minder toeneemt dan de lastendruk voor huishoudens met een huurwoning. Door de maximering van de tariefdifferentiatie wegen gaat de categorie gebouwd (agrarische bedrijven) meer betalen en gemeenten minder. De overige bedrijven (groothandel, productiebedrijf, etc.) hebben voordeel van de daling van het tarief voor gebouwd niet-woningen.

Op basis van de belastingtarieven 2025 wordt in onderstaande grafieken de hoogte van de lastendruk van een meerpersoonshuishouden met een eigen woning en een agrarisch bedrijf vergeleken met het landelijk gemiddelde. Voor beide voorbeeldprofielen zit Brabantse Delta onder het landelijk gemiddelde.

Grafiek 1: Lastendruk meerpersoonshuishouden met een eigen woning alle waterschappen

Grafiek 2: Lastendruk agrarisch bedrijf alle waterschappen

5. De paragrafen

5.1 UITEENZETTING VAN DE FINANCIËLE POSITIE

5.1.1. Financiering

Met financiering wordt bedoeld het uitzetten en/of het aantrekken van gelden. In de wet FIDO (Wet Financiering Decentrale Overheden) zijn de kaders gesteld waaraan het treasurybeleid moet voldoen. Het accent ligt daarbij op het onberispelijk en behoedzaam uitvoeren van het financieringsbeleid, het inzetten van de beschikbare instrumenten ten behoeve van het publieke belang en een voorzichtige toepassing van beleggingsinstrumenten en afgeleide financiële instrumenten. In verband met de vereisten van de Wet FIDO zijn er twee instrumenten op het gebied van treasury: het treasurystatuut en de jaarlijkse financieringsparagraaf in de begroting en jaarrekening. Het treasurystatuut bevat het beleidskader waarbinnen de treasuryfunctie rechtmatig kan worden uitgevoerd. De treasuryfunctie omvat het beheren van de financiële vermogenswaarden, de financiële positie en de hieraan verbonden risico's en het afleggen van transparante verantwoording hierover.

Rentevisie en financieringsbehoefte

Om investeringen te kunnen financieren, trekt het waterschap geld aan op de geld- en kapitaalmarkt. In hoofdstuk 4 van de financiële begroting en hoofdstuk 6 van de meerjarenraming zijn de verwachte investeringsuitgaven opgenomen. Voor de inschatting van de rente voor nieuwe leningen wordt 3% aangehouden voor 2026 en 2027 en 3,25% voor de verdere jaren. De rente op de leningen werkt door in de kapitaallasten. De rentelast voortkomend uit de langlopende leningen bedraagt voor 2026 € 12,5 miljoen. Daarnaast wordt er € 0,4 miljoen rente betaald voor roodstand op de rekening courant. De jaarlijkse rentelast wordt omgeslagen over de boekwaarde van de investeringen en op deze wijze toegerekend aan de beheerproducten. Er is geen sprake van een renteresultaat, omdat de werkelijke kosten worden omgeslagen. De verwachte financieringsbehoefte voor 2026 bedraagt € 75 miljoen. In de meerjarenbalans wordt het verloop van de boekwaarde van de langlopende leningen weergegeven.

Treasurybeheer is erop gericht de rentekosten te minimaliseren bij een aanvaardbaar risico. Dit draagt bij aan het verlagen van de maatschappelijke kosten vanuit het waterschap. Hiertoe worden nieuwe leningen tegen zo optimaal mogelijke condities aangetrokken. De keuze voor de wijze van financiering (kort of lang geld, fixe of lineair) wordt bepaald op basis van de verwachte rente per type en looptijd lening en de huidige leningenportefeuille. Hierbij wordt gestreefd naar een optimum tussen lage lasten, vervalkalender (gelijke spreiding en hoogte aflossingen) en afstemming op de meerjarige financieringsbehoefte. Voor het meerjarige verloop van de rentekosten zie bijlage 2.

Kasgeldlimiet ter beperking van het renterisico op korte financiering (< 1 jaar)

Het aantrekken van kort geld geschiedt in de vorm van rekeningcourant krediet en eventuele kasgeldleningen. De kasgeldlimiet is de grens waarbinnen decentrale overheden hun activiteiten met kortlopende middelen mogen financieren in een jaar. Elk kalenderkwartaal wordt het gemiddelde van de kortlopende middelen getoetst aan de kasgeldlimiet. Voor waterschappen is de wettelijk vastgestelde limiet bepaald op 23% van het begrotingstotaal. Voor 2026 bedraagt de kasgeldlimiet voor het waterschap € 54,5 miljoen (23% van € 236,9 miljoen).

Renterisiconorm ter beperking van het renterisico op lange financiering (> 1 jaar)

Het bedrag aan aflossingen en het bedrag van leningen dat in aanmerking komt voor renteherziening mag in het betreffende jaar de renterisiconorm niet overschrijden. Voor waterschappen is in de wettelijke norm bepaald dat 30% van het begrotingstotaal opnieuw afgesloten mag worden. Voor 2026 bedraagt de renterisiconorm voor het waterschap € 71,1 miljoen (30% van € 236,9 miljoen).

Het bedrag aan aflossingen en het bedrag dat in aanmerking komt voor renteherziening (€ 33,5 miljoen) blijft hierbij ruim onder de norm.

5.1.2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Om de doelstellingen van de programma's te realiseren worden activiteiten uitgevoerd die risico's met zich meebrengen. Risicomanagement ondersteunt ons bij het bereiken van deze doelen en helpt te focussen op wat echt belangrijk is. Het vormt een integraal onderdeel van ons handelen en onze besluitvorming, soms zonder het te beseffen (houding), maar vaak ook expliciet als activiteit. Het wordt op alle niveaus in de organisatie ingezet: bij de beheersing van processen en projecten, de sturing van primaire taken en programma's én de besturing van het waterschap als geheel. Door actief en expliciet risicogestuurd te werken, wordt zowel het risicobewustzijn als het kansenbewustzijn van onze medewerkers gestimuleerd.

Proces risicomanagement

Risicomanagement is het continue proces van het identificeren, analyseren, beoordelen en evalueren van risico's. Ook het benoemen, uitvoeren, monitoren en auditen van risicobeheersingsmaatregelen is een onderdeel van risicomanagement. Onze bedrijfswaarden spelen een essentiële rol bij het beoordelen van risico's en het prioriteren van beheersmaatregelen. Bij het vaststellen van deze maatregelen richten we ons op activiteiten die de kans van optreden verkleinen of de gevolgen ervan beperken. Bij de identificatie en kwalificatie van risico's maken we onderscheid in:

- *(Rest)risico's met financiële gevolgen*
Vanuit de Waterschapswet zijn waterschappen verplicht om inzicht te hebben in de risico's en de financiële middelen om deze risico's af te kunnen dekken. Bij de bepaling van het Weerstandsvermogen worden bij de identificatie en kwalificatie van restrisico's de financiële gevolgen in beeld gebracht. De totale impact van deze risico's wordt vergeleken met de bestuurlijk vastgestelde norm voor het weerstandsvermogen. Op deze manier zorgt het waterschap ervoor dat het voldoende weerstandscapaciteit heeft om financiële tegenslagen op te vangen.
- *(Rest)risico's met gevolgen op onze bedrijfswaarden*
Op basis van de bij de bedrijfswaarden behorende waardenmatrix is bepaald welke geïdentificeerde risico's het grootst zijn. Om deze risico's te verminderen zijn/worden maatregelen opgesteld. Zo fungeren de bedrijfswaarden als leidraad voor strategische keuzes en bijbehorende investeringen. Ze dragen bij aan een bewuste en transparante besluitvorming vanuit een dialoog. Daarnaast ondersteunen ze assetmanagement, het toetsen op doelmatigheid en sturen op hoofdlijnen.

Inventarisatie van de risico's

Hieronder worden de grootste restrisico's met financiële gevolgen weergegeven:

Uitval zuiveringsinstallaties

Een afvalwaterzuiveringsinstallatie kan uitvallen als gevolg van technisch falen. Ondanks adequate procesvoering en preventief onderhoud is uitval van dergelijke omvangrijke en complexe infrastructuur niet altijd uit te sluiten. Slijtage van de installaties, in combinatie met een hoge belastinggraad en veroudering van de installaties, verhogen daarbij de kans op uitval. Daarnaast zijn er externe factoren, zoals cybercriminaliteit of extreem weer, die voor uitval kunnen zorgen. De (financiële) gevolgen van de uitval kunnen aanzienlijk zijn door herstelkosten, claims van derden, boetes van gemeente/EU, kosten lozingsheffing, milieuschade, imagoschade, extra transportkosten en eigen schade. Het waterschap heeft een groot aantal assets (technische installaties) in het beheer

en eigendom. Diverse assets bevinden zich aan het einde van hun technische levensduur of naderen ze de grenzen van hun capaciteit. Zolang deze situatie voortduurt, is de kans op negatieve gevolgen aanwezig en zal dit risico toenemen. Deze situatie zal er overigens altijd zijn en blijven, aangezien er altijd “nieuwe” assets zijn of komen die op enig moment versleten zijn. Rekening houdend met de overige kerntaken en ambities van het waterschap plus de grenzen aan de financiële mogelijkheden, moeten met behulp van assetmanagement en risicomanagement goed onderbouwde keuzes gemaakt worden voor instandhouding en/of vernieuwing.

Breuk persleiding

Een breuk van een persleiding heeft een lozing van afvalwater of slib tot gevolg. De kosten voor reparatie, noodmaatregelen, opruimen en claims van externen kunnen aanzienlijk zijn. Oorzaken van leidingbreuken zijn slijtage van binnenuit, verzakkingen of (graaf)werkzaamheden in de buurt van de leidingen. Om voldoende zicht te krijgen en te houden op de toestand waarin onze assets verkeren, worden periodieke inspecties uitgevoerd via de exploitatie en minder frequente, kostbare inspecties worden projectmatig uitgevoerd via het investeringsprogramma. Het is onmogelijk om de persleidingen periodiek compleet te inspecteren aan de binnen- en buitenzijde. Inspecties worden uitgevoerd op basis van risicoanalyses en steekproeven. Door de toenemende leeftijd van de assets moet het waterschap steeds meer inspanning leveren om voldoende zicht te blijven houden, de risico's te bepalen en de vervangingsinvesteringen doelmatig te kunnen plannen. Deze inspanningen zullen via de meerjarenprogramma's van de exploitatie en de projecten in concrete aanvragen bij het bestuur voorgelegd worden. Door diverse investeringen in AWP2.0 is de kans op een breuk van deze persleiding lager geworden.

Informatieveiligheid/cybercriminaliteit

Betrouwbare, beschikbare en correcte informatie is essentieel voor de primaire processen en bedrijfsvoering van ons waterschap. Cybercriminaliteit is een specifieke vorm van een informatieveiligheidsrisico. Het omvat misdaden die worden gepleegd via digitale technologieën en het internet zoals bijvoorbeeld hacken, phishing, malware, ransomware of datalekken. Het profiel van (cyber)dreigingen (zoals verstoring, manipulatie, spionage) verandert continu en dreigingen nemen in omvang toe. Door de toenemende afhankelijkheid van ICT kunnen de waterschapstaken gedurende korte of langere tijd stil komen te liggen. Met lozingen van vuil water, hoog water, overstroming, onvoldoende stuurinformatie en maatschappelijke ontwrichting als mogelijke gevolgen. Bij kwetsbare gebieden kan dit tot aanzienlijke schade en commotie leiden. Door de implementatie van de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO) en de aandacht voor informatieveiligheid in alle bedrijfsprocessen wordt er continu gewerkt aan beveiliging en wordt er regelmatig getoetst wat de status en effecten ervan zijn. Voor de ontwikkelingen met betrekking tot de Cyberbeveiligingswet (Cbw) en de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke) wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering. Naast aandacht voor preventie richt ons waterschap zich steeds meer op detectie en reactie. Zo wordt er deelgenomen aan het waterschapsbrede Security Operations Center (SOC).

Lozing met onverwacht hoge concentratie giftige stoffen door een RWZI in de omgeving

Lozingen met onverwacht hoge concentraties giftige stoffen kunnen schade veroorzaken aan flora en fauna. Oorzaken zijn bijvoorbeeld een giftige stof die niet wordt gesignaleerd in het influent en via het effluent de installatie verlaat. Een andere mogelijke oorzaak is een storing in het zuiveringsproces met als gevolg dat een giftige stof in het effluent wordt geloosd. Door onvoldoende zicht op en tijdige signalering van de (illegale) giftige stoffen is tijdig ingrijpen niet altijd mogelijk. De financiële gevolgen kunnen aanzienlijk zijn, zeker indien ze niet te verhalen zijn bij een dader. Door actieve monitoring, samenwerking met handhaving en politie wordt ingezet op het tijdig kunnen ingrijpen. Een aantal jaar geleden is een proactievere manier van beheersen onderzocht (monitoring giftige stoffen in de transportleidingen). Echter, ook dan blijft het restrisico hoog omdat er te veel onbekende giftige stoffen zijn. De kosten die hierbij gemoeid zijn, leveren onvoldoende op. De

(calamiteiten)organisatie staat goed gesteld om bij afwijkingen van de belangrijkste monitoringsparameters of bij een gemelde lozing zo snel en goed mogelijk te kunnen reageren.

Saneringsplicht bij vervuiling

Bij de gronden of waterlopen die in bezit zijn van het waterschap, geldt bij een nieuwe verontreiniging een saneringsplicht bij (water)bodemvervuiling door bijvoorbeeld drugslozingen of brand. In de afgelopen jaren heeft ons waterschap steeds vaker te maken gekregen met saneringsplicht als gevolg van drugslozingen. Criminelen lozen steeds vaker synthetisch drugsafval, wat gevaarlijke chemicaliën bevat die de waterkwaliteit ernstig aantasten en schadelijk zijn voor zowel het ecosysteem als de volksgezondheid. Om deze vervuiling te mitigeren en te corrigeren, hebben we diverse maatregelen. Om dumpingen te voorkomen is toegang tot risicovolle grondposities moeilijker gemaakt door middel van hekken of slagbomen. Daarnaast werken we vanuit de calamiteitenorganisatie en proces Onderhouden nauw samen met de politie en brandweer om de effecten van vervuiling zo laag mogelijk te houden. Hierdoor kan er snel een gespecialiseerd bedrijf worden ingeschakeld om de vervuiling te saneren. De processen VTH en Onderhouden werken hierbij goed samen met ketenpartners, zoals gemeenten en omgevingsdienst, om de werkzaamheden nauwkeurig te monitoren.

Beleid, risico's en weerstandscapaciteit

Het weerstandsvermogen van het waterschap is het vermogen om onvoorziene financiële tegenslagen op te vangen, rekening houdend met de risico's die het waterschap loopt. Ieder jaar opnieuw worden de kansen en de gevolgen van de belangrijkste risico's beoordeeld en de uitkomst vergeleken met de bestuurlijk afgesproken norm voor het weerstandsvermogen. Het gaat hier om de restrisico's met financiële gevolgen. Het waterschap hanteert per taak een algemene reserve. De norm voor het weerstandsvermogen (1,2 x omvang risico's) is steeds beschikbaar als algemene buffer voor calamiteiten/risico's.

Net als voorgaande jaren heeft het waterschap ook in 2025 de omvang van het weerstandsvermogen geactualiseerd. Deze actualisatie is dit jaar voor het eerst volledig intern uitgevoerd. Om de omvang van de risico's te bepalen werd er tot vorig jaar gebruik gemaakt van een externe partij. Dit jaar is de simulatie volledig intern uitgevoerd. In onderstaande tabellen staan per taak de omvang van de risico's, de norm voor de algemene reserve (weerstandsvermogen) en de beschikbare weerstandscapaciteit. Ten opzichte van vorig jaar is de ingeschatte risico-omvang afgenomen. Dit komt doordat bij de door het waterschap uitgevoerde Montecarlo-simulatie rekening is gehouden met de onderlinge correlatie tussen risico's. Wanneer dezelfde berekeningswijze als in voorgaande jaren was toegepast, zou de omvang van de risico's ongeveer gelijk zijn gebleven.

Watersysteembeheer	Begroting 2026	Begroting 2025
Omvang risico's Watersysteembeheer per 1-1	1.840	2.080
Algemene reserve (1,2 x omvang risico's)	2.208	2.496
Tariefegalisatiereserve	7.516	8.349
Bestemmingsreserve duurzaam financieel beleid	4.452	4.801
Weerstandscapaciteit per 1-1	14.176	15.646
Weerstandsratio	7,7	7,5

Tabel 15: Omvang risico's, norm algemene reserve en weerstandsratio Watersysteembeheer (x € 1.000,-)

Zuiveringsbeheer	Begroting 2026	Begroting 2025
Omvang risico's Zuiveringsbeheer per 1-1	2.570	3.110
Algemene reserve (1,2 x omvang risico's)	3.084	3.732
Tariefegalisatiereserve	2.702	3.274
Bestemmingsreserve duurzaam financieel beleid	2.285	1.965
Weerstandscapaciteit per 1-1	8.071	8.971
Weerstandratio	3,1	2,9

Tabel 16: Omvang risico's, norm algemene reserve en weerstandratio Zuiveringsbeheer (x € 1.000,-)

De weerstandratio van waterschap Brabantse Delta ligt voor beide taken hoger dan de afgesproken factor 1,2. Een weerstandsvermogen tussen 1,4 en 2 wordt als 'ruim voldoende' beschouwd en een weerstandsvermogen boven de 2 als 'uitstekend'. De ratio daalt de komende jaren snel door de afbouw van de tariefegalisatiereserve en de inzet van de bestemmingsreserve duurzaam financieel beleid. Voor het meerjarige beeld wordt verwezen naar hoofdstuk 3 van de meerjarenraming (deel III).

Stand en verloop bestemmingsreserves tariefegalisatie

De tariefegalisatiereserves zijn bedoeld om grote schommelingen in de belastingtarieven op te vangen. Als uitgangspunt geldt dat de egalisatiereserve binnen de meerjarenraming wordt afgebouwd naar nul om gelijkmatige tariefontwikkeling te bewerkstellingen.

Tariefegalisatiereserve	31-12-2026	Mutatie 2026	1-1-2026
Watersysteembeheer	2.275	-5.240	7.516
Zuiveringsbeheer	1.461	-1.241	2.702
Totaal tariefegalisatiereserves	3.736	-6.482	10.218

Tabel 17: Verloop bestemmingsreserves voor tariefegalisatie (bedragen x € 1.000,-)

Stand en verloop overige bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves duurzaam financieel beleid (DFB) worden ingezet om maatregelen te financieren ter verbetering van de schuldpositie en de bestemmingsreserve cloudsoftware om de kosten van cloudsoftwareprojecten te egaliseren. Het verloop van deze overige bestemmingsreserves is in 2026 als volgt:

Bestemmingsreserve	31-12-2026	Mutatie 2025	1-1-2026
Bestemmingsreserve DFB Watersysteembeheer	3.432	-1.021	4.452
Bestemmingsreserve DFB Zuiveringsbeheer	1.582	-704	2.285
Bestemmingsreserve cloudsoftware	35	-357	392
Totaal bestemmingsreserves	5.048	-2.082	7.130

Tabel 18: Verloop overige bestemmingsreserves (bedragen x € 1.000,-)

5.1.3. Kengetallen

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft de verhouding weer tussen de omvang van de netto schuld (schuldpositie) en de totale belastingopbrengsten inclusief separate lozers (conform afspraak met Unie van Waterschappen). Voor 2026 is de verwachting dat de schuldquote uitkomt op 300%. Voor het meerjarige verloop van de schuldquote wordt verwezen naar hoofdstuk 5 van de meerjarenraming (deel III). Het beleid van het waterschap is erop gericht de netto schuldquote te verlagen. Hiervoor worden er maatregelen genomen in het kader van duurzaam financieel beleid en is er een bestemmingsreserve in het leven geroepen om de – in eerst instantie – hogere kosten te dekken. In hoofdstuk 6 van de meerjarenraming wordt toegelicht welke maatregelen er in de planperiode van de begroting worden genomen en wat het effect is van deze – wettelijke en extra – maatregelen op de investeringsvolumes.

Wendbaarheid van de begroting

De wendbaarheid van de begroting geeft de verhouding weer tussen de totale kapitaallasten – zijnde de kosten van rente en afschrijvingen – en de totale bruto exploitatiekosten. Voor de Begroting 2026 bedraagt het percentage dat vast zit in kapitaallasten 27,6% van de bruto begroting. Dit percentage is vrij hoog in vergelijking met andere waterschappen. Hoe hoger de netto investeringsuitgaven en de afschrijvingstermijnen, des te hoger het percentage zal zijn. Het nemen van maatregelen tot schuldreductie zal op de langere termijn een gunstig effect hebben op de wendbaarheid van de begroting. Voor het verloop van de wendbaarheid in de planperiode van deze begroting wordt verwezen naar hoofdstuk 5 van de meerjarenraming.

EMU-saldo

Het EMU-saldo 2026, gebaseerd op de feitelijke kasstroom, is voor het waterschap als volgt:

EMU-saldo		Begroting 2026	Begroting 2025	Jaarrekening 2024
	Exploitatiesaldo Begroting 2025	-8.432	-8.039	-1.051
	<i>Invloed investeringen (Staat van Activa / IP):</i>			
-/-	Bruto Investeringsuitgaven MVA en IMVA	-97.900	-90.664	-88.185
+	Investeringssubsidies MVA en IMVA	18.100	12.900	15.619
+	Verkoop/desinvesteringen			1.186
+	Afschrijvingen	49.568	47.954	45.683
	<i>Invloed voorzieningen:</i>			
+	Toevoegingen ten laste van exploitatie	0	11	748
-/-	Onttrekkingen ten laste van exploitatie		0	-60
-/-	Betalingen rechtstreeks uit voorzieningen		0	-355
	EMU saldo Begroting	-38.663	-37.838	-26.416
	EMU referentiewaarde WBD	-34.600	-31.700	-30.300
	Verschil (+ is positief, -/- is negatief)	-4.063	-6.138	-3.884

Tabel 19: EMU-saldo Waterschap Brabantse Delta (bedragen x € 1.000,-)

Bij de berekening van de referentiewaarde is er vanuit gegaan dat de decentrale overheden een ruimte van 0,5% van het bruto binnenlands product (BBP) behouden en dat de ruimte van de waterschappen daarbinnen 0,06% BBP blijft. Het EMU-saldo van de overheid als geheel (centrale overheid en decentrale overheden) mag maximaal 3% van het BBP bedragen. Volgens de Miljoenennota 2026 komt het EMU-saldo van de overheid als geheel uit op een tekort van 2,9% in 2026. Dit is binnen de norm. Voor het meerjarige verloop van het EMU-saldo wordt verwezen naar hoofdstuk 5 van de meerjarenbegroting.

5.2 PARAGRAAF ASSETMANAGEMENT

In 2022 is een hernieuwde aanpak voor assetmanagement gedefinieerd waarin het waterschap integraal inzicht in de staat van de assets nastreeft en een optimale balans tussen prestaties, risico's en kosten wil realiseren op basis van objectieve criteria. Om dit te bereiken heeft het waterschap een assetmanagementsysteem ingericht. Dit ondersteunt onder andere de tijdige keuze tussen instandhouding of vernieuwing van de assets en het bepalen en aanhouden van een bestendige koers voor de lange termijn. Het belang van assetmanagement neemt alleen maar toe door de naderende einde levensduur van bestaande objecten en door de klimaatopgaven. Speerpunten voor 2026 zijn:

- Het implementeren en gebruiken van het assetmanagement systeem en daarmee steeds meer te komen tot het concreet toepassen van assetmanagement. Dit onder het adagium “van ontwikkelen naar toepassen”.
- Het verbeteren en het goed beheren van de ontwikkelde instrumenten zoals een Lange Termijn Asset Planning (LTAP);
- Het ontwikkelen en gebruiken van de informatievoorziening en informatiesystemen die een goede toepassing van assetmanagement mogelijk maken;
- Het verder integreren van assetmanagement in de processen en de programma's om daarmee integraal onderdeel te laten zijn en worden van de werkwijze van Brabantse Delta.

In 2025 is - op basis van de ambitie professioneel assetmanagement uit de “Visie op onderhouden” uit 2023 - een plan van aanpak opgesteld om stelselmatig en structureel de toestand van onze assets in beeld te brengen. Gezien de forse omvang hiervan zal dit in 2026-2028 doorlopen als inhaalslag om daarna structureel geborgd te worden. Met de inrichting van het nieuwe financiële systeem is rekening gehouden met de informatiebehoefte voor goed assetmanagement. Daarmee zijn prestaties, risico's en kosten bekend en daar wordt op gestuurd. Medewerkers denken actief mee om processen te verbeteren, te veranderen of juist te stoppen. Door innovaties en pilots worden werkwijzen, functionele eisen en technieken verder verbeterd én verankerd in de Waterschaps Eisen Bibliotheek (WEB). De uiteindelijke doelstelling is maximale waarde creatie (bedrijfswaarden) tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten.

Waterkeringen en bijbehorende kunstwerken

Het domein van de waterkeringen kenmerkt zich door veel groene assets in de vorm van dijken. Periodiek worden deze beoordeeld aan de landelijke en provinciale normen. Bij het verbeteren van deze primaire keringen volgt het waterschap in principe de prioritering en programmering van het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma. Dit Hoogwaterbeschermingsprogramma kent grote uitdagingen vanwege de grote (landelijke) waterveiligheidsopgave, de toestroom van nieuwe projecten en de stijgende prijzen. Er zullen (landelijk) keuzes gemaakt moeten worden met betrekking tot de programmering en financiering van projecten, wat ook gevolgen zal hebben voor waterschap Brabantse Delta en de financiële bijdrage. We versterken slim en doelmatig, voorbereid op klimaatverandering. De kunstwerken worden benoemd bij vaarwegen.

Watergangen, waterkwantiteitskunstwerken en gemalen

Door middel van uitgevoerde risicosessies voor het programma Watersystemen is inzicht verkregen in de belangrijkste risico's op het gebied van gezond water en voldoende water (wateroverlast en watertekort). Sinds 2025 is er een nieuwe gedragscode “bestendig beheer en onderhoud” voor het onderhoud aan de watergangen. In deze gedragscode staan afspraken en regels voor het beheren en onderhouden van sloten, rivieren, dijken en onderhoudspaden. Waterschap Brabantse Delta en aannemers die werken voor het waterschap houden zich aan deze nieuwe regels. Daarbij moet de opgestelde maaiplanning soms worden aangepast. Bijvoorbeeld bij extreme weersomstandigheden, zoals hevige regenval, waardoor extra maaien nodig kan zijn om wateroverlast te voorkomen. In het

investeringsprogramma zijn projecten opgenomen enerzijds voor de instandhouding van de infrastructuur (poldergemalen etc.) en anderzijds voor ontwikkelprojecten, in het bijzonder wordt de KRW genoemd. Specifiek voor het waterschap is deze koers nader uitgewerkt in een maatregelenpakket KRW-impuls. Met dit pakket, dat aanvullend is op de afgesproken KRW-maatregelen uit het Waterbeheerprogramma 2022-2027, spant het waterschap zich maximaal in om haar aandeel in de resterende KRW-opgave te leveren.

Zuiveringstechnische werken

De waterketen is in transitie. Assetmanagement en innovatie zijn daarbij onontbeerlijk. Het programma heeft de ambitie om een duurzame en volhoudbare waterketen te realiseren die optimaal waarde toevoegt aan de samenleving en toekomstige generaties de ruimte biedt eigen keuzes te maken. Dit vraagt om een compleet herontwerp van de waterketen op basis van waarde, gericht op de omgeving en de samenleving. Aanvullend worden de eisen en impact vanuit de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater steeds concreter in beeld en zijn voor een eerste indicatie doorgerekend op kosten voor de langere termijn. Hoewel nog prematuur kan al wel worden gesteld dat dit niet passend te maken is binnen het bestaande investeringsvolume voor zowel instandhouding als ontwikkeling. De verdere detaillering en consequenties hiervan moet de komende jaren gebeuren.

Vaarwegen, havens en bijbehorende kunstwerken

In 2023 is het nieuwe nautisch beleid vastgesteld. De grondhouding met betrekking tot de nautische verantwoordelijkheden van het waterschap zijn hiermee aangescherpt. Voor assetmanagement betekent dit onder andere dat op basis van een Lange Termijn Asset Planning (LTAP) de onderhoudstoestand van de kunstwerken/sluiscomplexen in kaart wordt gebracht om vanuit daar investeringsprojecten te initiëren. Hier ligt een prioriteit voor de komende jaren om de kwaliteit van inspecties op de kunstwerken te verbeteren en de doorlooptijd van programmering en de uitvoering van de projecten te versnellen. Bijzondere aandacht is daarbij voor een sluiscomplex waar de onderhoudstoestand slechter is dan gewenst.

5.3 PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING

De kernwaarden van het waterschap zijn: omgevingsgericht zijn, samen werken en in beweging zijn. Dat betekent dat we als organisatie continu in ontwikkeling zijn om optimaal toegevoegde waarde aan onze omgeving te kunnen bieden. De belangrijkste ontwikkelingen in onze organisatie met een doorkijk naar 2026 zijn onderstaand opgenomen.

Organisatieontwikkeling

In 2024 heeft het dagelijks bestuur een organisatieonderzoek laten uitvoeren door een onafhankelijk extern bureau naar de effectiviteit en efficiëntie van waterschap Brabantse Delta. Geconstateerd is dat het waterschap een gedegen prestatie levert in vergelijking met andere waterschappen. De organisatie draait overall goed en er is geen reden om de organisatie aan te passen. Wel zijn er kansen om ons werk nog efficiënter en effectiever uit te voeren. Daartoe is een aantal aanbevelingen gedaan die zijn vertaald naar een plan van aanpak. De verbeteracties zijn vanaf het vierde kwartaal 2024 opgepakt. De implementatie van verbeteracties heeft grotendeels in 2025 plaatsgevonden. De volgende acties worden momenteel uitgewerkt en lopen door in 2026:

1. Versterkte sturing vanuit programma's naar processen: er wordt ingezet op versterking van de regie/opdrachtgeverschap in programma's met bijbehorende rolduidelijkheid. Daarnaast vindt er een concretere vertaling van de strategische doelen naar maatregelen plaats.
2. Integrale afweging tussen programma's: de uitwerking ligt in het verlengde van 1, waarbij specifiek aandacht is voor de inrichting van het proces Programmeren.
3. Versterken en versimpelen (ambtelijke) besluitvorming, cultuur, houding en gedrag: zakelijker en explicieter. Op het vlak van cultuur wordt ingezet op intervisie en feedback.
4. Datagedreven werken: wordt grotendeels verder gebracht via het programma Digitale transformatie en Innovatie, onder andere vanuit de op te stellen visie op datamanagement (najaar 2025).

Parallel hieraan wordt er een toekomstverkenning uitgevoerd. Het betreft een out-of-the-box verkenning met als input toekomstscenario's die vanuit het A&O fonds (Arbeidsmarkt & Opleidingsfonds), het Waterschapshuis en andere partijen zijn opgesteld. De toekomstverkenning richt zich primair op de vragen: Wat als we een nieuw Waterschap Brabantse Delta zouden opzetten, hoe ziet dat er dan uit? Welke belangrijke ontwikkelingen gaan de komende 10 jaar op het waterschap afkomen? Wat is de mogelijke impact van deze ontwikkelingen voor de opgaven van het waterschap? De toekomstverkenning wordt afgerond in het tweede kwartaal van 2026.

Veiligheid en gezondheid van onze medewerkers en derden

De veiligheid en gezondheid van onze medewerkers en derden staan centraal. Hoewel al diverse stappen zijn gezet, blijken deze nog niet altijd voldoende effectief, bijvoorbeeld op het gebied van ATEX⁵, elektrische veiligheid, machineveiligheid en fysieke belasting. Tegelijkertijd stellen wet- en regelgeving steeds strengere eisen aan veilig werken.

Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E)

In 2025 zijn we gestart met het actualiseren van de Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E) om risico's beter in kaart te brengen en gerichte maatregelen te nemen. De beleids-RI&E is inmiddels gereed en omvat 12 belangrijke thema's, van arbobeleid tot persoonlijke beschermingsmiddelen. Per onderwerp zijn maatregelen opgesteld om de geconstateerde knelpunten aan te pakken. De RI&E's

⁵ ATEX staat voor "ATmosphères EXplosibles" en verwijst naar twee Europese richtlijnen die explosieveiligheid regelen op plaatsen waar een kans bestaat op gas-, damp- of stofexplosies. De ATEX-richtlijnen zijn verplicht binnen de hele EU, dus ook in Nederland, en zijn bedoeld om zowel werknemers als apparatuur te beschermen in omgevingen met potentieel explosiegevaar.

die toezien op de risico's van operationeel werk en de diverse locaties zijn in voorbereiding en worden de tweede helft van 2025 opgepakt. De benodigde maatregelen worden uitgevoerd binnen de in de meerjarenraming opgenomen investeringsvolumes.

Veiligheidscultuur versterken

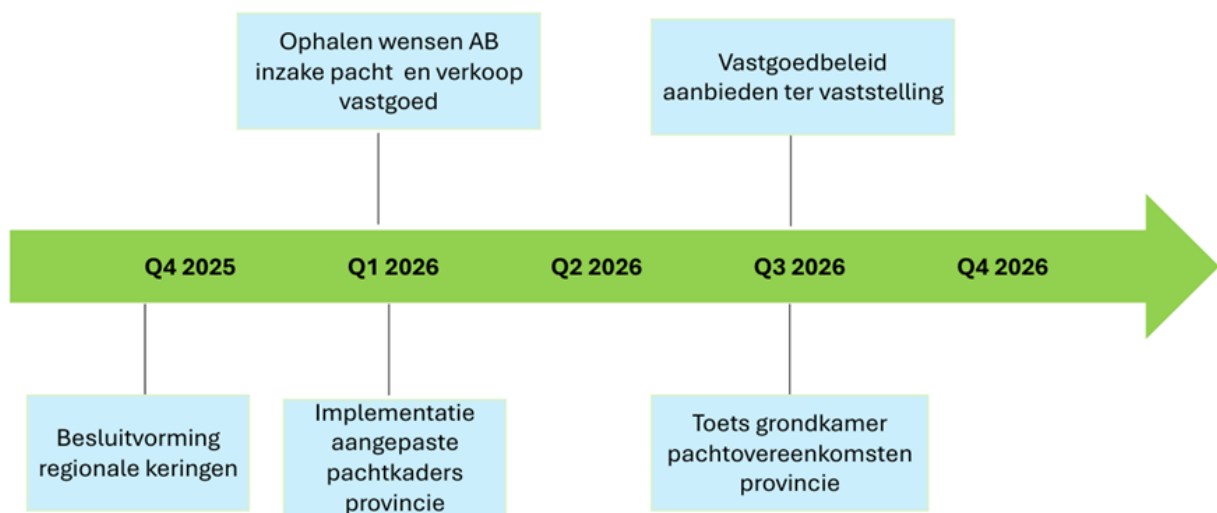
Naast technische maatregelen zetten we in op het verbeteren van de veiligheidscultuur. Door de implementatie van de Safety Culture Ladder vergroten we het veiligheidsbewustzijn binnen de organisatie en stimuleren we houding en gedrag gericht op naleving van procedures. Het organisatiebrede plan van aanpak wordt momenteel opgesteld en zal in 2026 worden geïmplementeerd.

Focus op ATEX

Een belangrijk onderdeel van onze veiligheidsaanpak is de naleving van de Europese richtlijn ATEX, die explosieveiligheid in risicovolle omgevingen reguleert. Een goed ontwikkelde ATEX-organisatie minimaliseert explosierisico's en draagt bij aan een veilige werkomgeving voor zowel medewerkers als de omgeving. De komende periode investeren we in het verbeteren van kennis en expertise in de organisatie, het beleggen van verantwoordelijkheden en het waarborgen van naleving van wet- en regelgeving.

Vastgoedbeleid

In het nog op te stellen vastgoedbeleid worden de kaders en richtlijnen, met de daarbij behorende in te zetten instrumentarium, vastgesteld voor het aankopen, - beheren en verkopen van onroerende zaken. Een inhoudelijke oordeelsvormende bespreking van het vastgoedbeleid vindt plaats nadat de wensen van het algemeen bestuur in het tweede kwartaal van 2026 zijn opgehaald en verwerkt in een concept geactualiseerd beleid. Besluitvorming over strategisch grond en eigendommen beleid met betrekking tot regionale keringen verloopt separaat aan het vastgoedbeleid. Hier wordt de beleidsrichting in het vierde kwartaal van 2025 vastgesteld.

Afbeelding 1: proces optellen vastgoedbeleid

Speerpunten Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH)

Waterketen

De komende jaren blijft de aandacht voor Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) en PFAS onverminderd. Er is heldere regelgeving nodig om effectief te kunnen vergunnen en handhaven. VTH draagt hieraan bij door in verschillende (landelijke) projectgroepen deel te nemen. Daarnaast wordt in 2026 gestart met het herzien van de maatwerkvoorschriften voor rioolwaterzuiveringsinstallaties die lozen op oppervlakte water waar het waterschap zelf het bevoegd gezag is.

In 2026 komen er actiedagen met grootschalige controles in samenwerking met de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant en andere partijen. Om welke acties het gaat kan, omwille van de handhavingstrategie, nog niet gedeeld worden in openbare documenten.

Watersystemen

In 2026 worden 14 vergunningen gezien en 7 vergunningen herzien (geactualiseerd). Het gaat om vergunningen van bedrijven die rechtstreeks afvalwater op de rioolwaterzuiveringsinstallaties van het waterschap lozen en waarvoor het waterschap bevoegd gezag is.

In het kader van de KRW-Impuls zal VTH extra inzetten op monitoring per stroomgebied. Op die manier wordt getracht veroorzakers van stoffen die, uit oogpunt van de KRW-doelen, onwenselijk zijn op te sporen en aan te spreken. De samenwerking met ketenpartners, zoals gemeenten, de Provincie en omgevingsdienst, is hierbij van groot belang.

In 2026 voert VTH 1000 fysieke controles (bezoeken) uit op bedrijven. Naast de reguliere controles worden hierbij ook monsternames gedaan om het afvalwater te onderzoeken. In 2026 voert VTH naast de wasplaatsen (KRW Impuls) nog 320 andere toezichtsbezoeken uit in de agrarische sector. Het gaat hierbij om controles op het afstromen van nutriënten of gewasbeschermingsmiddelen in het water.

Waterveiligheid

VTH controleert de keringen waarbij de inzet van drones verder geoptimaliseerd zal worden. In 2026 zal in samenspraak met het dagelijks bestuur en de provincie Noord-Brabant helder gemaakt worden waarop ingezet moet worden vanuit VTH-perspectief als het gaat om toezicht op de waterwegen (nautisch beleid).

Innovatie – digitale transformatie:

De doorontwikkeling van de inzet van drones gaat verder bij VTH. Leerpunten worden met de hele organisatie gedeeld. Ook wordt onderzocht of andere methoden van toezicht zoals zelfevaluaties door bedrijven met steekproeven een effectief middel kan zijn.

Speerpunten Bestuur & Communicatie

In 2026 zet het waterschap volop in op duidelijke en toegankelijke communicatie richting inwoners, partners en belanghebbenden.

Publiekscommunicatie

Na de succesvolle lancering van de klimaatlaarzen campagne in 2025, wordt deze in 2026 weer ingezet bij de communicatie over de waterschapsbelastingaanslag. Het beeld van de laarzen biedt de mogelijkheid om over het werk van het waterschap te vertellen en roept mensen ook op zelf actie te ondernemen om voorbereid te zijn op extreem weer. Daarnaast is de link naar de waterschapsbelasting snel gelegd, omdat het inspelen op de gevolgen van extreem en verduurzamen/ innoveren geld kost. De Unie van Waterschappen lanceert in maart een landelijke publiekscampagne over weersextremen: Watervangers. Als waterschap vertalen we deze campagne regionaal door in lijn met de Klimaatlaarzen campagne. In het najaar lanceert de Unie een tweede landelijke

publiekscampagne over waterbeheer die waarschijnlijk doorloopt in de landelijke verkiezingscampagne. De koepel Leven met Water (voorheen Ons Water) komt met de eerste campagne onder de nieuwe naam en deze is gericht op drinkwaterbesparing. Als waterschap vullen wij deze campagne regionaal aan met een link naar klimaat en droogte. Op provinciaal niveau wordt gewerkt aan een plan van aanpak voor meer waterbewustzijn. Samen met de provincie, veiligheidsregio's, Rijkswaterstaat Zuid-Nederland en de Brabantse waterschappen willen we dat plan in 2026 uitvoeren.

Stakeholdermanagement, Public Relations en Media

Het werk van de waterschappen staat steeds vaker in de belangstelling en wij willen proactief onze rol laten zien, onder meer rond thema's als droogte, wateroverlast, innovatie, de Kaderrichtlijn Water en PFAS. In het kader van stakeholdermanagement worden meerdere bijeenkomsten georganiseerd. Niet alleen onder de vlag van de Bouvigne Water Academie, maar ook het uitnodigen van alle nieuwe wethouders met water, natuur of energie in hun portefeuille na de gemeenteraadsverkiezingen.

Open dag(en)

Het uitgangspunt is eens in de twee jaar een grote open dag. Daarom organiseert het waterschap op 30 mei 2026 een grote open dag in Dintelsas bij de Manderssluis (schutsluis) en de Vierlinghsluis (spuisluis). Een belangrijke plek voor het waterschap: omdat het aan de monding van de Dintel ligt, is watermanagement hier cruciaal. Naast het bezoeken van deze sluizen zijn de noodpompen in werking te bewonderen, kan er een stukje gevaren worden, zijn er activiteiten bij de primaire kring (dijk), staan er informatiekraampjes vanuit het waterschap en partners en zijn er activiteiten voor kinderen. In het voorjaar organiseren we ook de jaarlijkse open dag op rioolwaterzuivering Nieuwveer voor niet-studenten. De koepel Leven met Water (voorheen Ons Water) organiseert nog maar één keer per jaar een water-week. Dat gebeurt in 2026 in het voorjaar: de Leven met Water-week. Als waterschap geven wij ook invulling aan deze week met een activiteit.

Projectcommunicatie

Communicatie en participatie bij projecten is belangrijk. Met communicatie vanuit de projecten bereiken we veel inwoners en andere stakeholders omdat het gaat over onderwerpen die zeer dicht bij de mensen staan. In 2026 communiceren we weer volop in de omgeving van de projecten. Er is bijvoorbeeld aandacht voor de vele EVZ-projecten (ecologische verbindingszones), dijkversterkingstrajecten en het afronden van twee grote projecten: vismigratie en Afvalwaterpersleiding (AWP) 2.0. Het project vismigratie biedt een haakje om waterkwaliteit en biodiversiteit onder de aandacht te brengen, het project AWP 2.0 benutten we om de transitie en toekomst van de Waterketen aandacht te geven.

Educatie

De vraag naar gastlessen, praktijkopdrachten, technasium opdrachten en rondleidingen voor scholieren stijgt enorm. De scholen weten het waterschap steeds vaker te vinden. Er is, mede door de klimaatverandering, meer vraag naar samenwerkingen met het waterschap. Ook zijn er meer themaweken over natuur, water en klimaatverandering op scholen en milieu educatieve centra. In 2026 versterken we de samenwerking met scholen, verlengen we de samenwerking met het belevingscentrum de Risk Factory en stimuleren we de bezoeken aan onze educatieve ruimtes zoals het escapespel in het persstation in Bergen op Zoom. In aanloop naar de waterschapsverkiezingen geven we op scholen gastlessen over het waterschapsbestuur met de democratie-game.

Waterschapsverkiezingen

In 2026 start het waterschap met de voorbereidingen voor de waterschapsverkiezingen in 2027. De Unie van Waterschappen werkt aan een landelijke verkiezingscampagne en aan een Stemwijzer. Vanuit ons waterschap organiseren we in 2026 de cursusreeks Politiek Actief voor het Waterschap

van Prodemos voor iedereen die interesse heeft om actief te worden bijvoorbeeld als lid van het algemeen bestuur.

Nieuwe website

In 2026 gaat de nieuwe website van het waterschap live. De nieuwe website voldoet aan de digitale toegankelijkheidseisen voor overheidswebsites. Met de nieuwe website wordt de online dienstverlening en gebruikersvriendelijkheid verbeterd. Informatie, diensten en producten zijn begrijpelijk, actueel, veilig en toegankelijk.

Arbeidsmarktcommunicatie

Sinds 2023 voeren we een campagne om het waterschap als werkgever te profileren. In 2026 frissen we deze op met nieuwe verhalen en beelden. Ook liften we mee op de nieuwe landelijke campagne van het A&O-fonds Waterschappen en de daarvoor bedoelde nieuwe website werkenvoorwaterschappen.nl. Het doel is helder: zorgen dat we de juiste mensen aantrekken en behouden om het werk voor water, natuur en klimaat met kracht voort te zetten.

Rechtmatigheid

Vanaf boekjaar 2025 stellen waterschappen zelf een rechtmatigheidsverantwoording op, waarbij het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur verantwoording aflegt over het rechtmatig handelen van de organisatie in het betreffende boekjaar. Het betreft hier de zuivere financiële rechtmatigheid. Het dagelijks bestuur kan dit doen aan de hand van de door de organisatie uitgevoerde verbijzonderde interne controle (VIC). In 2025 is de VIC daarop aangepast om zo de drie criteria, begrotingscriterium, voorwaarden criterium en het misbruik of oneigenlijk gebruik criterium af te dekken.

Waar we als waterschap de afgelopen jaren maar beperkt subsidies hebben verstrekt, is de verwachting dat hier in de komende jaren meer gebruik van gemaakt zal worden. Hiermee komt het criterium misbruik en oneigenlijk gebruik in beeld. Bij het ontwerpen van het proces rond het verstrekken van subsidies wordt hiermee rekening gehouden, zodat een rechtmatige verstrekking aantoonbaar wordt geborgd. Het voorwaardecriterium heeft met name betrekking op aanbestedingen. Hierbij werken we samen met onze accountant aan een efficiënte controle op dit complexe vraagstuk. Ten aanzien van het begrotingscriterium is in 2025 de interne controle opgezet. Inmiddels heeft het algemeen bestuur de verantwoordingsgrens vastgesteld waarboven geconstateerde afwijkingen opgenomen worden in de rechtmatigheidsverklaring. Ook heeft het algemeen bestuur de rapporteringstolerantie vastgesteld, waarboven individuele afwijkingen worden gerapporteerd.

Onderzoek conform art. 109a Waterschapswet

Jaarlijks worden er diverse onderzoeken uitgevoerd die bijdragen aan de doelmatigheid en doeltreffendheid van de organisatie. Denk hierbij aan interne onderzoeken, externe audits op onderwerpen of thema's, benchmarks, rekenkameronderzoeken en accountantsrapporten. Het dagelijks bestuur heeft geen aanleiding gezien daar nog extra onderzoeken aan toe te voegen. Er gebeurt veel op het vlak van doelmatigheid en doeltreffendheid, zoals bijvoorbeeld het in eerder uitgevoerde organisatieonderzoek, maar op dit moment niet expliciet met het label 109A-onderzoek zoals opgenomen in de Waterschapswet. Om die reden is er ook geen specifiek 109A-budget opgenomen in de begroting.

5.4 PARAGRAAF VERBONDEN PARTIJEN

5.4.1. Visie en beleidsvoornemens

Het waterschap kan op drie manieren taken uitvoeren: zelf doen, uitbesteden of deelnemen aan een verbonden partij. Verbonden partijen zijn zelfstandige organisaties met een eigen bestuur en een eigen financiële huishouding, waarin het waterschap een financieel en een bestuurlijk belang heeft. Het waterschap neemt deel aan verbonden partijen omdat samenwerking voordeel oplevert: schaalvoordelen, grotere doeltreffendheid, verbetering van de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening, risicospreiding en het beter benutten van kennis en expertise. Aan de andere kant kleven er ook risico's aan het deelnemen in een verbonden partij, zo kan bijvoorbeeld deelname verplichte uitgaven meebrengen, waar het waterschap slechts gedeeltelijk op kan sturen.

Een groot deel van de kosten van het waterschap gaat om in deze verbonden partijen. Het is een gecompliceerd speelveld: de verbonden partijen zijn zelfstandig, maar ook verweven met het waterschap. Eind 2025 is de nota Verbonden partijen geactualiseerd waarin de visie op verbonden partijen nader is uitgewerkt, met daarin aandacht en een kader voor onder meer een meer samenhangende, efficiënte en effectieve sturing op de samenwerkingsverbanden. In deze nota is tevens opgenomen met wie het waterschap samenwerkt en hoe - op de niveaus van algemeen bestuur, dagelijks bestuur en organisatie – gestuurd wordt op deze samenwerkingen. In de organisatie is per verbonden partij een rollenscheiding doorgevoerd tussen de eigenaarsrol en de klantrol van het waterschap. Die twee rollen zijn ambtelijk bij verschillende functionarissen belegd teneinde de bestuurlijke vertegenwoordiger en het bestuur optimaal te kunnen adviseren.

5.4.2. Overzicht verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen

Naam verbonden partij	AQUON
Vestigingsplaats	Houten
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Participerende partijen	Waterschap Brabantse Delta, Waterschap Hollandse Delta Hoogheemraadschap van Delfland, Hoogheemraadschap van Rijnland, Waterschap Rivierenland, Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, Waterschap de Dommel Waterschap Aa en Maas, Hoogheemraadschap van de Stichtse Rijnlanden
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	Het verrichten van laboratoriumonderzoek ten behoeve van de deelnemers.
Ontwikkelingen verbonden partij	AQUON wil als expert en ketenpartner van waterschappen duurzaam inzicht bieden in waterkwaliteit. De strategie 2020-2030 richt zich op kennisontwikkeling, innovatie en samenwerking om een gezond watersysteem te waarborgen. Omgevingsontwikkelingen zoals klimaatverandering, strengere wetgeving, nieuwe Europese richtlijnen, en aandacht voor milieu en biodiversiteit vragen om betrouwbaardere data en nieuwe analysemethoden (o.a. microplastics, toxische stoffen, bioassays). AQUON investeert in medewerkers, digitale transformatie en samenwerking met onderzoeksinstituten en waterschappen. Flexibiliteit en wendbaarheid staan centraal, zodat de organisatie blijvend kan inspelen op maatschappelijke en politieke veranderingen, en haar rol als betrouwbare adviseur en uitvoerder kan versterken. Momenteel wordt verkend of nog een waterschap toe kan treden tot de gemeenschappelijke regeling.
Solvabiliteit, eigen en vreemd vermogen verbonden partij	Per 31 december 2024: Solvabiliteit: 6,4% Eigen Vermogen: € 3.511.455 Vreemd Vermogen: € 51.660.173
(Netto) begrotingstotaal verbonden partij, jaarrekening en resultaat verbonden partij	Het bruto begrotingstotaal 2026 bedraagt € 43.695.000. <i>Het eigenaarsdeel is met ingang van begrotingsjaar 2026 komen te vervallen.</i>
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Het verrichten van laboratoriumonderzoek.
Ontwikkelingen vanaf de business case	AQUON speelt in op diverse ontwikkelingen om haar rol als kennis- en ketenpartner te versterken. Innovatie staat centraal, met focus op sensortechnologie, DNA-technieken, big data en nieuwe analysemethoden voor zorgwekkende stoffen en microplastics. Ook werkt AQUON aan digitale transformatie, informatieveiligheid (ISO 27001) en duurzaamheid via energie-efficiëntie, circulariteit en gezonde werkomgeving. Door samenwerking met waterschappen, kennisinstellingen en marktpartijen blijft kennis actueel. Tegelijk wordt geïnvesteerd in medewerkers en interne opleidingen, ondanks arbeidsmarktkrapte. AQUON koppelt data steeds meer aan advies,

	zodat waterschappen beter onderbouwde keuzes kunnen maken voor duurzaam waterbeheer.
Belang waterschap in de verbonden partij	1 van de 9 zetels in het algemeen bestuur
Aandeel waterschap in (netto) rekeningtotaal verbonden partij	Begroting 2026: Laboratoriumdeel: € 4.577.000 NRS: € 157.000 Totaal: € 4.734.000 De kosten van de NRS-bemonsteringen (Nationale Rioolwater Surveillance) worden vergoed door het Rijk.
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	In 2024 is een toetredingstrategie uitgewerkt en bestuurlijk vastgesteld. Vanaf 2026 zou een nieuwe deelnemer tot de gemeenschappelijke regeling toe kunnen treden.
Risico's	De centralisatie en nieuwbouw moet o.a. leiden tot kwaliteitsverbetering, kostenreductie en een gunstiger effect op de prijzen van de producten en diensten van AQUON. Risico's die nu in beeld zijn die hiermee verband houden zijn mogelijk personeelsverloop, productiewisselingen e.d. Deze zijn benoemd in de begroting.

Naam verbonden partij	Belastingsamenwerking West-Brabant
Vestigingsplaats	Etten-Leur
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Participerende partijen	Gemeenten Bergen op Zoom, Breda, Etten-Leur, Oosterhout, Roosendaal, Halderberge, Woensdrecht, Moerdijk, Dongen, Zundert, Rucphen en Loon op Zand Waterschap Brabantse Delta
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	Eén gezamenlijke belastingorganisatie voor gemeentelijke belastingen en heffingen en waterschapbelastingen in West-Brabant.
Ontwikkelingen verbonden partij	De belangrijkste aandachtspunten en beleidsontwikkelingen voor 2026 zijn: - In de Begroting 2026 van de BWB zijn de proceskostenvergoedingen niet meer opgenomen. In plaats daarvan worden deze direct verrekend met de belastingopbrengsten. - Er is de afgelopen jaren veel werk verzet om te voldoen aan de eisen van de BIO (Baseline Informatieveiligheid Overheid). In 2025 en 2026 zal een doorontwikkeling plaatsvinden naar BIO2. Het verschil tussen BIO1 en BIO2 is dat BIO2 een vertaling is van Europese richtlijn NIS2 en inhoudelijk is er meer sprake van bundeling van meerdere uitgangspunten, waar in totaliteit aan moet worden voldaan.
Solvabiliteit, eigen en vreemd vermogen verbonden partij	BWB heeft geen tot nauwelijks eigen vermogen. Financiering van activa geschiedt door het aantrekken van geldleningen. De kosten van de organisatie worden gedekt door de bijdragen van de deelnemers, dan wel door overige opbrengsten. Het jaarrekeningresultaat wordt verrekend met de deelnemers. Het Algemeen Bestuur van de BWB beslist hierover.

(Netto) begrotingstotaal, jaarrekening en resultaat verbonden partij	Begroting 2025: € 21.217.000 Resultaat Jaarrekening 2024 (vóór resultaatbestemming): € 1.121.000 voordeel.
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Het behalen van een kwalitatief hoogwaardig en efficiënt niveau van belastingheffing en –invordering. Dit leidt tot een adequate dienstverlening aan de deelnemers en de belastingplichtigen en het reduceren van de maatschappelijke kosten.
Ontwikkelingen vanaf de business case	Sinds 2019 wordt niet meer gerefereerd aan de oorspronkelijke business case.
Belang waterschap in de verbonden partij aan begin en einde begrotingsjaar	Eén vaste zetel in het vierkoppig dagelijks bestuur. De stemverhouding in het algemeen bestuur is 1 op 12.
Aandeel waterschap in (netto) begrotingstotaal verbonden partij	Bijdrage 2026 Brabantse Delta: € 5.118.000
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Er zijn geen specifieke beleidsvoornemens voorzien binnen de BWB.

Naam verbonden partij	Het Waterschapshuis
Vestigingsplaats	Amersfoort
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Participerende partijen	21 waterschappen
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	Het verbeteren van informatie- en bedrijfsprocessen met behulp van ICT ter bevordering van de kwaliteit en efficiëntie van taakuitvoering door de waterschappen.
Ontwikkelingen verbonden partij	De afgelopen jaren is hWh doorgegroeid naar een professionele, wendbare en slagvaardige samenwerkingsorganisatie voor de sector met groeiende opgaven en ambities. In 2024 is de strategienota vastgesteld. De strategienota beschrijft de wijze waarop de 21 waterschappen de komende jaren gezamenlijk vorm willen geven aan de digitale transformatie in de watersector. De ontwikkelingen die worden benoemd in de strategienota, zijn samengebracht in een update van het koersplan door het bestuur van hWh. In het koersplan zijn de VIER kernwaarden vastgesteld: verbindend, innovatief, expertise en resultaatgericht. Het koersplan gaat uiteindelijk over welke hWh organisatie nodig is om waterschappen te ondersteunen bij het invulling geven aan de visie in de Vaarkaat én de ambities in de strategienota. De Vaarkaat geeft de bestuurlijke visie op de digitale transformatie weer en beschrijft de aandachtgebieden waarop samenwerken is gewenst. Deze Vaarkaat is in 2023 door de Unie van Waterschappen, samen met de besturen van de waterschappen, opgesteld. hWh heeft in 2024 al een eerste fase van de herinrichting van de interne organisatie in gang gezet. De nieuwe hoofdstructuur van de bedrijfsvoering van hWh en bijbehorende aansturing draagt op managementniveau bij aan het verminderen van de afhankelijkheid en kwetsbaarheid van hWh. Daarnaast is in 2024 de inrichting van diensten en beheer als afdeling van hWh gestart en in 2025 is deze afdeling daadwerkelijk operationeel geworden.

Solvabiliteit, eigen en vreemd vermogen verbonden partij	Het eigen vermogen op 31-12-2024 hWh is € 0.
(Netto) begrotingstotaal, jaarrekening en resultaat verbonden partij	Geactualiseerde begroting 2025 (inclusief begrotingswijzigingen): € 48.383.135 (de geactualiseerde begroting 2026 is nog niet beschikbaar). hWh houdt geen algemene reserve aan en alle resultaten worden afgerekend met de deelnemers.
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Het verbeteren van informatie- en bedrijfsprocessen met behulp van ICT ter bevordering van de kwaliteit en efficiëntie van taakuitvoering.
Ontwikkelingen vanaf de business case	In 2023 is door de Unie van Waterschappen, samen met de besturen van de waterschappen, de Vaarkaat opgesteld. Dit vormt de bestuurlijke visie op de digitale transformatie en de gezamenlijke koers voor de 21 waterschappen om inhoud te geven aan de (organisatorische) aanpassingen in hun primaire processen. Parallel aan het opstellen van de Vaarkaat hebben de 21 secretaris-directeuren (de opdrachtgeverstafel OGT) aan het i-Platform de opdracht gegeven om een strategienota op te stellen, die duidelijk maakt wat de gezamenlijke ambities en doelen zijn voor de komende vier jaren op het gebied van de digitale transformatie.
Belang waterschap in de verbonden partij aan begin en eind begrotingsjaar	Eén van de 21 stemmen in Algemeen Bestuur Gemeenschappelijke Regeling Het Waterschapshuis.
Aandeel waterschap in (netto) begrotingstotaal verbonden partij	4,2%
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Deelname aan projecten van hWh wordt per project bekeken mede op basis van een business case.
Risico's	Het waterschap draagt alleen risico's voor opdrachten waarvoor het zelf (mede) opdrachtgever is. Door een 'loden deur' tussen elke opdracht te plaatsen waardoor kosten, opbrengsten en risico's alleen berusten bij de opdrachtgevers van die opdrachten, worden risico's zoveel mogelijk beperkt.

Naam verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant
Vestigingsplaats	Breda
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling: centrumregeling
Participerende partijen	Waterschap Aa en Maas Waterschap Brabantse Delta Waterschap De Dommel
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	Doelmatige beheer van muskus- en beverrat en voorkomen van schade door deze soorten aan waterstaatswerken.
Ontwikkelingen verbonden partij	Er zijn geen significante ontwikkelingen binnen de Gemeenschappelijke Regeling.
Solvabiliteit, eigen en vreemd vermogen verbonden partij	N.v.t.

(Netto) begrotingstotaal verbonden partij	Het begrotingstotaal 2026 bedraagt € 3.822.325. De werkelijke netto kosten 2024 bedroegen € 3.340.461. De kosten worden gelijkwaardig (1/3) over de drie deelnemers verdeeld.
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Voorkomen van schade door muskusrat en beverrat aan waterstaatswerken.
Belang waterschap in de verbonden partij	Ieder waterschap wordt door één lid van het dagelijks bestuur vertegenwoordigd. De waterschappen nemen financieel voor 1/3 deel.
Aandeel waterschap in (netto) begrotingstotaal verbonden partij	€ 1.202.942
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Er zijn geen beleidsvoornemens ophanden.
Risico's	Geen significante risico's.

Vennootschappen en coöperaties

Naam verbonden partij	N.V. Slibverwerking Noord-Brabant
Vestigingsplaats	Moerdijk
Rechtsvorm	N.V.
Participerende partijen	Waterschap Aa en Maas, Waterschap Brabantse Delta Waterschap De Dommel Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden Waterschap Limburg Waterschap Vechtstromen Waterschap Scheldestromen
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	Het tot stand brengen van en het in stand houden van de duurzame exploitatie van een slibverwerkingsinstallatie voor de verwerking van zuiveringsslib dat in beginsel afkomstig is van waterschappen.
Ontwikkelingen verbonden partij	De strategie van SNB is opgedeeld in drie samenhangende strategische sporen: excellente dienstverlener, duurzame ketenbouwer en innovatieve scout: 1. Excellente dienstverlener: Voor onze waterschappen is SNB de excellente dienstverlener voor het verwerken van hun zuiveringsslib. SNB zorgt voor een stabiele en solide bedrijfsvoering en organisatie waarmee de zorg voor het verantwoord verwerken van zuiveringsslib uit handen wordt genomen van de waterschappen. 2. Duurzame ketenbouwer: SNB handelt als duurzame ketenbouwer, die bouwt aan het uitbreiden van de slibketen door middel van grondstoffenterugwinning en eventueel het uitbouwen van de verwerkingscapaciteit. 3. Innovatieve scout: SNB blijft als innovatieve scout actief nieuwe technologieën volgen en zal niet aarzelen om keuzes te maken op het gebied van alternatieve slibeindverwerking en/of alternatieve verwerking van afval en grondstoffen.

Solvabiliteit, eigen en vreemd vermogen verbonden partij	Per 31 december 2024 Solvabiliteitspercentage: 26,4 % Eigen vermogen: € 13.479.000 Vreemd vermogen: € 37.511.000
(Netto) totaal begroting, jaarrekening en verwacht resultaat verbonden partij	Totaal begroting SNB 2025 : € 40.816.000 Totaal begroting SNB 2026 € p.m. <i>De begroting 2026 van SNB is nog niet beschikbaar.</i> Totaal jaarrekening SNB 2024 € 38.815.000
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Het verwerken van zuiveringsslib op de meest duurzame wijze tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten.
Ontwikkelingen vanaf het laatste ondernemingsplan 2021-2026	In december 2020 is het nieuwe ondernemingsplan "Samen Natuurlijk Beter" vastgesteld. Hierin zijn de uitkomsten van de slibstrategiestudie en de laatste technologische ontwikkelingen in verwerkt. Daarnaast is de governancestructuur aangepast en wordt er nu gewerkt met een onafhankelijke Raad van Commissarissen.
Belang waterschap in de verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	Het geplaatste aandelenkapitaal van de NV bedraagt per 31 december 2023 € 4.442.702 en is volledig volgestort. Waterschap Brabantse Delta is voor 14,51% aandeelhouder.
Aandeel waterschap in (netto) totaal verbonden partij	Het aandeel van Waterschap Brabantse Delta in de jaarrekening 2024 is € 5.709.999.
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Er zijn geen specifiek beleidsvoornemens. Wel heeft SNB de ambitie om een fosfaatrecyclingfabriek, stikstofrecyclingfabriek en een sterk verbeterde energieretrouwingswinning uit zuiveringsslib te realiseren.
Risico's	<i>De begroting 2026 is nog niet beschikbaar. Hieronder zijn de belangrijkste risico's uit de begroting 2025 van SNB opgenomen.</i> Vertraging in vergunningverlening SNB wil de komende jaren 4 strategische speerpuntprojecten realiseren: • Upgrade van verbrandingslijnen • Fosfaat- en stikstofrecycling • Optimalisatie van CO₂-afvang / rookgasreiniging • Grootschalige afvang van CO₂ Voor deze projecten zijn wijzigingen in bestaande milieuvergunningen nodig. Door een uitspraak van de Raad van State in december 2024 is het echter onzeker geworden of deze vergunningen op korte termijn kunnen worden aangepast of verleend. Niet kunnen voldoen aan (nieuwe) wet- en regelgeving SNB opereert in een sector die sterk gereguleerd is, met toenemende aandacht voor: • Klimaatverandering • Stikstofdepositie • Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) • Luchtemissienormen • Arbo-regelgeving Nieuwe en complexere wet- en regelgeving, zowel op Europees als nationaal niveau, stelt hogere eisen aan de verwerking van zuiveringsslib. Denk aan: • Stikstofreductiedoelstellingen voor de industrie • Nieuwe emissienormen voor afvalverbranding • Verplichte terugwinning van fosfaat en stikstof (EU-richtlijn Stedelijk Afvalwater)

Naam verbonden partij	Nederlandse Waterschapsbank
Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
Participerende partijen	21 waterschappen, 9 provincies en de Staat der Nederlanden
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	Het doel is maatschappelijke toegevoegde waarde te creëren door het verstrekken van kredieten tegen zo gunstig mogelijke condities aan onder andere Waterschappen.
Ontwikkelingen verbonden partij	Op 27 juni 2019 is de vernieuwde Europese kapitaalverordening CRR II in werking getreden. Onderdeel hiervan is een aangepaste definitie van de leverage ratio voor promotional banks. Kortweg mag de bank de kredietverlening aan de publieke sector buiten beschouwing laten bij de berekening van de leverage ratio. De leverage ratio bedraagt in dat geval 11,4 % per 30 juni 2025 en dat is boven de toekomstige minimale eis van 3%. Zonder voornoemde aanpassing van de definitie is de leverage ratio 2,8%. In de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders is het vastgestelde dividend over boekjaar 2024 € 50 miljoen. Het aandeel van Waterschap Brabantse Delta hierin bedraagt € 2,1 miljoen.
Leverage ratio; verhouding eigen/balanstotaal aan het einde van het begrotingsjaar	De leverage ratio, als indicatie voor de kredietwaardigheid, bedraagt: per ultimo 2024: 3,1% cf. oorspronkelijke definitie per ultimo 2024: 24% cf. vernieuwde definitie per medio 2025: 2,8% cf. oorspronkelijke definitie per medio 2025: 11,4% cf. vernieuwde definitie Het eigen vermogen bedraagt medio 2025 € 2.107 miljoen
Resultaat verbonden partij	Resultaat ultimo 2024: € 94 miljoen (inclusief voorgenomen dividend). Resultaat medio 2025: € 64 miljoen
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Dankzij de NWB kan het waterschap vreemd vermogen aantrekken tegen een gunstige rente en gebruik maken van advisering door de bank. Daarnaast profiteert het waterschap van de nettowinst van de NWB Bank door middel van een dividenduitkering. Afgesproken is dit voordeel gedeeltelijk toe te voegen aan de bestemmingsreserve Duurzaam Financieel Beleid om zo de schuldpositie van het waterschap op een acceptabel niveau te houden. Er wordt invulling gegeven aan de doelstelling om de maatschappelijke kosten zo laag mogelijk te houden.
Belang waterschap in de verbonden partij aan begin en einde begrotingsjaar	Historische aanschafsprijs aandelen € 308.000. WBD heeft aandelen A en aandelen B met verschillende nominale waarden. Op basis van het gewogen gemiddelde heeft WBD een aandeel van 4,7% (ongewogen gemiddelde 4,2%).
Aandeel waterschap in (netto) begrotingstotaal verbonden partij	Op 17 april is in de algemene vergadering van aandeelhouders van de NWB het besluit genomen tot het doen van een dividenduitkering over het boekjaar 2024 van € 50 miljoen. Het aandeel van Brabantse Delta ter grootte van € 2,1 miljoen is reeds ontvangen.
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Actief participeren in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Risico's	Ontwikkelingen op financiële markten worden in hoge mate beïnvloed door het ECB-beleid en geopolitieke ontwikkelingen (Oekraïne, Rusland, VS, China en het Midden-Oosten). Dit kan negatieve gevolgen hebben voor de reële economie in Europa en hierdoor ook op de toegang tot de financiële markten en de beschikbaarheid van financieringsmiddelen. De NWB is een relatief veilige bank met dezelfde kredietbeoordeling als de Nederlandse overheid.

Naam verbonden partij	AquaMinerals
Vestigingsplaats	Rijswijk, kantoorhoudend te Nieuwegein
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Participerende partijen	Alle drinkwaterbedrijven in Nederland, Waterschap Aa en Maas Waterschap Amstel Gooi en Vecht, Waterschap Brabantse Delta Waterschap De Dommel, Waterschap Zuiderzeeland, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden, Hoogheemraadschap van Delfland, Waterschapsbedrijf Limburg
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	Aquaminerals verzorgt de afzet van grondstoffen die vrijkomen uit het zuiveringsproces. In overleg met het waterschap wordt bekeken voor welke grondstoffen Aquaminerals de afzet kan gaan verzorgen.
Ontwikkelingen verbonden partij	AquaMinerals richt zich op de versterking van de positie in de waterketen. De afgelopen jaren leidde dit tot verschillende projecten waarin Aquaminerals nieuwe ketens ontwikkelde voor waterschappen, een versteviging van de samenwerking met de netwerkorganisatie EFGF van de Waterschappen alsook toetreding van inmiddels 9 waterschappen. Inmiddels voert ze al ruim 3 jaar de product- en marktontwikkeling uit voor alle waterschappen. In 2023 is een onderzoek gestart -eveneens voor alle waterschappen- naar de beschikbaarheid van noodzakelijke hulpstoffen en de (toekomstige) kwetsbaarheid als het gaat om prijs en beschikbaarheid. Eén van de onderzoekslijnen zal gericht zijn op het circulair(der) inrichten van grondstofketens om de kwetsbaarheid te verlagen.
Solvabiliteit, eigen en vreemd vermogen verbonden partij	Per 31-12-2024: - Solvabiliteit: 30.3% - Eigen vermogen: € 1.789.211 - Vreemd Vermogen: € 4.106.285 (Brabantse Delta is aandeelhouder per 1-7-2023)
(Netto) begrotingstotaal, jaarrekening en resultaat verbonden partij	De begroting 2026 is nog niet opgesteld.
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Vanuit vastgestelde doelen rondom circulair werken is een impuls nodig voor de afzet van grondstoffen. Meer schaalgrootte, inzet, kennis en expertise zijn nodig om markten en waardeketens te ontwikkelen. Dit is actueel en urgent voor het waterschap Brabantse Delta.
Ontwikkelingen vanaf de business case	Er is geen sprake van een specifieke businesscase, per begrotingsjaar wordt bepaald wat de mogelijke afzet van reststoffen gaat worden.
Belang waterschap in de verbonden partij aan begin en einde begrotingsjaar	Het waterschap heeft een belang van 499 aandelen à € 112,99 = € 56.382. Het waterschap is per 1 juli 2023 aandeelhouder geworden van Aquaminerals.
Aandeel waterschap in (netto) begrotingstotaal verbonden partij	Nog nader te bepalen.
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Langdurige relatie om ontzorgd te worden bij het afzetten en vermarkten van rest- en grondstoffen. Daarnaast toezien dat er meer waterschappen aandeelhouder worden van Aquaminerals om zodoende in de toekomst een groter aanbod (en gezamenlijke afzet) en daarmee grotere schaalvoordelen te kunnen bewerkstelligen.
Risico's	Vooralsnog geen, de samenwerking met Aquaminerals moet nog worden vormgegeven.

Stichtingen en verenigingen

Naam verbonden partij	Unie van Waterschappen
Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	Vereniging
Participerende partijen	Alle 21 waterschappen in Nederland
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	De Unie behartigt op nationaal en internationaal niveau de belangen van de waterschappen en zorgt voor kennisuitwisseling en samenwerking tussen de waterschappen.
Ontwikkelingen verbonden partij	De Unie van Waterschappen heeft in 2025 verschillende belangrijke ontwikkelingen doorgemaakt. Eén van deze ontwikkelingen was het <u>nieuwe belastingstelsel</u> voor de waterschappen. Het wetsvoorstel werd goedgekeurd door de Eerste en Tweede Kamer en er worden nu voorbereidingen getroffen voor een goede invoering van dit nieuwe belastingstelsel in 2026. Het hoofdlijnenakkoord <u>Water en Bodem Sturend</u> is ingewisseld voor 'rekeninghouden met water en bodem', wat gevolgen kan hebben voor het omgaan met water en bodem bij toekomstige woningbouwplannen. Op het gebied van <u>hoogwaterbescherming</u> hebben de 21 waterschappen ingestemd met de intentie om extra financiële middelen voor het HWBP 2030-2036 beschikbaar te stellen. Daarmee gaan de waterschappen ervan uit dat ca. € 1,25 miljard nodig zal zijn onder de voorwaarde dat het Rijk dezelfde financiële bijdrage als de waterschappen levert en besluiten worden genomen om de alliantie effectiever en efficiënter te laten worden. Ook over <u>waterkwaliteit</u> maakte de Unie zich hard voor de belangen van de waterschappen. Zo is het impulsprogramma Kaderrichtlijn Water (KRW) verder uitgerold, waarin alle betrokken partijen alles op alles zetten om de doelen uit de KRW toch te halen. Tenslotte was er ook aandacht voor relatief nieuwe onderwerpen zoals <u>netcongestie</u> en de <u>digitale transformatie</u>. Er is door de waterschappen een netcongestiedeal gesloten met het ministerie van EZK.
Solvabiliteit, eigen en vreemd vermogen	Per 31 december 2024: Solvabiliteit (EV/TV): 10% Eigen vermogen (EV): € 2.589.009 Vreemd vermogen (VV): € 23.959.487
(Netto) begrotingstotaal en resultaat verbonden partij	Het begrotingstotaal 2025 bedraagt € 16.873.088 (totaal contributies deelnemers inclusief bijdrages) <i>De (concept) begroting 2026 is bij het opstellen van dit document nog niet bekend.</i> Resultaat 2024 voor bestemming: + € 410.771
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Nationale en internationale behartiging van de waterschapsbelangen. Binnen de Unie ligt de nadruk op lobby, communicatie en regievoering. Daarnaast kennisuitwisseling en samenwerking over een veelheid aan onderwerpen. Belangrijke thema's in 2025: • Zo stevig mogelijk verankeren van de sturende rol van water en bodem in ruimtelijke plannen • De waterschappen nemen gezamenlijk besluiten over de langetermijnnuitvoering van het HWBP

	• Halen van de doelen van de KRW • Het aanpassen van het belastingstelsel • Toewerken naar klimaatneutraliteit • Duurzaam opdrachtgeverschap • Digitale transformatie
Belang waterschap in de verbonden partij	Eén van de 21 stemmen.
Aandeel waterschap in (netto) begrotingstotaal verbonden partij	Bijdrage 2025: De contributie bedraagt € 643.313. De bijdrage aan het tijdschrift 'Het Waterschap', de landelijke bever- en muskusrattenbestrijding, SIKB en compensatie voor het financieringstekort bedraagt € 144.234. De totale bijdrage is daarmee € 787.547. Het aandeel van Brabantse Delta in de contributie 2025 bedraagt 4,7%.
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Nee
Risico's	Waterschappers zijn op ambtelijk en bestuurlijk niveau vaak betrokken bij beleidsthema's die de Unie oppakt. Toch kunnen landelijk gemaakte Unie-afspraken afwijken van eigen beleid en/of extra druk op de organisatie leggen.

Naam verbonden partij	Vereniging werken voor waterschappen
Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	Vereniging
Participerende partijen	Alle 21 waterschappen in Nederland, Waternet, Aqualysis, Aquon, BSGW, BSR, GBLT (Lococensus-Tricijn), Noordelijk Belastingkantoor, De RGB, SVHW, Unie van Waterschappen, Waterproef, Het Waterschapshuis, Waterschapsbedrijf Limburg, Stowa en A&O-fonds waterschappen.
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	Het behartigen van de gemeenschappelijke sociale en sociaal-economische belangen van de leden van de vereniging die activiteiten verrichten binnen de sector waterschappen.
Ontwikkelingen verbonden partij	De Vwvw is in 2019 opgericht, omdat vanaf 1 januari 2020 de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren van kracht is. Door deze wet veranderde het juridisch kader voor de arbeidsrelaties bij veel overheidsorganisaties van het publieke ambtenarenrecht naar het private arbeidsrecht. Dit hield onder andere in dat sectorale arbeidsvoorwaarden in een cao geregeld worden en dat de waterschappen zich in een cao-overleg laten vertegenwoordigen door een werkgeversvereniging. De Vwvw is de werkgeversvereniging voor de sector waterschappen. De Vwvw is lid van de stichting Zelfstandige Publieke Werkgevers (ZPW). Samen met andere sectororganisaties wil zij hiermee haar werkgeversrol in algemene zin versterken en gezamenlijk actief invloed uitoefenen op de thema's: arbeidsmarktbeleid, banenafpraak en pensioenen.
Solvabiliteit, eigen en vreemd vermogen	Per 31 december 2024: Solvabiliteit (EV/TV): 68,3 % EV: € 97.154 VV: € 45.007
(Netto) begrotingstotaal en resultaat verbonden partij	Het begrotingstotaal 2025 bedraagt € 453.100 (2024: € 445.600) Resultaat 2024 voor bestemming: -/- € 32.467

Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Het ontzorgen van het waterschap en collectief regelen van: • Het voeren van onderhandelingen en het sluiten van collectieve arbeidsovereenkomsten; • Het geven van advies, verstrekken van inlichtingen, verzorgen van documentatie, geven van voorlichting e.d.; • Het verlenen van informatie betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten; • Verzorgen voorbereiding van wettelijke en andere maatregelen; • Onderhouden van relaties met relevante organisaties.
Belang waterschap in de verbonden partij	Drie van de 67 stemmen.
Aandeel waterschap in (netto) begrotingstotaal verbonden partij	Bijdrage 2025: De contributie bedraagt € 18.515. Het aandeel van Brabantse Delta in de contributie bedraagt 5,11%.
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Continuering koers.
Risico's	Geen significante risico's.

Naam verbonden partij	Noord-Brabantse Waterschapsbond (NBWB)
Vestigingsplaats	Boxtel
Rechtsvorm	Vereniging
Participerende partijen	Waterschap Aa en Maas, Waterschap Brabantse Delta, Waterschap De Dommel, Waterschap Rivierenland
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	De behartiging van de belangen van gemeenschappelijke aard van de waterschappen in de provincie Noord-Brabant.
Ontwikkelingen verbonden partij	De belangrijkste activiteiten van de NBWB richten zich op het afstemmen van onderwerpen en standpunten en daarmee het gezamenlijk naar buiten optreden door of namens de vier leden.
Solvabiliteit, eigen en vreemd vermogen	Per 31 december 2024: Solvabiliteit (EV/TV): 109 % Eigen vermogen (EV): € 75.000 Vreemd vermogen (VV): € 0
(Netto) begrotingstotaal en resultaat verbonden partij	Het begrotingstotaal 2026 bedraagt € 123.500.
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Behartiging van de waterschapsbelangen in de gehele provincie. De vereniging biedt onder meer de basis voor afstemming (mede beleidsmatig) en gesprekken gericht op het verwerven van subsidies.
Belang waterschap in de verbonden partij	Ieder waterschap heeft één stem
Aandeel waterschap in (netto) begrotingstotaal verbonden partij	Bijdrage 2026: € 37.538 (4/13 ^e deel)
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Continuering koers.
Risico's	Geen significante risico's.

Overige verbonden partijen

Overeenkomst waterschap De Dommel en Brabantse Delta

Op basis van tariefafspraken behandelt waterschap De Dommel afvalwater dat afkomstig is uit het gebied van Brabantse Delta. Het afvalwater wordt door de gemeente Tilburg ingezameld. Vanaf het tussen de gemeente Tilburg en De Dommel overeengekomen overnamepunt, wordt het afvalwater vervolgens getransporteerd naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie Tilburg-Noord.

5.5 OPENBAARHEIDSPARAGRAAF

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden en verplicht een bestuursorgaan tot actieve openbaarmaking van informatie. Op grond van artikel 3.5 van de Woo is een bestuursorgaan verplicht om jaarlijks in de begroting aandacht te besteden aan de beleidsvoornemens van de Woo. In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen een kwalitatieve beschrijving gegeven van de activiteiten die worden uitgevoerd in 2026 op de thema's actieve en passieve openbaarmaking en verbetering van de informatiehuishouding.

1. Actieve openbaarmaking van de verplichte categorieën documenten

artikel 3.3 Woo

In de Woo staan in totaal 17 informatiecategorieën die overheidsorganisaties openbaar moeten maken. Waterschap Brabantse Delta volgt de landelijke fasering. Niet alle categorieën zijn voor het waterschap van toepassing en op dit moment publiceert het waterschap al 9 categorieën.

2. De inspanningsverplichting tot openbaarmaking van andere documenten dan de voorgeschreven categorieën;

artikel 3.1 Woo

Invoering van de actieve openbaarmakingsverplichting heeft onze prioriteit. We volgen hiermee de lijn van de Unie van Waterschappen.

3. Passieve openbaarmaking (openbaarmaking op verzoek);

hoofdstuk 4 Woo

Onder passieve openbaarmaking verstaan we het openbaar maken van informatie naar aanleiding van een verzoek uit de samenleving, zoals bijvoorbeeld Woo-verzoeken. Voor de afhandeling van een verzoek tot openbaarmaking heeft het waterschap een proces opgesteld. Via de website kan een Woo-verzoek eenvoudig worden ingediend. Bij het verstrekken van informatie worden persoonsgegevens geanonimiseerd. Voor het inzien van Woo-verzoeken die bij het waterschap zijn ingediend, wordt een nieuw portaal opgezet. Via dit portaal zullen later ook andere informatiecategorieën openbaar worden gemaakt.

4. De informatiehuishouding;

hoofdstuk 6 Woo

Waterschap Brabantse Delta werkt doorlopend aan het verbeteren van de kwaliteit van de informatiehuishouding. Het waterschap werkt zaakgericht. Dat betekent dat alle vragen en verzoeken worden afgehandeld in een zaak (dossier) in het zaakstelsel. Samenwerken aan dossiers en projecten wordt ondersteund met moderne middelen. Hierbij houden we ons aan de regels die de Archiefwet voorschrijft omtrent het tijdig archiveren, bewaren en vernietigen van informatie. Het waterschap is bezig volledig over te schakelen naar de moderne middelen voor informatiebeheer.

5. Aanstelling en het in dienst hebben van een Woo-contactpersoon

artikel 4.7 Woo

De Woo schrijft voor dat ieder bestuursorgaan één of meer contactpersonen heeft om vragen van inwoners te beantwoorden over de beschikbaarheid van publieke informatie. Het bestuur van waterschap Brabantse Delta heeft een Woo-contactpersoon aangewezen. Op de website van het waterschap is beschreven hoe een inwoner of bedrijf een verzoek om informatie kan indienen en hoe het waterschap hierin ondersteuning aanbiedt.

DEEL II: FINANCIËLE BEGROTING

1. Financieel resultaat en resultaatbestemming

Resultaat exploitatie 2026

De Begroting 2026 is een nadere uitwerking van de Kadernota 2026-2030 die in het voorjaar op hoofdlijnen is opgesteld. In deze begroting zijn (financiële) uitgangspunten opnieuw beoordeeld, zijn de recente ontwikkelingen meegenomen en zijn de belastingeenheden geactualiseerd. Voor een toelichting op de belangrijkste verschillen zie paragraaf 2.4 van de beleidsbegroting (deel I). In 2026 wordt een groot deel van de tariefegalisatiereserves ingezet om de belastingtarieven te dempen en de stijging van de tarieven de komende jaren zo gelijkmatig mogelijk te laten verlopen. De Begroting 2026 resulteert in het volgende bedrijfsresultaat:

Begroot bedrijfsresultaat	Begroting 2026	Begroting 2025	Jaarrekening 2024
Totale bruto lasten ⁶	236.914	226.334	208.333
Totale baten (inclusief bijdrage provincie N-B)	-228.482	-218.295	-207.782
Bedrijfsresultaat	+8.432	+8.038	+1.051

Tabel 1: Begroot bedrijfsresultaat (bedragen x € 1.000,- / + = nadelig, - = voordelig)

Resultaat per taak	Watersys- teembeheer	Zuiverings- beheer	Vaarwegen- beheer	Totaal 2026
Netto lasten	107.164	98.848	2.785	208.798
Belastingheffingen/omslagen	-100.201	-96.837		-197.038
Verontreinigingsheffing	-543			-543
Bijdrage Provincie			-2.785	-2.785
Resultaat per taak	+6.420	+2.011	0	+8.432

Tabel 2: Resultaat per taak (bedragen x € 1.000,- / + = nadelig, - = voordelig)

Voorgesteld wordt het bedrijfsresultaat als volgt te dekken:

Resultaatbestemming per taak	Watersysteem- beheer	Zuiverings- beheer
Toevoeging bestemmingsreserve duurzaam financieel beleid	1.042	1.037
Onttrekking bestemmingsreserve duurzaam financieel beleid	-2.063	-1.741
Onttrekking bestemmingsreserve cloudsoftware	-231	-126
Toevoeging algemene reserve	72	60
Onttrekking tariefegalisatiereserve	-5.240	-1.241
Resultaatbestemming per taak	-6.420	-2.011

Tabel 3: Resultaatbestemming per taak (bedragen x € 1.000,- / + = toevoeging, - = onttrekking)

⁶ Bruto lasten zijn de totale kosten van het waterschap. Netto lasten zijn de bruto lasten verminderd met de overige opbrengsten (niet zijnde belastingopbrengsten).

Toelichting op de resultaatbestemming

Toevoeging financiële meevallers aan bestemmingsreserve Duurzaam Financieel Beleid

Vanaf 2017 zijn er diverse maatregelen genomen die bijdragen aan een duurzaam financieel beleid. De maatregelen leiden per direct tot een lagere schuldpositie, lagere rentelasten en op de langere termijn ook tot lagere netto lasten voor het waterschap. In eerste instantie leiden ze echter tot een stijging van de lasten. Om deze tijdelijke extra lasten op te kunnen vangen zonder de belastingtarieven te verhogen is besloten om financiële meevallers toe te voegen aan een bestemmingsreserve. Voor 2026 hebben de voordelen betrekking op:

1. De dividenduitkering van de Nederlandse Waterschapsbank. Op basis van afspraken uit het verleden wordt de eerste € 500.000 volledig ingezet voor duurzaam financieel beleid. Over het extra dividend wordt 50% ingezet.
2. Het rentevoordeel vanwege het gedeeltelijk herstructureren van de leningenportefeuille: De afgelopen jaren was het vanwege de lage rentestand mogelijk om twee maal een deel van de leningenportefeuille te herstructureren. Conform afspraak wordt het jaarlijkse rentevoordeel toegevoegd aan de reserve.

Onttrekking uit de bestemmingsreserve Duurzaam Financieel Beleid

Vanaf 2017 zijn er diverse maatregelen genomen in het kader van Duurzaam Financieel Beleid. Aanvullend is in de Kadernota 2025-2029 afgesproken dat met ingang van 2026 projecturen van ondersteunende processen niet meer worden geactiveerd en afgeschreven. Dit om een flinke impuls te geven aan verdere verlaging van de schuld en rentekosten. Het past in de trend dat waterschappen steeds minder ondersteunende kosten activeren. De berekende extra kosten als gevolg van de reeds genomen maatregelen worden jaarlijks onttrokken aan de reserve.

Onttrekking bestemmingsreserve cloudsoftware

Bij de Jaarrekening 2023 is een bestemmingsreserve cloudsoftware ingesteld. Jaarlijks worden er bij de jaarrekening toevoegingen gedaan aan de reserve voor projecten waarvan de kosten doorschuiven naar volgende jaren. Uit deze reserve wordt in de Begroting 2026 € 357.000 ingezet om doorgeschoven kosten uit voorgaande jaren te dekken.

Toevoeging algemene reserve

Het waterschap hanteert per taak een algemene reserve. De norm voor het weerstandsvermogen (1,2 x omvang risico's) is steeds beschikbaar als algemene buffer voor calamiteiten/risico's. Door de toevoegingen worden de algemene reserves per taak op hoogte gebracht. Voor een verdere toelichting zie paragraaf 5.1.2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing van de beleidsbegroting (deel I).

Onttrekking tariefegalisatiereserves

De tariefegalisatiereserves zijn bedoeld om grote schommelingen in het tarief op te vangen. Op het moment dat deze reserves niet aanwezig zijn, zullen alle kostenontwikkelingen direct in de tarieven merkbaar worden. Als uitgangspunt geldt dat de egalisatiereserve binnen de meerjarenraming wordt afgebouwd naar nul om gelijkmatige tariefontwikkeling te bewerkstelligen.

2. Gehanteerde uitgangspunten en normen

Het waterschap houdt bij de berekening van kosten en opbrengsten in de Begroting rekening met de financiële ontwikkelingen en de verwachting voor 2026. Hieronder staan de aannames die het waterschap als uitgangspunt heeft gekozen. De peildatum van de aannames is 1 september 2025. Op dat moment zijn de financiële uitgangspunten vastgezet.

Loonkostenontwikkeling

Op basis van de cao Werken voor waterschappen 2025-2026 worden de salarissen met 1,0 % verhoogd per 1 januari 2026. Per 1 maart 2026 worden de salarissen verder verhoogd met het gemiddelde prijsindexcijfer (CPI) over het jaar 2025, zoals vastgesteld door het CBS. Als uitgangspunt is 3% inflatie genomen. Daarnaast stijgen de loonkosten per saldo naar verwachting met 0,25% als gevolg van periodieke salarisverhogingen en loonkostenverlaging als gevolg van personeelsswisselingen. Er worden voor 2026 geen premieverhogingen verwacht. Voor de jaren 2027 tot en met 2030 is rekening gehouden met 3,5% loonkostenstijging per jaar.

Inflatie

Bij het bepalen van toekomstige inflatie gebruikt het waterschap de inflatieverwachtingen van het Centraal Planbureau (CPB) en publicaties van financiële instellingen. Het beleid van de Europese Centrale Bank (ECB) is gericht op het handhaven van prijsstabiliteit, gedefinieerd als een prijsstijging van 2% per jaar op de middellange termijn. In 2023 daalde de inflatie nadat deze historisch hoog was in 2022, maar de onzekerheid in de inflatieschattingen blijft aanzienlijk. Voor deze begroting wordt de inflatie ingeschat op 2,5% voor 2026 en 2% vanaf 2027. Het is belangrijk op te merken dat de inflatie gebaseerd is op de consumentenprijsindex, die de prijsontwikkeling van goederen en diensten weergeeft die door consumenten worden aangeschaft. Het waterschap baseert haar cijfers zoveel mogelijk op bestaande afspraken, zoals contracten met derden en begrotingen van verbonden partijen, en houdt rekening met specifieke marktontwikkelingen zoals de GWW-index en andere relevante kostenontwikkelingen in de sector, zoals bijvoorbeeld energie.

Rente nieuwe leningen

De rentestanden zijn sterk afhankelijk van de economische omstandigheden en het beleid van de Europese Centrale Bank (ECB). Het Centraal Planbureau (CPB) raamt voor 2026 en 2027 een economische groei van respectievelijk 1,3% en 1,4%. Na de coronaperiode hebben de ECB en de overheden hun beleid aangepast om de economie te stimuleren. In 2023 heeft de ECB de rentes in verschillende stappen verhoogd. Sinds juni 2024 heeft de ECB de rente in een aantal stappen verlaagd. Het waterschap heeft voor haar inschatting van de rente gebruikt gemaakt van renteprognoses van de Nederlandse Waterschapsbank, Thésor en andere financiële instellingen. De prognoses laten een stijgende lijn zien. Voor 2026 en 2027 wordt de rente ingeschat op 3,0% en vanaf 2028 is de renteprognose verhoogd met 0,25% naar 3,25%.

3. Overzicht van baten en lasten en toelichting

Overzicht van baten en lasten

Overzicht baten en lasten	Begroting 2026	Begroting 2025	Jaarrekening 2024
Programma Waterketen	102,90	96,73	90,08
- Bruto lasten	105,31	99,00	
- Baten	2,41	2,27	
Programma Watersystemen	74,31	70,29	63,41
- Bruto lasten	78,58	73,80	
- Baten	4,27	3,51	
Programma Waterveiligheid & Vaarwegen	37,13	35,30	29,38
- Bruto lasten	39,51	37,45	
- Baten	2,38	2,15	
Totaal netto lasten programma's	214,34	202,33	182,87
Dekkingsmiddelen			
- Belastingheffingen Watersysteembeheer	100,20	95,48	90,05
- Belastingheffingen Zuiveringsbeheer	96,84	93,43	89,18
- Bijdrage Provincie Vaarwegenbeheer	2,79	2,58	2,17
- Opbrengst verontreinigingsheffing	0,54	0,39	0,65
- Overige dekkingsmiddelen	6,04	2,90	-0,23
Totaal dekkingsmiddelen	206,41	194,80	181,82
Vennootschapsbelasting	0,00	0,00	0,00
Onvoorzien	0,50	0,50	0,00
Saldo baten en lasten	8,43	8,04	1,05
Toevoegingen/onttrekkingen aan reserves	-8,43	-8,04	-1,05

Tabel 4: Overzicht baten en lasten programma's (bedragen x € 1 miljoen)

Toelichting

De verslaggevingsregels schrijven voor dat in diverse onderdelen van de begroting de bruto lasten, de baten en de overige dekkingsmiddelen apart getoond dienen te worden. Tot en met 2024 werden alleen de netto lasten getoond inclusief de overige dekkingsmiddelen. Dit is de reden dat de tabel voor 2024 niet op deze wijze is ingevuld. Door de aanpassing krijgt het algemeen bestuur van het waterschap meer inzicht in de samenstelling en ontwikkeling van de kosten en opbrengsten per programma. Voor een overzicht van de lasten en baten op het niveau van de kosten- en opbrengsten wordt verwezen naar bijlage 2. De toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves zijn eerder in dit hoofdstuk gespecificeerd, maar ook in paragraaf 5.1.2. van de beleidsbegroting (deel I). Ook voor de oorzaken van aanmerkelijke verschillen wordt verwezen naar de beleidsbegroting, zie paragraaf 2.3.

Overzicht incidentele baten en lasten

In deze begroting zijn incidentele baten en lasten opgenomen. Omdat deze de reguliere nettolasten kunnen vertekenen en tevens relevant zijn voor het beoordelen van de financiële positie zijn ze hieronder in beeld gebracht. Op basis van de aangepaste financiële verordening worden met ingang van 2026 alleen posten > € 100.000,- opgenomen.

Begrotingspost	Begroting 2026	Begroting 2025	Rekening 2024	Omschrijving
KRW-impuls	1.560			In juni 2025 heeft het algemeen bestuur ingestemd met het voorgestelde pakket KRW-impulsmaatregelen. De benodigde financiële middelen voor uitvoering zijn opgenomen in 2026 en 2027 van de meerjarenbegroting.
Ophoging verplichting verlof			2.091	Herwaardering verlofsaldo medewerkers o.b.v. cao (inclusief sociale lasten, opslag IKB. en klokuren).
Budget proces Onderhouden	340	375	770	2026: Extra budget voor een ATEX coördinator en mechanisch onderhoud 2025: Extra budget voor Inspecties kunstwerken passieve waterbeheersing, inleen van personeel vooruitlopend op aanvraag extra FTE's (basis op orde), doorontwikkeling assetmanagement en eenmalige advisering baggerwerkzaamheden. 2024: Extra budget vanwege hoog risico componenten procesautomatisering, persleidingen, inhaalslag procesgebonden onderdelen (zoals gebouwen) en onderhoud slecht functionerende lange overkluizingen.
Afboeking eerder geactiveerde rente			290	Afboeking nog geactiveerde rente opgenomen conform activabeleid.
Cloudsoftwareprojecten	690	1.668	240	Tijdelijke piek uitgaven cloudsoftware vanwege vervanging aantal grote systemen, waaronder het nieuwe financieel systeem.
Nabetaling pensioenafracht waarderend belonen			188	Uit controle is gebleken dat er nog een nabetaling diende plaats te vinden omdat de uitkeringen van waarderend belonen niet waren geoormerkt als pensioengevend inkomen.
RVU regeling medewerkers			152	Verplichting voor medewerkers die gebruik (kunnen) gaan maken van de Regeling voor Vervroegde Uittreding en dat recht in 2024 verworven hebben op basis van de cao.
Opstellen en vaststellen legger primaire keringen	550	400		In 2026 was oorspronkelijk € 250.000 opgenomen. Hier komt € 300.000 bij vanuit 2025.

Begrotingspost	Begroting 2026	Begroting 2025	Rekening 2024	Omschrijving
Bijdrage AQUON			149	Tijdelijke COVID-bemonstering voor het RIVM. De landelijke rioolwatersurveillance gaat inmiddels verder dan alleen covid-bemonstering en is bedoeld als een structureel volksgezondheidsinstrument voor meerdere ziekten en gezondheidsindicatoren. Vanwege het structurele karakter van de bemonstering zijn de lasten en baten vanaf 2025 niet meer opgenomen in dit overzicht.
Extra inleen/diensten financieel en juridisch		170		Ten behoeve van het nieuwe belastingstelsel, het bijbehorende kostentoedelingsonderzoek en juridisch advies ten behoeve van overeenkomsten. De werkzaamheden zijn in 2025 afgerond.
Energie en slibverbranding Dongemond	475	162		Extra inkoop van energie op zuivering Dongemond vanwege minder productie van elektriciteit door een renovatie van de slibgisting (die dan een aantal maanden uit bedrijf is). Tevens wordt er tijdelijk meer slib aangeleverd bij SNB
Extra inleen inkoop	100			Tijdelijke extra inleen vanwege een aantal grote aanbestedingen die tegelijkertijd lopen in 2026.
Totaal incidentele lasten	3.715	2.775	3.880	

Tabel 5: incidentele lasten (bedragen x € 1.000,-)

Begrotingspost	Begroting 2026	Begroting 2025	Rekening 2024	Omschrijving
Verkoop dienstauto's	300	200		In de periode 2025-2027 is een opbrengst opgenomen met betrekking tot de verkoop van het eigen wagenpark vanwege de overgang naar lease.
Totaal incidentele baten	300	200	0	

Tabel 6: incidentele baten (bedragen x € 1.000,-)

4. Voorgenomen investeringen en toelichting

Investerings

Voor het gelijkmatig programmeren van investeringen wordt jaarlijks een afgesproken netto investeringsvolume per programma gehanteerd. Het gaat hierbij om de investeringsuitgaven na aftrek van bijdragen van derden en subsidies. De vaste investeringsvolumes worden jaarlijks geïndexeerd op basis van de verwachte prijs- en loonkostenontwikkeling. Bovenop dit bedrag komen nog de inhaalslag baggeren vaarwegen (afronding in 2026) en de jaarlijkse bijdrage aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP).

Investeringsuitgaven 2026	Netto uitgaven 2026	Subsidies / Bijdragen 2026	Bruto uitgaven 2026
Programma Waterketen	43,6	0,9	44,5
Programma Watersystemen	17,5	10,7	28,2
Programma Waterveiligheid	14,2	6,5	20,7
- Reguliere projecten (WV)	3,5	6,0	9,5
- HWBP	7,9	-	7,9
- Vaarwegenbeheer	2,3	-	2,3
- Achterstand baggeren vaarwegen	0,5	0,5	1,0
Bedrijfsvoering	3,5	-	3,5
Totaal	78,8	18,1	96,9

Tabel 7: Verwachte investeringsuitgaven 2026 (bedragen x € 1 miljoen)

Toelichting

Voor een overzicht van de investeringsvolumes in de planperiode van de meerjarenraming en een toelichting wordt verwezen naar hoofdstuk 6 van de meerjarenraming (deel III).

In bijlage 8 is het Investeringsplan 2026-2030 opgenomen met daarin een overzicht van de projecten die nodig zijn om de gestelde doelen te kunnen realiseren.

5. Geprognosticeerde balans

De geprognosticeerde balans is een middel om het bestuurlijk inzicht te verbeteren in de ontwikkeling van de financiële positie. Vanuit de verslaggevingsvoorschriften is het nu ook verplicht voor waterschappen om deze balans op te nemen in de meerjarenraming en de financiële begroting.

ACTIVA		31-12-2026	1-1-2026
	VASTE ACTIVA		
I	Immateriële vaste activa	57.770	57.226
II	Materiële vaste activa	561.459	531.555
III	Financiële vaste activa	2.783	2.958
	VLOTTENDE ACTIVA		
IV	Kortlopende vorderingen	16.979	16.979
V	Liquide middelen	1	1
VI	Overlopende activa	16.237	16.237
	TOTAAL ACTIVA	655.229	624.956
PASSIVA		31-12-2026	1-1-2026
	VASTE PASSIVA		
VII	Eigen vermogen		
	Algemene/calamiteitenreserves/wachtgeldreserves	5.424	5.292
	Bestemmingsreserves tariefegalisatie	3.736	10.218
	Bestemmingsreserve duurzaam financieel beleid	5.013	6.738
	Bestemmingsreserve cloudsoftware	143	143
VIII	Voorzieningen	3.212	3.212
IX	Vaste schulden	578.589	537.109
	VLOTTENDE PASSIVA		
X	Netto vlottende schulden	24.249	27.382
XI	Overlopende passiva	34.862	34.862
	TOTAAL PASSIVA	655.229	624.956

Tabel 8: Geprognosticeerde balans (bedragen x € 1 miljoen)

DEEL III: DE MEERJARENRAMING

1. Inleiding

De meerjarige doorkijk heeft betrekking op het begrotingsjaar en de vier opvolgende jaren.

2. Externe en interne ontwikkelingen, uitgangspunten en normen

2.1 EXTERNE EN INTERNE ONTWIKKELINGEN

In de programmaplannen (hoofdstuk 3 beleidsbegroting) zijn per programma het beleid en de doelen van het waterschap opgenomen. Voorafgaand aan de programmaplannen (hoofdstuk 2 beleidsbegroting) zijn de externe en interne ontwikkelingen opgenomen die de inhoud van de programmaplannen beïnvloeden. Hier kan worden volstaan met een verwijzing naar dit hoofdstuk.

2.2 UITGANGSPUNTEN EN NORMEN

In hoofdstuk 2 van de financiële begroting wordt uitgebreid ingegaan op de meerjarig gehanteerde uitgangspunten en normen. Hieronder een samenvatting van de belangrijkste financiële uitgangspunten.

Financiële uitgangspunten	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Loonkostenontwikkeling	3,75%	3,50%	3,50%	3,50%	3,50%
Inflatie	2,50%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Rente	3,00%	3,00%	3,25%	3,25%	3,25%

Tabel 1: Belangrijkste financiële uitgangspunten

3. Beleid

In de programmaplannen (hoofdstuk 3 beleidsbegroting) is per programma het meerjarige beleid en de doelen van het waterschap opgenomen. Hier kan daarom ook worden volstaan met een verwijzing naar hoofdstuk 3 van de beleidsbegroting.

4. Raming belastingopbrengsten

Het doel van deze paragraaf is de ontwikkeling van de waterschapsbelastingen in de komende jaren te laten zien, mede in relatie tot de stand en het verloop van de bestemmingsreserves voor tariefegalisatie. Dit in het kader van het begrotingsevenwicht in meerjarig perspectief. De meerjarenraming moet in beginsel structureel sluitend zijn, dat wil zeggen dat lasten en baten aan het einde van de planperiode in evenwicht moeten zijn. Om dit te bereiken zijn de tariefegalisatiereserves Watersysteembeheer en Zuiveringsbeheer beiden eind 2027 afgebouwd naar nul. Samen met de (structurele) jaarlijkse toevoegingen en onttrekkingen aan de algemene reserves en overige bestemmingsreserves, zijn de lasten en baten dan in evenwicht. Op basis van de informatie in dit onderdeel kan het algemeen bestuur een afweging maken tussen enerzijds de noodzaak en ambitie van maatregelen ter uitvoering van het waterbeleid en anderzijds de ontwikkeling van de lastendruk. De meerjarenraming van de wettelijke taken is als volgt:

Meerjarenraming taak Watersysteembeheer	Begroting 2026	MJB 2027	MJB 2028	MJB 2029	MJB 2030
TOTAAL netto lasten	107.164	113.737	117.893	121.434	125.361
Opbrengst verontreinigingsheffing	-543	-574	-606	-645	-687
TOTAAL te dekken netto lasten	106.621	113.162	117.288	120.789	124.675
Opbrengst heffingen	-100.201	-109.040	-116.627	-120.682	-125.245
Opbrengst heffingen voorgaande jaren					
TOTAAL opbrengst belastingen	-100.201	-109.040	-116.627	-120.682	-125.245
Voorgestelde resultaatbestemming					
Toevoeging bestemmingsreserve DFB	1.042	1.019	1.000	981	958
Onttrekking bestemmingsreserve DFB	-2.063	-2.961	-1.781	-1.219	-532
Onttrekking bestemmingsreserve cloudsoftware	-231				
Mutatie algemene reserve	72	96	120	132	144
Onttrekking (-) /toevoeging (+) egalisatiereserve	-5.240	-2.275	0	0	0
TOTAAL dekking	-106.621	-113.162	-117.288	-120.789	-124.675

Tabel 2: Meerjarenraming taak Watersysteembeheer (bedragen x € 1.000,-)

Meerjarenraming taak Zuiveringsbeheer	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
TOTAAL te dekken netto lasten	98.848	104.719	108.745	116.061	123.368
Opbrengst belastingen	-96.837	-102.788	-108.807	-116.325	-124.247
TOTAAL opbrengst belastingen	-96.837	-102.788	-108.807	-116.325	-124.247
Voorgestelde resultaatbestemming					
Toevoeging bestemmingsreserve DFB	1.037	1.018	994	971	952
Onttrekking bestemmingsreserve DFB	-1.741	-1.607	-1.028	-864	-266
Onttrekking bestemmingsreserve cloudsoftware	-126				
Mutatie algemene reserve	60	120	96	156	192
Onttrekking (-) / Toevoeging (-) egaliseringsreserve	-1.241	-1.461			
Totaal dekking	-98.848	-104.719	-108.745	-116.061	-123.368

Tabel 3: Meerjarenraming taak Zuiveringsbeheer (bedragen x € 1.000,-)

Meerjarenraming taak Vaarwegenbeheer	Begroting 2026	MJB 2027	MJB 2028	MJB 2029	MJB 2030
TOTAAL netto lasten	2.785	2.948	3.707	3.822	3.797
Bijdrage Provincie Noord-Brabant	-2.785	-2.948	-3.707	-3.822	-3.797

Tabel 4: Meerjarenraming taak Vaarwegenbeheer (bedragen x € 1.000,-)

5. Uiteenzetting financiële positie

5.1 FINANCIERING

Voor informatie over de financiering, rentevisie en financieringsbehoefte in het begrotingsjaar wordt verwezen naar paragraaf 5.1.1. van de beleidsbegroting. In onderstaande tabel wordt de meerjarige financieringsbehoefte – inclusief de voorfinanciering van HWBP-projecten – weergegeven:

Financieringsbehoefte per jaar	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Financieringsbehoefte	75	87	78	78	107

Tabel 5: Financieringsbehoefte meerjarenraming (bedragen x € 1 miljoen)

5.2 WEERSTANDSVERMOGEN

Voor informatie over het weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt verwezen naar paragraaf 5.1.2. van de beleidsbegroting. In onderstaande tabel wordt de omvang van de risico's, de norm voor de algemene reserve (weerstandsvermogen) en de weerstandscapaciteit weergegeven voor de periode van de meerjarenraming.

Watersysteembeheer	Begroting 2026	1-1 2027	1-1 2028	1-1 2029	1-1 2030	31-12 2030
Omvang risico's	1.840	1.900	1.980	2.080	2.190	2.310
Algemene reserve (1,2 x risico's)	2.208	2.280	2.376	2.496	2.628	2.772
Tariefegalisatiereserve	7.516	2.275	0	0	0	0
Bestemmingsreserve DFB	4.452	3.432	1.489	708	470	896
Weerstandscapaciteit	14.176	7.987	3.865	3.204	3.098	3.668
Weerstandsratio	7,7	4,2	2,0	1,5	1,4	1,6

Tabel 6: Omvang risico's, weerstandsvermogen en bestemmingsreserves taak Watersysteembeheer (x € 1.000,-)

Zuiveringsbeheer	Begroting 2026	1-1 2027	1-1 2028	1-1 2029	1-1 2030	31-12 2030
Omvang risico's	2.570	2.262	2.727	2.800	2.930	3.090
Algemene reserve (1,2 x risico's)	3.084	3.144	3.264	3.360	3.516	3.708
Tariefegalisatiereserve	2.702	1.461	0	0	0	0
Bestemmingsreserve DFB	2.285	1.582	993	959	1.067	1.754
Weerstandscapaciteit	8.071	6.187	4.257	4.319	4.583	5.462
Weerstandsratio	3,1	2,7	1,6	1,5	1,6	1,8

Tabel 7: Omvang risico's, weerstandsvermogen en bestemmingsreserves taak Zuiveringsbeheer (x € 1.000,-)

De omvang van de risico's neemt aan het einde van de planperiode wat toe. Dit wordt met name veroorzaakt door het toenemende risico op wateroverlast door steeds extremer weer (klimaatverandering) en het toenemende risico op cybercriminaliteit.

De *weerstandratio* van waterschap Brabantse Delta ligt hoger dan de afgesproken factor 1,2. Een weerstandsvermogen tussen 1,4 en 2 wordt als ‘ruim voldoende’ beschouwd en een weerstandsvermogen boven de 2 als ‘uitstekend’. De ratio daalt de komende jaren snel door de afbouw van de tariefegalisatiereserve en de inzet van de bestemmingsreserve Duurzaam Financieel Beleid.

De *tariefegalisatiereserves* zijn bedoeld om grote schommelingen in de belastingtarieven op te vangen. Als uitgangspunt geldt dat de egalisatiereserve binnen de meerjarenraming wordt afgebouwd naar nul om gelijkmatige tariefontwikkeling te bewerkstelligen. In bovenstaande tabellen wordt het verloop van de reserves in de meerjarenraming weergegeven.

De *bestemmingsreserves duurzaam financieel beleid* (DFB) worden ingezet om maatregelen te financieren ter verbetering van de schuldpositie. In de planperiode van de meerjarenraming worden diverse maatregelen genomen, deels voortkomend vanuit wetgeving en deels vanuit de eigen ambitie. Om de extra kosten op de korte termijn op te vangen wordt de bestemmingsreserve ingezet.

5.3 NETTO SCHULDQUOTE

De netto schuldquote geeft de verhouding weer tussen de omvang van de netto schuld (schuldpositie) en de totale belastingopbrengst inclusief separate lozers (conform afspraak met Unie van Waterschappen). De schuldquote ligt op een lager niveau dan de voorgaande begroting en daalt in de planperiode van 300% in 2026 naar 279% in 2030.

Netto schuldquote	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Netto schuld / totale belastingopbrengst	300%	302%	295%	285%	279%

Tabel 8: Netto schuldquote in planperiode (bedragen x € 1.000)

Als gevolg van de maatregelen die genomen worden in het kader van duurzaam financieel beleid daalt de schuldquote meer dan het in het verleden bepaalde streefpercentage van 1% per jaar.

5.4 WENDBAARHEID VAN DE BEGROTING

De wendbaarheid van de begroting geeft de verhouding weer tussen de totale kapitaallasten – zijnde de kosten van rente en afschrijvingen – en de totale bruto exploitatiekosten. De wendbaarheid van de begroting wordt in de planperiode kleiner doordat het aandeel van de kapitaallasten stijgt.

Bij het akkoord “Water verbindt ons” zijn extra investeringsuitgaven opgenomen om de doelen en ambities van het waterschap te realiseren. De extra investeringen leiden tot hogere kapitaallasten. Aan de andere hebben de maatregelen tot schuldreductie - die in de planperiode worden genomen - een oplopend gunstig effect op de wendbaarheid van de begroting, waarbij het effect op de langere termijn (ná de planperiode) het grootst is.

Wendbaarheid begroting	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Kapitaallasten / bruto exploitatiekosten	27,6%	29,0%	30,1%	31,2%	32,1%

Tabel 9: Wendbaarheid begroting

5.5 EMU-SALDO

Het EMU-saldo voor de jaren 2026 tot en met 2030, gebaseerd op de feitelijke kasstroom, is voor waterschap Brabantse Delta als volgt berekend:

Berekening EMU saldo vanuit exploitatiesaldo		Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
	Exploitatiesaldo	-8.432	-6.052	-599	157	1.449
	<i>Invloed investeringen (Staat van Activa / IP):</i>					
-/-	Bruto Investeringsuitgaven MVA en IMVA	-97.900	-123.692	-115.868	-120.641	-117.996
+	Investeringsubsidies MVA en IMVA	18.100	26.692	32.868	43.441	30.696
+	Afschrijvingen	49.568	54.482	60.002	63.822	66.850
	<i>Invloed voorzieningen:</i>					
+	Toevoegingen ten laste van exploitatie	0	0	0	0	0
-/-	Onttrekkingen ten laste van exploitatie					
-/-	Betalingen rechtstreeks uit voorzieningen					
	EMU saldo Waterschap Brabantse Delta	-38.663	-48.570	-23.597	-13.220	-19.001
	EMU referentiewaarde WBD	-34.600	-36.000	-37.300	-38.700	-40.300
	Verschil (+ is positief, -/- is negatief)	-4.063	-12.570	13.703	25.480	21.299

Tabel 10: Meerjarig EMU-saldo Waterschap Brabantse Delta (bedragen x € 1.000,-)

5.6 GEPROGNOSTICEERDE BALANS PER 31-12

ACTIVA		2026	2027	2028	2029	2030
VASTE ACTIVA						
I	Immateriële vaste activa	57.770	59.013	57.361	55.701	59.500
II	Materiële vaste activa	561.459	603.861	629.528	644.006	659.861
III	Financiële vaste activa	2.783	2.606	2.428	2.249	2.067
VLOTTENDE ACTIVA						
IV	Kortlopende vorderingen	16.979	16.979	16.979	16.979	16.979
V	Liquide middelen	1	1	1	1	1
VI	Overlopende activa	16.237	18.037	20.737	23.437	44.937
TOTAAL ACTIVA		655.229	700.498	727.034	742.372	783.345
PASSIVA		2026	2027	2028	2029	2030
VASTE PASSIVA						
VII	Eigen vermogen					
	Algemene reserves	5.424	5.640	5.856	6.144	6.480
	Bestemmingsreserves tariefegalisatie	3.736	0	0	0	0
	Bestemmingsreserve duurzaam financieel beleid	5.013	2.482	1.667	1.536	2.649
	Bestemmingsreserve cloudsoftware	143	143	143	143	143
VIII	Voorzieningen	3.212	3.212	3.212	3.212	3.212
IX	Vaste schulden	578.589	629.369	657.549	678.229	717.084
VLOTTENDE PASSIVA						
X	Netto vlottende schulden	24.249	24.790	23.745	18.245	18.914
XI	Overlopende passiva	34.862	34.862	34.862	34.862	34.862
TOTAAL PASSIVA		655.229	700.498	727.034	742.372	783.345

Tabel 11: Geprognosticeerde balans (bedragen x € 1.000,-)

5.7 BELASTINGTARIEVEN EN LASTENDRUK

Op basis van de netto lasten, reserve inzet, belastingeenheden en de huidige kostentoedeling is de ontwikkeling van de belastingtarieven in de planperiode als volgt:

Belastingtarieven	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Watersysteembeheer						
Ingezetenen	82,24	88,79	95,98	101,97	104,82	108,07
Gebouwd woningen	0,0332%	0,02961%	0,03025%	0,03082%	0,03096%	0,03119%
Gebouwd niet-woningen	0,0332%	0,03194%	0,03407%	0,03608%	0,03697%	0,03799%
Natuurterreinen	6,15	6,45	7,01	7,49	7,73	8,01
Ongebouwd wegen	275,52	194,12	211,44	226,36	234,46	243,55
Overig ongebouwd	78,72	97,06	105,72	113,18	117,23	121,77
Zuiveringsbeheer						
Tarief per vervuilingseenheid	78,90	83,55	88,36	93,19	99,26	105,63

Tabel 12: Ontwikkeling belastingtarieven meerjarenraming (in € of & van de WOZ-waarde)

Percentages tariefstijging	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Watersysteembeheer						
Ingezetenen	8,2%	8,0%	8,1%	6,2%	2,8%	3,1%
Gebouwd woningen	0,3%	-10,8%	2,2%	1,9%	0,5%	0,8%
Gebouwd niet-woningen		-3,8%	6,7%	5,9%	2,5%	2,8%
Natuurterreinen	15,2%	4,9%	8,7%	6,8%	3,3%	3,6%
Ongebouwd wegen	11,4%	-29,5%	8,9%	7,1%	3,6%	3,9%
Overig ongebouwd	11,4%	23,3%	8,9%	7,1%	3,6%	3,9%
Zuiveringsbeheer						
Tarief per vervuilingseenheid	5,7%	5,9%	5,8%	5,5%	6,5%	6,4%

Tabel 13: Ontwikkeling belastingtarieven meerjarenraming (in %)

Op basis van de bovenstaande belastingtarieven is de totale lastendruk per groep als volgt:

Voorbeeldaanslagen in euro's	2025	2026	2027	2028	2029	2030
<i>Huishoudens</i>						
Meerpersoonshuishouden, huurwoning, 3 ve	319	339	361	382	403	425
Eenpersoonshuishouden, huurwoning, 1 ve	161	172	184	195	204	214
Meerpersoonshuishouden, koopwoning € 370.000, 3 ve	442	449	473	496	517	540
Eenpersoonshuishouden, koopwoning € 370.000, 1 ve	284	282	296	309	319	329
<i>Bedrijven en overige</i>						
Natuurterreinen, 1000 ha	6.150	6.450	7.010	7.486	7.734	8.013
Agrarisch bedrijf, € 520.000, 60 ha grond, 3 ve	5.132	6.240	6.785	7.258	7.524	7.821
Gemeente 600 ha wegen	165.312	116.472	126.864	135.818	140.674	146.130
Groothandel, € 2.700.000, 7 ve	1.448	1.447	1.538	1.627	1.693	1.765
Productiebedrijf voedingsmiddelen, € 13.500.000, 300 ve	28.150	29.376	31.107	32.827	34.769	36.818

Tabel 14 De lastendruk in beeld gebracht aan de hand van voorbeeldprofielen (in €)

Voorbeeldaanslagen	2025	2026	2027	2028	2029	2030
<i>Huishoudens</i>						
Meerpersoonshuishouden, huurwoning, 3 ve	6,3%	6,4%	6,4%	5,7%	5,5%	5,6%
Eenpersoonshuishouden, huurwoning, 1 ve	6,9%	6,9%	7,0%	5,9%	4,6%	4,7%
Meerpersoonshuishouden, koopwoning € 370.000, 3 ve	4,6%	1,6%	5,3%	4,8%	4,4%	4,5%
Eenpersoonshuishouden, koopwoning € 370.000, 1 ve	4,0%	-0,7%	5,1%	4,4%	3,1%	3,3%
<i>Bedrijven en overige</i>						
Natuurterreinen, 1000 ha	15,2%	4,9%	8,7%	6,8%	3,3%	3,6%
Agrarisch bedrijf, € 520.000, 60 ha grond, 3 ve	10,7%	21,6%	8,7%	7,0%	3,7%	4,0%
Gemeente 600 ha wegen	11,4%	-29,5%	8,9%	7,1%	3,6%	3,9%
Groothandel, € 2.700.000, 7 ve	2,3%	-0,1%	6,3%	5,7%	4,1%	4,3%
Productiebedrijf voedingsmiddelen, € 13.500.000, 300 ve	4,8%	4,4%	5,9%	5,5%	5,9%	5,9%

Tabel 15: De percentages waarmee de belastingaanslagen stijgen voor de diverse voorbeeldprofielen

6. Lopende en voorgenomen investeringen

In het Investeringsplan 2026-2030 (zie bijlage 8) zijn de geprogrammeerde projecten opgenomen, waarmee binnen de afgesproken investeringsvolumes invulling wordt gegeven aan de opgaven en de met het bestuur afgesproken ambities. In onderstaande tabel worden de netto investeringsvolumes voor de periode 2026-2030 weergegeven.

Programma	2026	2027	2028	2029	2030
Waterketen	43,6	64,6	50,7	46,3	47,4
Watersystemen	17,5	15,3	14,6	11,2	11,5
Waterveiligheid & Vaarwegen	14,2	14,0	14,7	16,5	25,0
- Reguliere projecten WV	3,5	4,6	4,7	5,6	6,0
- Reguliere projecten VW	2,3	2,3	1,0	0,9	1,0
- HWBP-bijdrage	7,9	7,1	9,0	10,0	18,0
- Inhaalslag baggeren VW	0,5				
Bedrijfsvoering	3,5	2,1	2,1	2,2	2,2
Totaal	78,8	96,0	82,1	76,2	86,1

Tabel 16: Netto investeringsvolumes 2026-2030 (bedragen x € 1 miljoen)

In de tabel zijn de onderstaande ontwikkelingen verwerkt:

Harmonisatie verslaggevingsregels waterschappen

Vanaf 2025 gelden er nieuwe verslaggevingsregels voor waterschappen. Eén van de onderwerpen is de beperkte activeerbaarheid van investeringen. Dit betekent dat een aantal investeringen niet meer geactiveerd en afgeschreven mogen worden, maar rechtstreeks in de exploitatiebegroting moeten worden verwerkt. Dit geldt voor baggerwerkzaamheden en de kosten van algemeen onderzoek en overige immateriële activa.

In de Kadernota 2025-2029 is een extra maatregel opgenomen, die niet voortkomt uit de nieuwe verslagleggingsregels, maar uit de ambitie om een flinke impuls te geven aan een verdere verlaging van de schuld en rentekosten. Vanaf 2026 worden de uren van ondersteunende processen niet meer geactiveerd en afgeschreven. Dit past in de trend dat waterschappen steeds minder ondersteunende kosten activeren. Capaciteitsplanning blijft hierbij onverminderd belangrijk en het blijft mogelijk om ook in het nieuwe systeem projecturen (waaronder subsidiabele uren) te registreren. Om de waterschappen voldoende tijd te geven om de financiële impact van de regels te verwerken is een overgangstermijn van vijf jaar afgesproken voor invoering. Hiervan wordt als volgt gebruik gemaakt:

- 2026: stoppen met activeren projecturen ondersteunende processen: € 2,2 miljoen per jaar.
- 2027: baggerwerkzaamheden Watersystemen naar exploitatie: € 2,5 miljoen per jaar.
- 2028: baggerwerkzaamheden Vaarwegen naar exploitatie: € 1,4 miljoen per jaar.
- 2029: kosten van algemeen onderzoek en overige immateriële activa naar exploitatie: € 0,9 miljoen per jaar.

De maatregelen zorgen voor een verlaging van de schuld(quote) en leiden tot een structurele besparing op de rentekosten. Hierboven wordt weergegeven wat de bedragen zijn die worden overgeheveld van de investeringsvolumes naar de exploitatie, deze bedragen zijn reeds verwerkt in de boven getoonde investeringsvolumes.

Verevenen van investeringsvolumes

Op 14 juli 2021 heeft het algemeen bestuur ingestemd met de nota 'Afronding motie extra ambities' en daarmee met de mogelijkheid om indien (substantiële) projectuitgaven over de jaargrens heen schuiven, dit in de jaarrekening te rapporteren en aan het algemeen bestuur voor te leggen deze uitgaven op te plussen bij het volume van de begroting. In de jaarrekeningen 2021 tot en met 2024 zijn er om de daar genoemde redenen uitgaven vertraagd en doorgeschoven. De doorgeschoven uitgaven zijn hard nodig in het meerjarenperspectief van de programma's. Bijvoorbeeld in de Waterketen gezien de steeds ouder wordende objecten en de doorontwikkeling naar de Waterketen 2.0 en bij Waterveiligheid en Watersystemen gezien de grote opgaven die hier liggen. In de voorliggende begroting is het investeringsplan strategisch verder uitgewerkt en geactualiseerd met de bijbehorende investeringsuitgaven. In de investeringsvolumes zijn de volgende verfijningen en doorgeschoven uitgaven meegenomen:

Programma	t/m 2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Watersystemen		-5,0	-4,5	-1,5	+4,0	+4,0	+3,0		
Waterveiligheid		-1,8	+0,3	+0,2	-1,0			+1,0	+1,3
Waterketen	-8,9	-3,9	-12,3			+20,0	+5,1		

Tabel 17: Overzicht doorgeschoven investeringsvolumes (bedragen x € 1 miljoen)

- Voor het programma Watersystemen wordt het overschot van de jaren 2023-2025 ingezet in de jaren 2026 tot en met 2028.
- Voor het programma Waterveiligheid is het investeringsvolume 2026 verlaagd en het nog in te zetten bedrag opgenomen in de jaren 2029 en 2030, wanneer er meerdere grote HWBP-projecten lopen.
- Voor het programma Waterketen zijn de bedragen die in eerdere jaren over waren volledig ingezet in 2027 en 2028. In die periode zitten een aantal grote projecten in de uitvoeringsfase, zoals 'Renovatie en optimalisatie ontvangstwerk RWZI Nieuwveer', 'Vervangen elektrotechnische installatie RWZI Bath', 'Renovatie en ontwikkelingen RWZI Baarle Nassau' en 'Realisatie toekomstbestendige RWZI Nieuw Vossemeer', waardoor er veel uitgaven worden verwacht.

DEEL IV: BIJLAGEN

Bijlage 1: Resultaattabellen programma's

Programma Waterketen	Begroting 2026	Einddoel	Jaar	Soort verplichting
Transitie naar een duurzame waterketen				
<u>Innovatie en vernieuwing</u>				
Stimuleren van pilots afkoppelen hemelwater ter ondersteuning gemeente	2	2	2026	eigen wens
Actief bijdragen aan landelijke ontwikkelingsprojecten in waterketentechnologie	5	5	2026	eigen wens
Doorvertalen van de ERSA Strategie	100%	100%	2027	Inspanning
Beoordeling van de (her)programmering van de investeringen n.a.v. ERSA	100%	100%	2027	Inspanning
<u>Duurzaamheid en Circulariteit</u>				
Innovatieve trajecten op het gebied terugwinnen van grondstoffen (waaronder fosfaat en ijzer)	3	3	2026	Inspanning
Onderzoeken van de mogelijkheden om te komen tot hergebruik van effluent door deelname aan initiatieven	pm	pm		
<u>Vormgeven van transitie</u>				
Planvorming/herontwerp Dongemond (status)	100%	100%	2026	Inspanning
Planvorming/herontwerp Rijen (status)	50%	100%	2026	Inspanning
Planvorming/herontwerp Chaam (status)	100%	100%	2026	Inspanning
Herontwerp Halsteren (status)	100%	100%	2026	Inspanning
Vernieuwen acceptatiebeleid afvalwater	50%	100%	2027	Inspanning
Transport en zuiveren afvalwater				
Voldoen aan lozingseisen (% wat voldoet)	99%	99%	Continu	Resultaat
Voldoen aan gemaakte afnameafspraken (% wat voldoet)	99%	99%	Continu	Resultaat
Realiseren wettelijk stikstofverwijderingsrendement (% gerealiseerd rendement)	75%	75%	Continu	Resultaat
Realiseren wettelijk fosfaatverwijderingsrendement (% gerealiseerd rendement)	75%	75%	Continu	Resultaat
Herzien van de vergunningen van de rioolwaterzuiveringsinstallaties	1	17	Continu	Inspanning
Uitvoering geven aan het plan van aanpak van de inspecties op basis van de NEN2767-norm	50%	100%	2027	Inspanning
<u>Klimaat en duurzaamheid inclusief Biodiversiteit</u>				
Starten met onderzoek en activiteiten om te komen tot methaan- en lachgasreductie bij de RWZI's	30%	100%	2035	Inspanning
Selecteren kansrijke RWZI en RG en	1	1		Inspanning
Uitwerken maatregelen per locatie	50%	100%		Inspanning
Uitvoeren maatregelen per locatie	25%	100%		Inspanning

Programma Watersystemen	Begroting 2026	Einddoel	Jaar	Soort verplichting
Algemeen				
Onderhoud watersysteem wordt uitgevoerd conform AOWW 2020-2030 (% gewerkt conform AOWW inclusief beheersing invasieve exoten/kruidengroei)	100%	100%	Continue	Resultaat
Opstellen definitief hergebruikersplan grondstoffen in 2026	Gereed	Gereed	2026	Resultaat
Uitwerken en uitvoeren maatregelen uit het actieplan biodiversiteit waterlopen en oevers (% uitgevoerde acties)	30% (realisatie maatregelen)	100% (realisatie maatregelen)	2025- 2030	Inspanning
In 2025 zijn de negatieve effecten van veen in de bodem op de processen binnen het waterschap in kaart gebracht. De daarbij benoemde kansen om deze effecten te verminderen, zullen verder worden uitgewerkt en in praktijk gebracht.	2	8	2027	Resultaat
Vaststellen jaarlijkse bestuurlijke voortgangsrapportages van de BGT (basisregistratie grootschalige topografie) en BRO (basisregistratie ondergrond)	Gereed	Gereed	Continue	Resultaat
Gezond Water				
Realisatie KRW-maatregelpakket* (% gerealiseerd)	70%	100%	2027	Resultaat
Uitvoeren Programma KRW impuls Brabant.	In uitvoering	Uitgevoerd	2027	Inspanning
Actualiseren en aanscherpen lozingsvergunningen op KRW vereisten conform het uitvoeringsprogramma VTH	7	Actuele vergunningen	Continu	Wettelijke verplichting
Implementatie beleid microverontreinigingen	Vastgesteld en in uitvoering	Vastgesteld en in uitvoering	2026	Inspanning
Actualisatie waterbodembeleidsplan	Gereed	Gereed	2026	Inspanning
Vaststellen beleid diepe plassen	Gereed	Gereed	2026	Inspanning
Water in balans				
Vanuit de Centrale regiekamer (CRK) is er altijd een actueel (verwachtings)beeld van de waterpeilen in het watersysteem.	In uitvoering	In uitvoering	Continu	Eigen wens
Voor de peilbesluiten worden in 2026 de inzichten uit de pilots ingezet om de organisatie en methodiek verder te ontwikkelen, waardoor peilbesluiten op een transparante en efficiënte manier worden opgepakt.	In uitvoering	gereed	2027	Eigen wens
Vertalen beleid peilbeheer in vrij afwaterend gebied naar concrete streefpeilen en bedieningsuitgangspunten	Gereed	Gereed	2026	Eigen wens
De maatregelen afgesproken in het Deltaplan Zoetwater 2022-2027, Zuid-Westelijke Delta (ZWD) zijn uitgevoerd (in bruto omvang geïnvesteerde €)	12,0 miljoen	30,6 miljoen	2027	Inspanning
Maatregelen Deltaplan Hoge Zandgronden (DHZ) zijn uitgevoerd (in bruto omvang geïnvesteerde €)	5,0 miljoen	10,25 miljoen	2027	Inspanning
Uitvoering acties vanuit de droogteagenda voor het waterschap (% uitgevoerd)	65%	100%	2040	Inspanning
Een nieuw beregeningsbeleid is opgesteld (incl. kleine onttrekkingen) op basis van uitgevoerde pilots en onderzoeksresultaten	In voorbereiding	Gereed	2027	Inspanning
Er is een nieuw grondwaterbeleid gemaakt en geoperationaliseerd waardoor de aanvulling en het gebruik van grondwater weer in evenwicht is	In voorbereiding	Gereed	2027	Resultaat
Klimaatbestendige regio				
De waterschapsverordening is bijgewerkt, zodat deze klimaatadaptatie ondersteunt waar dat kan (status)	Bijgewerkt	Bijgewerkt	2026	Resultaat
Uitvoering stimuleringsregelingen klimaatadaptatie en klimaatbestendige ruimtelijke ontwikkeling	In uitvoering	In uitvoering	2027	Inspanning
Vertaling van het handelingsperspectief “Water en bodem sturend” naar concrete eerste maatregelen en een strategie/-programma voor het volgende Waterbeheerprogramma (2028–2033)	50%	100%	2027	Eigen wens
Gebiedsgericht werken aan projecten die bijdragen aan een klimaatbestendige regio (inclusief Water en Bodem Sturend, voor de gebieden: Mark en Bovenlopen/ Zundert/Tussen Buis en de Moeren en Polder 2.0)	4	4	2027	Eigen wens

* = cumulatief

Programma Waterveiligheid & Vaarwegen	Begroting 2026	Einddoel	Jaar	Soort verplichting
Verminderen van overstromingsrisico				
Primaire keringen voldoen aan de landelijke norm (in %)	64%	100%	2050	Resultaat
Genormeerde regionale keringen voldoen aan de provinciale norm (in %)	91%	100%	2030	Resultaat
Kunstwerken in regionale keringen voldoen aan de norm (in %)	100%	100%	2026	Resultaat
Beoordeling van de primaire keringen, LBO-2 (voortgang in %)	10%	100%	2033	Resultaat
Toetsing van regionale keringen (voortgang in %)	10%	100%	2031	Resultaat
Vaststellen legger primaire keringen (% gereed)	100%	100%	2026	Resultaat
Besloten is hoe de compartimenteringskeringen bijdragen aan het verminderen van overstromingsrisico's (status)	Uitvoering	Besluit	2027	Eigen wens
Opstellen strategie doelmatig beheer en onderhoud in relatie tot eigendom van regionale keringen naar aanleiding van bestuurlijk besluit (% gereed)	100%	100%	2026	Eigen wens
Vastgestelde herstelplannen waterveiligheid (voortgang in %)	50%	100%	2027	Eigen wens
Besluitvorming bestuurlijke koers rondom gesloten seizoenen (% gereed)	100%	100%	2026	Eigen wens
Overzicht van en positionering in (landelijke) gremia	100%	100%	2026	Eigen wens
Vlot en veilig vervoer over water				
De belangrijkste trajecten voldoen aan de diepte conform vaarwegklassen en BRTN-diepten (in %)	100%	100%	2026	Resultaat
Besluitvorming rondom de trajecten die nog niet aan de vaarwegklassen voldoen (%)	100%	100%	2026	Inspanning
Besluitvorming over de visie op de Vaarwegen met de provincie Noord-Brabant (%)	100%	100%	2026	Eigen wens
Opstellen toetsingskader bij Operationeel Nautisch Beleid	100%	100%	2026	Eigen wens
Muskus- en beverrattenbeheer				
Muskusratten zijn in 2035 teruggedrongen tot aan de landsgrenzen (% minder vangsten ten opzichte van voorgaande jaar)	10%	Gerealiseerd	2026	Inspanning
Strategisch Crisismanagement				
Implementatie van de visie Samen Breed Voorbereid binnen het deelprogramma Crisismanagement	100%	100%	2026	Eigen wens
De visie Samen Breed Voorbereid is bekend bij onze omgevingspartners	100%	100%	2026	Eigen wens
Besluitvorming over mogelijk ontwikkelprogramma "Strategisch Crisismanagement"	100%	100%	2026	Eigen wens
Opstellen communicatiestrategie Crisismanagement	100%	100%	2026	Eigen wens
Uitvoeren van een brede (operationele) oefening met partners rondom de inzet van Volkerak-Zoommeer (%)	100%	100%	2026	Eigen wens
Duurzaamheid en innovatie				
Verkenning naar mogelijkheden uitbreiden ecologisch beheer van waterkeringen (% gereed)	100%	100%	2026	Eigen wens
Uitvoeren van 4 kleinschalige (inrichtings-)maatregelen die bijdragen aan biodiversiteit binnen het programma Waterveiligheid en Vaarwegen (% gereed)	100%	100%	2026	Eigen wens
Uitvoering innovatieproject Onderzoek Erodeerbaarheid Klei (OEK) (% gereed)	100%	100%	2026	Eigen wens

Klimaat & Duurzaamheid	Begroting 2026	Einddoel	Jaar
Duurzaam opdrachtgeverschap			
Alle inkoop gerelateerde processen hebben een ambitieweb DOW en passen deze ook toe. In 2026 starten we met de Proces Facilitair en Onderhouden	2 processen	3 processen	2027
Opstellen en delen van de aanbestedingskalender 2026 met de markt	Vastgesteld	Vastgesteld	2026
In 2026 organiseert WBD haar eerste marktdag	Afgerond	Afgerond	2026
Actualisatie van het inkoop- en aanbestedingsbeleid	Afgerond	Afgerond	2026
Klimaatbestendige regio			
Stimuleren van ruimtelijke trajecten: opstellen van systeemvisies voor de stedelijke regio's (conf. RIA)	1	2	2027
Stimuleren van ruimtelijke trajecten: opstarten gebiedsproces Alphen Chaam, Baarle-Nassau en Goirle (ABG-gebied).	1	1	2026
Onderzoeksprogramma: meedoen aan onderzoeksprojecten op het vlak van klimaatadaptatie en ruimte van landelijke betekenis	1	2	2026
Stimuleren en regie op het klimaatbewustzijn: verdere uitrol van handelingsperspectief Water en Bodem Sturend (WaBoS)	1	3	2027
Natuur en biodiversiteit			
Regie en uitvoering op beleid en actieplan biodiversiteit	20%	100%	2030
Opstellen actieplan exoten	Vastgesteld	Vastgesteld	2026
Doorvertaling dierenwelzijnsbeleid in activiteiten waterschap; meenemen dierenwelzijn in aanpak invasieve exoten	Afgerond	Afgerond	2026
Klimaatneutraal			
<u>Energie & warmtetransitie</u>			
Actieve bijdrage aan de warmteprogramma's voor het thema aquathermie	Start uitvoering	2030	2030
Participeren in relevante energieprogramma's in de regio zoals de RES West-Brabant en REKS Hart van Brabant	Continue	2030	2030
<u>Klimaatneutraal in de opgaveketen 2040</u>			
Update routekaart klimaatneutraliteit	Vastgesteld	Vastgesteld	2026
Update stand van zaken rond scope 1- en 2-emissies in beeld en werken we een plan van aanpak uit voor scope 3.	Vastgesteld	Vastgesteld	2026
<u>Reductie regio door natuurlijke systemen 2050</u>			
In 2026 bepaalt het waterschap zijn rol en strategie in de reductie van broeikasgassen met natuurlijke systemen, startend bij veenweiden en de bossenstrategie.	Vastgesteld	Vastgesteld	2026
Circulair			
Opstellen en uitvoeren routekaart Circulair	Vastgesteld	Vastgesteld	2026

Innovatie & Digitaal transformeren	Begroting 2026	Einddoel	Jaar
<i>Slim- en informatiegestuurd</i>			
De leereffecten van de inzet van drones bij VTH worden organisatiebreed gedeeld en benut via concrete plannen.	Gerealiseerd	Gerealiseerd	2026
De visie op digital twins is vertaald naar een meerjaren roadmap en wordt op kleine schaal toegepast in de operatie.	Gerealiseerd	Gerealiseerd	2026
Drie concrete businesscases ontwikkeld en geïmplementeerd waarin open data wordt ingezet als strategische meerwaarde bovenop onze wettelijke en reguliere activiteiten. Hiermee vergroten we transparantie en creëren we nieuwe inzichten en toepassingen die bijdragen aan onze digitale transformatie	3	3	2026
Volwassenheidsniveau 3 op basis van DM-BOK (datamanagement) is gerealiseerd, conform de roadmap. Eind 2026 zal een maturityscan worden uitgevoerd.	100%	uitvoeren	2026
Functioneel beheer is doorontwikkeld van gestandaardiseerd en herhaalbaar naar proactief en sturend: er is een volwassen governance ingericht, er wordt actief gestuurd op waardecreatie, en portfoliomanagement en informatiesturing zijn integraal onderdeel van de organisatie, ter voorbereiding op BISL-volwassenheidsniveau 3 in 2027	Gerealiseerd	Gerealiseerd	2026
<i>Bewustwording</i>			
Op basis van de SPO (strategische personeelsontwikkeling) en de investeringen in bewustwording, is iedere (team-) manager actief bezig met het in kaart brengen van ontwikkelactiviteiten van het team o.b.v. een integraal interventie-aanbod. (Agile, AI, 21ste eeuwse vaardigheden, data, scenariodenken, digitaal fitheid, etc.)	100%	100%	2026
2 relevante en actuele thema's agenderen in een AB-cie.	2	2	2026
<i>Innovatie (algemeen)</i>			
Zichtbaar maken en verder brengen van de verschillende innovaties in het winnovatie etalage (via portfolio) (status)	Continu	Continu	Continu
In het jaarlijkse innovatieoverzicht is zichtbaar dat er initiatieven plaatsvinden binnen minimaal drie van de vier vormen van innovatie: slimmer werken, leren door te experimenteren, vooruitdenken en bijdragen aan grote maatschappelijke opgaven.	3 van 4	3 van 4	2026
<i>Artificial Intelligence</i>			
In 2026 is een ethisch afwegingskader vastgesteld en in gebruik genomen. Dit kader zorgt ervoor dat digitale technologie en AI op een zorgvuldige, transparante en verantwoorde wijze worden toegepast, in lijn met landelijke en Europese kaders. Hiermee worden publieke waarden beschermd, het bestuur en de organisatie in hun keuzes ondersteund en het maatschappelijk vertrouwen versterkt.	Gerealiseerd	Gerealiseerd	2026
<i>Borging</i>			
De nog openstaande activiteiten (en strategische functies) die nu vanuit het programma worden ingevuld, borgen in de organisatie, inclusief formatieve consequenties	Gerealiseerd	Gerealiseerd	2026

Bijlage 2: Raming van baten en lasten naar kosten en opbrengstensoorten

Overzicht lasten en baten	Begroting 2026	MJB 2027	MJB 2028	MJB 2029	MJB 2030
LASTEN <i>(alle bedragen x € 1.000)</i>	236.914	250.442	259.085	270.908	282.556
I. kapitaallasten (rente en afschrijving)	62.371	67.783	73.358	79.289	84.686
afschrijvingen van activa	49.478	53.116	57.144	61.869	65.759
interne en externe rentelast	12.893	14.666	16.215	17.420	18.926
II. personeelslasten	79.576	82.900	84.884	87.598	90.442
salarissen personeel en bestuur	54.915	74.447	76.701	79.349	82.095
sociale premies	12.741	42	43	44	44
rechtstreekse uitkeringen bestuur/personeel	3.111	1	1	1	1
overige personeelslasten	2.987	3.129	3.153	3.158	3.198
personeel van derden	5.821	5.280	4.987	5.046	5.103
III. goederen en diensten van derden	94.456	99.248	100.332	103.510	106.918
duurzame gebruiksgoederen	1.643	2.014	1.666	1.686	1.702
overige gebruiks- en verbruiksgoederen	8.022	8.380	8.377	8.604	8.668
energie	11.297	11.856	11.864	12.479	14.605
huren en rechten	384	392	399	409	417
leasebetalingen	1.174	1.691	1.691	1.691	1.745
pachten en erfpachten	17	17	18	18	18
verzekeringen	862	862	889	918	948
belastingen	1.110	1.012	1.014	1.016	1.019
onderhoud door derden	27.663	30.622	32.438	33.090	33.855
overige diensten door derden	41.306	41.224	40.295	41.883	42.191
bijdragen aan derden	978	1.179	1.682	1.716	1.750
IV. toevoegingen voorzieningen/onvoorzien/stelpost	511	511	511	511	511
toevoegingen aan voorzieningen	11	11	11	11	11
onvoorzien	500	500	500	500	500

Overzicht lasten en baten	Begroting 2026	MJB 2027	MJB 2028	MJB 2029	MJB 2030
BATEN <i>(alle bedragen x € 1.000)</i>	228.482	244.390	258.486	270.750	284.005
I. rentebaten	2.300	2.300	2.300	2.300	2.300
externe rentebaten	0	0	0	0	0
interne rentebaten	0	0	0	0	0
rentebaten deposito's CBL	0	0	0	0	0
dividenden en bonusuitkeringen	2.300	2.300	2.300	2.300	2.300
II. personeelsbaten	129	89	89	89	89
baten i.v.m. salarissen	89	49	49	49	49
uitlening van personeel	40	40	40	40	40
III. goederen en diensten aan derden	15.034	15.602	15.694	16.151	16.386
verkoop van grond	100	100	100	100	100
verkoop van duurzame goederen	300	100	0	0	0
verkoop van overige goederen	51	52	53	54	55
opbrengst uit grond en water	316	316	316	316	316
opbrengst uit overige eigendommen	407	411	415	420	424
diensten voor derden	10.514	11.336	11.787	12.206	12.503
bijdragen van overheden	490	498	446	450	454
bijdragen van overigen	2.856	2.789	2.577	2.605	2.533
IV. waterschapsbelastingen	197.581	212.403	226.040	237.653	250.179
V. onttrekkingen voorzieningen/reserves en geact. lasten	13.438	13.996	14.364	14.558	15.052
onttrekkingen voorzieningen	0	0	0	0	0
onttrekking egaliseringsreserve WS	0	0	0	0	0
onttrekking egaliseringsreserve ZB	0	0	0	0	0
onttrekking overige reserves	0	0	0	0	0
geactiveerde lasten	13.438	13.996	14.364	14.558	15.052

N.B. Vanaf 2027 worden de salariskosten niet nader uitgesplitst naar salarissen, sociale premies en rechtstreekse uitkeringen (ZVW-bijdrage)

Bijlage 3: BBP-productenlijst met nettolasten producten naar de taken

PROCES	BBP BEHEERPRODUCT		Watersysteem beheer	Vaarwegen beheer	Zuiverings beheer	2026 Totaal	Watersysteem beheer	Vaarwegen beheer	Zuiverings beheer
Waterbeleid & Plannen	1120	1.2 Waterbeheersplan	90,00%	0,00%	10,00%	139.302	125.372	0	13.930
Waterbeleid & Plannen	1150	1.5 Thema- en gebiedsgerichte plannen	85,00%	0,00%	15,00%	3.237.590	2.751.951	0	485.638
Waterbeleid & Plannen	1155	1.6 Plannen afvalwaterketenbeleid	0,00%	0,00%	100,00%	2.137.042	0	0	2.137.042
Waterbeleid & Plannen	3110	6.1 Peilbesluiten	100,00%	0,00%	0,00%	484.651	484.651	0	0
Waterbeleid & Plannen	3120	6.2 Waterakkoorden	100,00%	0,00%	0,00%	12.031	12.031	0	0
Waterbeleid & Plannen	6110	22.1 Beheer keurkwartet en VTH-beleid	90,00%	10,00%	0,00%	404.739	364.265	40.474	0
Waterbeleid & Plannen	6410	27.1 Rioleringsplannen	50,00%	0,00%	50,00%	66.440	33.220	0	33.220
Waterbeleid & Plannen	6430	27.3 Stimulering derden aanpak diffuse emissies	50,00%	0,00%	50,00%	1.242.590	621.295	0	621.295
Waterbeleid & Plannen	51000	Bestuursprogramma en Kadernota	50,00%	0,00%	50,00%	199.315	99.657	0	99.657
Organisatie	31000	2 Organisatiebeleid en -beheer	50,00%	0,00%	50,00%	889.661	444.830	0	444.830
Organisatie	32000	3 Personeelsbeleid en -beheer	65,00%	0,00%	35,00%	4.209.939	2.736.460	0	1.473.479
Organisatie	33000	4 KAM	50,00%	0,00%	50,00%	872.313	436.156	0	436.156
JZ, FIN, Inkoop & Vastgoed	7120	31.2 Aanslagen huishoudens en forfaitaire bedrijfsruimten	53,00%	0,00%	47,00%	5.420.864	2.873.058	0	2.547.806
JZ, FIN, Inkoop & Vastgoed	7130	31.3 Aanslagen zuiveringsheffing overige bedrijven	53,00%	0,00%	47,00%	409.042	216.792	0	192.250
JZ, FIN, Inkoop & Vastgoed	8130	33.3 Beheer niet-reglementaire zaken	70,00%	20,00%	10,00%	175.921	123.145	35.184	17.592
JZ, FIN, Inkoop & Vastgoed	9110	a Onvoorzien	50,00%	0,00%	50,00%	500.000	250.000	0	250.000
JZ, FIN, Inkoop & Vastgoed	9140	e Dividenden en overige algemene opbrengsten	50,00%	0,00%	50,00%	-2.912.500	-1.456.250	0	-1.456.250
JZ, FIN, Inkoop & Vastgoed	9141	Overige algemene kosten	50,00%	0,00%	50,00%	0	0	0	0
JZ, FIN, Inkoop & Vastgoed	9142	Opbrengsten separate afvalwaterstromen	0,00%	0,00%	100,00%	-3.129.031	0	0	-3.129.031
JZ, FIN, Inkoop & Vastgoed	34000	6 Algemeen-bestuurlijke en –juridische ondersteuning	65,00%	0,00%	35,00%	1.276.833	829.942	0	446.892
JZ, FIN, Inkoop & Vastgoed	41000	7 (Concerncontrol en) Financieel beleid	50,00%	0,00%	50,00%	1.016.185	508.092	0	508.092
JZ, FIN, Inkoop & Vastgoed	42000	8 Meerjarenraming en begroting	50,00%	0,00%	50,00%	145.720	72.860	0	72.860
JZ, FIN, Inkoop & Vastgoed	43000	10 Comptabiliteit	50,00%	0,00%	50,00%	1.533.494	766.747	0	766.747
JZ, FIN, Inkoop & Vastgoed	45000	9 Managements- en bestuursrapportages	50,00%	0,00%	50,00%	216.448	108.224	0	108.224
JZ, FIN, Inkoop & Vastgoed	73000	Nieuwbouw projecten	0,00%	0,00%	0,00%	0	0	0	0
Bestuur & Communicatie	8110	33.1 Bestuur	67,00%	0,00%	33,00%	4.218.520	2.826.408	0	1.392.111
Bestuur & Communicatie	8120	33.2 Bestuursondersteuning	67,00%	0,00%	33,00%	1.418.850	950.630	0	468.221
Bestuur & Communicatie	8210	34.1 Externe communicatie	65,00%	2,00%	33,00%	1.785.411	1.160.517	35.708	589.186
Bestuur & Communicatie	55000	5 Interne voorlichting	65,00%	0,00%	35,00%	299.379	194.596	0	104.783

PROCES	BBP BEHEERPRODUCT		Watersysteem beheer	Vaarwegen beheer	Zuiverings beheer
Programmeren & Monitoren	1110	1.1 Beheersplan waterkeringen	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	1125	1.2 Beheersplan watersystemen	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	1140	1.4 Beheersplan vaarwegenbeheer	0,00%	100,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	1160	1.7 Calamiteitenplannen	60,00%	10,00%	30,00%
Programmeren & Monitoren	1165	1.6 Beheersplan zuiveren	0,00%	0,00%	100,00%
Programmeren & Monitoren	2110	3.1 Legger waterkeringen	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	2120	3.2 Beheersregister waterkeringen	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	2130	3.3 Veiligheidstoetsing waterkeringen	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	2210	4.1 Aanleg en verwerving primaire waterkeringen	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	2230	4.3 Aanleg en verwerving regionale waterkeringen	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	2250	4.5 Aanleg en verwerving overige waterkeringen	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	2410	5.1 Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	3130	6.3 Legger waterlopen en kunstwerken	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	3140	6.4 Beheersregister waterlopen en kunstwerken	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	3210	7.1 Aanleg en verwerving waterlopen	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	3230	7.3 Bouw kunstwerken passieve waterbeheersing	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	3510	9.1 Bouw kunstwerken actieve waterbeheersing	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	3610	10.1 Calamiteitenbestrijding watersystemen	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	3710	11.1 Monitoring waterkwantiteit	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	3720	11.2 Monitoring waterkwaliteit	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	3730	11.2 Monitoring grondwater	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	4110	12.1 Bouw en verwerving transportstelsels	0,00%	0,00%	100,00%
Programmeren & Monitoren	4140	Calamiteitenbestrijding transportstelsels	0,00%	0,00%	100,00%
Programmeren & Monitoren	4210	13.1 Bouw en verwerving zuiveringsinstallaties	0,00%	0,00%	100,00%
Programmeren & Monitoren	4270	Calamiteitenbestrijding zuiveringsinstallaties	0,00%	0,00%	100,00%
Programmeren & Monitoren	4310	14.1 Bouw en verwerving slibverwerkingsinstallaties	0,00%	0,00%	100,00%
Programmeren & Monitoren	4350	Calamiteitenbestrijding slibverwerking	0,00%	0,00%	100,00%
Programmeren & Monitoren	5110	19.1 Legger vaarwegen, kunstwerken en havens	50,00%	50,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	5120	19.2 Beheersregister vaarwegen, kunstwerken en havens	50,00%	50,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	5210	20.1 Aanleg en verwerving vaarwegen en havens	50,00%	50,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	5240	20.4 Bouw en verwerving kunstwerken vaarwegenbeheer	50,00%	50,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	5320	21.2 Calamiteitenbestrijding vaarwegen en havens	50,00%	50,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	61000	12 Centrale (geo)grafische informatie	77,33%	2,55%	20,12%
Facilitair & ICT	32500	11 Informatiebeleid (en Automatisering)	65,00%	0,00%	35,00%
Facilitair & ICT	35000	13 Huisvesting (algemeen)	55,00%	1,00%	44,00%
Facilitair & ICT	36000	14 Interne faciliteiten	65,00%	0,00%	35,00%
Facilitair & ICT	44000	11 (Informatiebeleid en) Automatisering	63,90%	1,10%	35,00%
Onderhouden	2220	4.2 Onderhoud primaire waterkeringen	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	2240	4.4 Onderhoud regionale waterkeringen	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	2260	4.6 Onderhoud overige waterkeringen	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	2270	4.7 Voorzieningen verwante belangen waterkeringen	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	2280	4.8 Muskusrattenbestrijding	100,00%	0,00%	0,00%

2026 Totaal	Watersysteem beheer	Vaarwegen beheer	Zuiverings beheer
229.323	229.323	0	0
174.180	174.180	0	0
100.093	0	100.093	0
520.654	312.392	52.065	156.196
0	0	0	0
800.662	800.662	0	0
191.555	191.555	0	0
2.475.409	2.475.409	0	0
10.622.760	10.622.760	0	0
4.091.042	4.091.042	0	0
86.838	86.838	0	0
10.102	10.102	0	0
206.961	206.961	0	0
407.170	407.170	0	0
6.381.240	6.381.240	0	0
164.481	164.481	0	0
4.587.213	4.587.213	0	0
437.239	437.239	0	0
745.164	745.164	0	0
3.484.725	3.484.725	0	0
480.912	480.912	0	0
16.029.904	0	0	16.029.904
1.761	0	0	1.761
14.032.334	0	0	14.032.334
3.867	0	0	3.867
2.272.955	0	0	2.272.955
3.386	0	0	3.386
79.005	39.502	39.502	0
57.561	28.780	28.780	0
10.930	5.465	5.465	0
199.692	99.846	99.846	0
3.270	1.635	1.635	0
2.317.738	1.792.307	59.102	466.329
0	0	0	0
3.880.615	2.097.551	32.435	1.750.629
5.960.768	3.874.499	0	2.086.269
12.672.004	8.097.411	139.392	4.435.201
2.157.847	2.157.847	0	0
1.026.056	1.026.056	0	0
292.096	292.096	0	0
0	0	0	0
644.086	644.086	0	0

PROCES	BBP BEHEERPRODUCT		Watersysteem beheer	Vaarwegen beheer	Zuiverings beheer
Onderhouden	3220	7.2 Onderhoud waterlopen	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	3240	7.4 Onderhoud kunstwerken passieve waterbeheersing	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	3250	7.5 Kwaliteitsmaatregelen in oppervlaktewater	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	3260	7.6 Voorzieningen verwante belangen watersystemen	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	3270	7.7 Muskusrattenbestrijding	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	3410	8.1 Baggerprogramma	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	3420	8.2 Verwijdering en verspreiding van baggerspecie	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	3430	8.3 Verwijdering en verwerking van baggerspecie	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	3440	8.4 Bijdragen aan derden voor baggeren	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	3450	8.5 Saneringsprogramma	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	3460	8.6 Sanering waterbodems	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	3520	9.2 Onderhoud kunstwerken actieve waterbeheersing	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	4120	12.2 Onderhoud transportstelsels	0,00%	0,00%	100,00%
Onderhouden	4220	13.2 Onderhoud zuiveringsinstallaties	0,00%	0,00%	100,00%
Onderhouden	4260	13.6 IBA-inrichtingen	0,00%	0,00%	100,00%
Onderhouden	4320	14.2 Onderhoud slibverwerkingsinstallaties	0,00%	0,00%	100,00%
Onderhouden	5220	20.2 Onderhoud vaarwegen en havens	50,00%	50,00%	0,00%
Onderhouden	5221	Onderhoud vaarweg het Oude Maasje	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	5230	20.3 Baggeren vaarwegen en havens	50,00%	50,00%	0,00%
Onderhouden	5231	20.3a Wegwerken baggerachterstanden vaarwegen	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	5250	20.5 Onderhoud kunstwerken vaarwegenbeheer	50,00%	50,00%	0,00%
Onderhouden	5270	20.7 Voorzieningen verwante belangen vaarwegenbeheer	0,00%	100,00%	0,00%
Onderhouden	5310	21.1 Verkeersregeling en -veiligheid vaarwegen en havens	0,00%	100,00%	0,00%
Onderhouden	71000	Muskusrattenbeheer	100,00%	0,00%	0,00%
Bedienen	3530	9.3 Bediening kunstwerken actieve waterbeheersing	100,00%	0,00%	0,00%
Bedienen	4130	12.3 Beheer transportstelsels	0,00%	0,00%	100,00%
Bedienen	4230	13.3 Beheer zuiveringsinstallaties	0,00%	0,00%	100,00%
Bedienen	4240	13.4 WVO-heffing effluent	0,00%	0,00%	100,00%
Bedienen	4250	13.5 Subsidies afhaakproblematiek	0,00%	0,00%	100,00%
Bedienen	4330	14.3 Beheer slibverwerkingsinstallaties	0,00%	0,00%	100,00%
Bedienen	4340	14.4 Afzet slib/restproducten	0,00%	0,00%	100,00%
Bedienen	4410	15.1 Afvalwaterbehandeling door derden	0,00%	0,00%	100,00%
Bedienen	5260	20.6 Bediening kunstwerken vaarwegenbeheer	50,00%	50,00%	0,00%
	21000	1 Centraal management	65,00%	0,00%	35,00%
Concerncontrol	53000	7 Concerncontrol (en financieel beleid)	50,00%	0,00%	50,00%
VTH	1210	2.1 Plannen van derden	100,00%	0,00%	0,00%
VTH	6210	23.1 Vergunningen en meldingen	92,00%	5,00%	3,00%
VTH	6310	24.1 Wabo Adviezen	50,00%	0,00%	50,00%
VTH	6320	24.2 Adviezen Waterwet aan andere waterbeheerders	90,00%	0,00%	10,00%
VTH	6420	27.2 Subsidies lozingen	50,00%	0,00%	50,00%
VTH	6610	25.1 Toezicht	50,00%	5,00%	45,00%
VTH	6710	26.1 Bestuursrechtelijke handhaving	70,00%	3,00%	27,00%
VTH	6720	26.2 Strafrechtelijke handhaving	70,00%	2,00%	28,00%

Netto lasten

2026 Totaal	Watersysteem beheer	Vaarwegen beheer	Zuiverings beheer
11.873.000	11.873.000	0	0
685.100	685.100	0	0
1.016.037	1.016.037	0	0
25.316	25.316	0	0
644.086	644.086	0	0
215.556	215.556	0	0
2.927.007	2.927.007	0	0
491.592	491.592	0	0
0	0	0	0
0	0	0	0
0	0	0	0
3.230.682	3.230.682	0	0
3.860.808	0	0	3.860.808
7.255.959	0	0	7.255.959
178.460	0	0	178.460
2.647.047	0	0	2.647.047
578.894	289.447	289.447	0
18.333	18.333	0	0
1.109.382	554.691	554.691	0
603.521	603.521	0	0
878.273	439.136	439.136	0
155.172	0	155.172	0
66.339	0	66.339	0
0	0	0	0
3.600.264	3.600.264	0	0
4.574.880	0	0	4.574.880
10.248.884	0	0	10.248.884
900.000	0	0	900.000
0	0	0	0
2.349.949	0	0	2.349.949
8.627.577	0	0	8.627.577
5.382.108	0	0	5.382.108
638.925	319.462	319.462	0
625.082	406.304	0	218.779
650.174	325.087	0	325.087
1.455.301	1.455.301	0	0
1.360.333	1.251.507	68.017	40.810
558.561	279.281	0	279.281
129.763	116.787	0	12.976
67.487	33.744	0	33.744
3.764.916	1.882.458	188.246	1.694.212
949.344	664.541	28.480	256.323
325.199	227.639	6.504	91.056
208.797.638	107.164.390	2.785.176	98.848.072

Bijlage 4: BBP-productenlijst met nettolasten producten naar de programma's

PROCES	BBP BEHEERPRODUCT		Water-systemen	Water-veiligheid	Waterketen	2026 Totaal	Water-systemen	Water-veiligheid	Waterketen
Waterbeleid & Plannen	1120	1.2 Waterbeheersplan	75,00%	15,00%	10,00%	139.302	104.477	20.895	13.930
Waterbeleid & Plannen	1150	1.5 Thema- en gebiedsgerichte plannen	75,00%	10,00%	15,00%	3.237.590	2.428.192	323.759	485.638
Waterbeleid & Plannen	1155	1.6 Plannen afvalwaterketenbeleid	0,00%	0,00%	100,00%	2.137.042	0	0	2.137.042
Waterbeleid & Plannen	3110	6.1 Peilbesluiten	100,00%	0,00%	0,00%	484.651	484.651	0	0
Waterbeleid & Plannen	3120	6.2 Waterakkoorden	100,00%	0,00%	0,00%	12.031	12.031	0	0
Waterbeleid & Plannen	6110	22.1 Beheer keurkwartet en VTH-beleid	80,00%	20,00%	0,00%	404.739	323.792	80.948	0
Waterbeleid & Plannen	6410	27.1 Rioleringsplannen	50,00%	0,00%	50,00%	66.440	33.220	0	33.220
Waterbeleid & Plannen	6430	27.3 Stimulering derden aanpak diffuse emissies	50,00%	0,00%	50,00%	1.242.590	621.295	0	621.295
Waterbeleid & Plannen	51000	Bestuursprogramma en Kadernota	35,00%	15,00%	50,00%	199.315	69.760	29.897	99.657
Organisatie	31000	2 Organisatiebeleid en -beheer	35,00%	15,00%	50,00%	889.661	311.381	133.449	444.830
Organisatie	32000	3 Personeelsbeleid en -beheer	54,00%	11,00%	35,00%	4.209.939	2.273.367	463.093	1.473.479
Organisatie	33000	4 KAM	35,00%	15,00%	50,00%	872.313	305.309	130.847	436.156
JZ, FIN, Inkoop & Vastgoed	7110	31.1 Kostentoedeling en belastingverordeningen	26,50%	26,50%	47,00%	0	0	0	0
JZ, FIN, Inkoop & Vastgoed	7120	31.2 Aanslagen huishoudens en forfaitaire bedrijfsruimten	26,50%	26,50%	47,00%	5.420.864	1.436.529	1.436.529	2.547.806
JZ, FIN, Inkoop & Vastgoed	7130	31.3 Aanslagen zuiveringsheffing overige bedrijven	26,50%	26,50%	47,00%	409.042	108.396	108.396	192.250
JZ, FIN, Inkoop & Vastgoed	7140	31.4 Aanslagen watersysteemheffing gebouwd, ongebouwd en natuur	26,50%	26,50%	47,00%	13.984	3.706	3.706	6.572
JZ, FIN, Inkoop & Vastgoed	8130	33.3 Beheer niet-reglementaire zaken	40,00%	50,00%	10,00%	175.921	70.368	87.960	17.592
JZ, FIN, Inkoop & Vastgoed	34000	6 Algemeen-bestuurlijke en –juridische ondersteuning	54,00%	11,00%	35,00%	1.276.833	689.490	140.452	446.892
JZ, FIN, Inkoop & Vastgoed	41000	7 (Concerncontrol en) Financieel beleid	35,00%	15,00%	50,00%	1.016.185	355.665	152.428	508.092
JZ, FIN, Inkoop & Vastgoed	42000	8 Meerjarenraming en begroting	35,00%	15,00%	50,00%	145.720	51.002	21.858	72.860
JZ, FIN, Inkoop & Vastgoed	43000	10 Comptabiliteit	35,00%	15,00%	50,00%	1.533.494	536.723	230.024	766.747
JZ, FIN, Inkoop & Vastgoed	45000	9 Managements- en bestuursrapportages	35,00%	15,00%	50,00%	216.448	75.757	32.467	108.224
Bestuur & Communicatie	8110	33.1 Bestuur	52,00%	15,00%	33,00%	4.218.520	2.193.630	632.778	1.392.111
Bestuur & Communicatie	8120	33.2 Bestuursondersteuning	52,00%	15,00%	33,00%	1.418.850	737.802	212.828	468.221
Bestuur & Communicatie	8210	34.1 Externe communicatie	52,00%	15,00%	33,00%	1.785.411	928.414	267.812	589.186
Bestuur & Communicatie	55000	5 Interne voorlichting	54,00%	11,00%	35,00%	299.379	161.665	32.932	104.783
Programmeren & Monitoren	1110	1.1 Beheersplan waterkeringen	0,00%	100,00%	0,00%	229.323	0	229.323	0
Programmeren & Monitoren	1125	1.2 Beheersplan watersystemen	100,00%	0,00%	0,00%	174.180	174.180	0	0
Programmeren & Monitoren	1140	1.4 Beheersplan vaarwegenbeheer	0,00%	100,00%	0,00%	100.093	0	100.093	0
Programmeren & Monitoren	1160	1.7 Calamiteitenplannen	35,00%	35,00%	30,00%	520.654	182.229	182.229	156.196
Programmeren & Monitoren	1165	1.6 Beheersplan zuiveren	0,00%	0,00%	100,00%	0	0	0	0
Programmeren & Monitoren	2110	3.1 Legger waterkeringen	0,00%	100,00%	0,00%	800.662	0	800.662	0
Programmeren & Monitoren	2120	3.2 Beheersregister waterkeringen	0,00%	100,00%	0,00%	191.555	0	191.555	0
Programmeren & Monitoren	2130	3.3 Veiligheidstoetsing waterkeringen	0,00%	100,00%	0,00%	2.475.409	0	2.475.409	0
Programmeren & Monitoren	2210	4.1 Aanleg en verwerving primaire waterkeringen	0,00%	100,00%	0,00%	10.622.760	0	10.622.760	0
Programmeren & Monitoren	2230	4.3 Aanleg en verwerving regionale waterkeringen	0,00%	100,00%	0,00%	4.091.042	0	4.091.042	0
Programmeren & Monitoren	2250	4.5 Aanleg en verwerving overige waterkeringen	0,00%	100,00%	0,00%	86.838	0	86.838	0
Programmeren & Monitoren	2410	5.1 Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	0,00%	100,00%	0,00%	10.102	0	10.102	0

PROCES	BBP BEHEERPRODUCT		Water-systemen	Water-veiligheid	Waterketen
Programmeren & Monitoren	3130	6.3 Legger waterlopen en kunstwerken	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	3140	6.4 Beheersregister waterlopen en kunstwerken	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	3210	7.1 Aanleg en verwerving waterlopen	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	3230	7.3 Bouw en verwerving kunstwerken passieve waterbeheersing	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	3510	9.1 Bouw en verwerving kunstwerken actieve waterbeheersing	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	3610	10.1 Calamiteitenbestrijding watersystemen	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	3710	11.1 Monitoring waterkwantiteit	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	3720	11.2 Monitoring waterkwaliteit	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	3730	11.2 Monitoring grondwater	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	4110	12.1 Bouw en verwerving transportstelsels	0,00%	0,00%	100,00%
Programmeren & Monitoren	4140	Calamiteitenbestrijding transportstelsels	0,00%	0,00%	100,00%
Programmeren & Monitoren	4210	13.1 Bouw en verwerving zuiveringsinstallaties	0,00%	0,00%	100,00%
Programmeren & Monitoren	4270	Calamiteitenbestrijding zuiveringsinstallaties	0,00%	0,00%	100,00%
Programmeren & Monitoren	4310	14.1 Bouw en verwerving slibverwerkingsinstallaties	0,00%	0,00%	100,00%
Programmeren & Monitoren	4350	Calamiteitenbestrijding slibverwerking	0,00%	0,00%	100,00%
Programmeren & Monitoren	5110	19.1 Legger vaarwegen, kunstwerken en havens	0,00%	100,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	5120	19.2 Beheersregister vaarwegen, kunstwerken en havens	0,00%	100,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	5210	20.1 Aanleg en verwerving vaarwegen en havens	0,00%	100,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	5240	20.4 Bouw en verwerving kunstwerken vaarwegenbeheer	0,00%	100,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	5320	21.2 Calamiteitenbestrijding vaarwegen en havens	0,00%	100,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	61000	12 Centrale (geo)grafische informatie	49,88%	30,00%	20,12%
Facilitair & ICT	32500	11 Informatiebeleid (en Automatisering)	54,00%	11,00%	35,00%
Facilitair & ICT	35000	13 Huisvesting (algemeen)	45,00%	11,00%	44,00%
Facilitair & ICT	36000	14 Interne faciliteiten	54,00%	11,00%	35,00%
Facilitair & ICT	44000	11 (Informatiebeleid en) Automatisering	54,00%	11,00%	35,00%
Onderhouden	2220	4.2 Onderhoud primaire waterkeringen	0,00%	100,00%	0,00%
Onderhouden	2240	4.4 Onderhoud regionale waterkeringen	0,00%	100,00%	0,00%
Onderhouden	2260	4.6 Onderhoud overige waterkeringen	0,00%	100,00%	0,00%
Onderhouden	2270	4.7 Voorzieningen verwante belangen waterkeringen	0,00%	100,00%	0,00%
Onderhouden	2280	4.8 Muskusrattenbestrijding	0,00%	100,00%	0,00%
Onderhouden	3220	7.2 Onderhoud waterlopen	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	3240	7.4 Onderhoud kunstwerken passieve waterbeheersing	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	3250	7.5 Kwaliteitsmaatregelen in oppervlaktewater	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	3260	7.6 Voorzieningen verwante belangen watersystemen	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	3270	7.7 Muskusrattenbestrijding	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	3410	8.1 Baggerprogramma	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	3420	8.2 Verwijdering en verspreiding van baggerspecie	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	3430	8.3 Verwijdering en verwerking van baggerspecie	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	3520	9.2 Onderhoud kunstwerken actieve waterbeheersing	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	4120	12.2 Onderhoud transportstelsels	0,00%	0,00%	100,00%
Onderhouden	4220	13.2 Onderhoud zuiveringsinstallaties	0,00%	0,00%	100,00%
Onderhouden	4260	13.6 IBA-inrichtingen	0,00%	0,00%	100,00%
Onderhouden	4320	14.2 Onderhoud slibverwerkingsinstallaties	0,00%	0,00%	100,00%

2026 Totaal	Water-systemen	Water-veiligheid	Waterketen
206.961	206.961	0	0
407.170	407.170	0	0
6.381.240	6.381.240	0	0
164.481	164.481	0	0
4.587.213	4.587.213	0	0
437.239	437.239	0	0
745.164	745.164	0	0
3.484.725	3.484.725	0	0
480.912	480.912	0	0
16.029.904	0	0	16.029.904
1.761	0	0	1.761
14.032.334	0	0	14.032.334
3.867	0	0	3.867
2.272.955	0	0	2.272.955
3.386	0	0	3.386
79.005	0	79.005	0
57.561	0	57.561	0
10.930	0	10.930	0
199.692	0	199.692	0
3.270	0	3.270	0
2.317.738	1.156.088	695.321	466.329
0	0	0	0
3.880.615	1.706.333	423.652	1.750.629
5.960.768	3.218.815	655.684	2.086.269
12.672.004	6.842.882	1.393.920	4.435.201
2.157.847	0	2.157.847	0
1.026.056	0	1.026.056	0
292.096	0	292.096	0
0	0	0	0
644.086	0	644.086	0
11.873.000	11.873.000	0	0
685.100	685.100	0	0
1.016.037	1.016.037	0	0
25.316	25.316	0	0
644.086	644.086	0	0
215.556	215.556	0	0
2.927.007	2.927.007	0	0
491.592	491.592	0	0
3.230.682	3.230.682	0	0
3.860.808	0	0	3.860.808
7.255.959	0	0	7.255.959
178.460	0	0	178.460
2.647.047	0	0	2.647.047

PROCES	BBP BEHEERPRODUCT		Water-systemen	Water-veiligheid	Waterketen
Onderhouden	5220	20.2 Onderhoud vaarwegen en havens	0,00%	100,00%	0,00%
Onderhouden	5221	Onderhoud vaarweg het Oude Maasje	0,00%	100,00%	0,00%
Onderhouden	5230	20.3 Baggeren vaarwegen en havens	0,00%	100,00%	0,00%
Onderhouden	5231	20.3a Wegwerken baggerachterstanden vaarwegen	0,00%	100,00%	0,00%
Onderhouden	5250	20.5 Onderhoud kunstwerken vaarwegenbeheer	0,00%	100,00%	0,00%
Onderhouden	5270	20.7 Voorzieningen verwante belangen vaarwegenbeheer	0,00%	100,00%	0,00%
Onderhouden	5310	21.1 Verkeersregeling en -veiligheid vaarwegen en havens	0,00%	100,00%	0,00%
Onderhouden	71000	Muskusrattenbeheer	50,00%	50,00%	0,00%
Bedienen	3530	9.3 Bediening kunstwerken actieve waterbeheersing	100,00%		0,00%
Bedienen	4130	12.3 Beheer transportstelsels	0,00%		100,00%
Bedienen	4230	13.3 Beheer zuiveringsinstallaties	0,00%		100,00%
Bedienen	4240	13.4 WVO-heffing effluent	0,00%		100,00%
Bedienen	4250	13.5 Subsidies afhaakproblematiek	0,00%		100,00%
Bedienen	4330	14.3 Beheer slibverwerkingsinstallaties	0,00%		100,00%
Bedienen	4340	14.4 Afzet slib/restproducten	0,00%		100,00%
Bedienen	4410	15.1 Afvalwaterbehandeling door derden	0,00%		100,00%
Bedienen	5260	20.6 Bediening kunstwerken vaarwegenbeheer	0,00%	100,00%	0,00%
	21000	1 Centraal management	54,00%	11,00%	35,00%
Concerncontrol	53000	7 Concerncontrol (en financieel beleid)	34,00%	16,00%	50,00%
VTH	1210	2.1 Plannen van derden	60,00%	40,00%	0,00%
VTH	6210	23.1 Vergunningen en meldingen	62,00%	35,00%	3,00%
VTH	6310	24.1 Wabo Adviezen	50,00%	0,00%	50,00%
VTH	6320	24.2 Adviezen Waterwet aan andere waterbeheerders	50,00%	40,00%	10,00%
VTH	6420	27.2 Subsidies lozingen	50,00%	0,00%	50,00%
VTH	6610	25.1 Toezicht	45,00%	10,00%	45,00%
VTH	6710	26.1 Bestuursrechtelijke handhaving	60,00%	35,00%	5,00%
VTH	6720	26.2 Strafrechtelijke handhaving	60,00%	35,00%	5,00%

netto lasten:

2026 Totaal	Water-systemen	Water-veiligheid	Waterketen
578.894	0	578.894	0
18.333	0	18.333	0
1.109.382	0	1.109.382	0
603.521	0	603.521	0
878.273	0	878.273	0
155.172	0	155.172	0
66.339	0	66.339	0
0	0	0	0
3.600.264	3.600.264	0	0
4.574.880	0	0	4.574.880
10.248.884	0	0	10.248.884
900.000	0	0	900.000
0	0	0	0
2.349.949	0	0	2.349.949
8.627.577	0	0	8.627.577
5.382.108	0	0	5.382.108
638.925	0	638.925	0
625.082	337.545	68.759	218.779
650.174	221.059	104.028	325.087
1.455.301	873.180	582.120	0
1.360.333	843.407	476.117	40.810
558.561	279.281	0	279.281
129.763	64.882	51.905	12.976
67.487	33.744	0	33.744
3.764.916	1.694.212	376.492	1.694.212
949.344	569.606	332.270	47.467
325.199	195.119	113.820	16.260
214.339.169	74.312.928	37.126.539	102.899.702

N.B. De totale netto lasten van de programma's wijken af van de totale netto lasten van de wettelijke taken. Dit wordt veroorzaakt doordat de overige dekkingsmiddelen conform de nieuwe wetgeving niet toegerekend worden aan de programma's.

Bijlage 5: Principes waarmee kosten en opbrengsten aan de beheerproducten zijn toegerekend

Wijze van doorberekening kostenplaatsen

Sleutel	Toerekening van:	Toerekening aan:	Principe van toerekening
Sleutel A	Kostenplaats 1010 Kapitaallasten	Beheerproducten	Op basis van specifiek nut (staat van activa)
Sleutel B	Kostenplaatsen teams/processen (personeelskosten) 2000 t/m 2999	Beheerproducten	Op basis van begrote uren/fte's per beheerproduct

Wijze van doorberekening ondersteunende beheerproducten

De programma's Buiten Gewoon Doen maken gebruik van processen om de waterschapsdoelen te realiseren. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen primaire en ondersteunende processen. De kosten van de ondersteunende processen en beheerproducten worden dan ook niet toegerekend aan de primaire beheerproducten. Alle beheerproducten kennen een sleutel naar de wettelijke taken (zie bijlage 2) en de programma's (zie bijlage 3).

Hierop zijn twee uitzonderingen:

1. Een deel van de kosten van huisvesting en ICT wordt door middel van een opslag op de uurtarieven doorbelast aan de projecten. De resterende kosten van huisvesting en ICT worden naar de taken en programma's doorbelast.
2. Vanwege gemaakte afspraken met betrekking tot muskusrattenbeheer, worden er vanuit de ondersteunende processen kosten doorbelast aan het beheerproduct muskusrattenbeheer. Dit wordt gedaan ten behoeve van kostenverrekening aan de drie deelnemende waterschappen (waterschap De Dommel, Waterschap Aa en Maas en Waterschap Brabantse Delta).

Bijlage 6: Staat van reserves en voorzieningen

Staat van reserves en voorzieningen <i>bedragen x € 1.000,-</i>	Stand primo 2026	Mutaties 2026					Stand ultimo 2026	Resultaat- bestem- ming begroting	Stand na resultaat- bestem- ming
		vermeerderingen		verminderingen					
		interne		extern	interne exploitatie	externe overig			
		rente	overige						
1. Algemene reserves									
Algemene reserve watersysteembeheer	1.901						1.901	72	1.973
Algemene reserve zuiveringsbeheer	2.777						2.777	60	2.837
Reserve werkloosheidsuitkeringen watersysteembeheer	307						307		307
Reserve werkloosheidsuitkeringen zuiveringsbeheer	307						307		307
Totaal algemene reserves	5.292	0	0	0	0	0	5.292	132	5.424
2. Bestemmingsreserves									
Cloudsoftwareprojecten WS en ZB	392						392	-357	35
Duurzaam Financieel Beleid WS	4.452						4.452	-1.021	3.482
Duurzaam Financieel Beleid ZB	2.285						2.285	-704	1.582
Overdracht waterstaatswerken Rijkswaterstaat	0						0		0
Totaal bestemmingsreserves	7.130	0	0	0	0	0	7.130	-2.082	5.048
3. Tariefegalisatiereserves									
Watersysteembeheer	7.516						7.516	-5.240	2.275
Zuiveringsbeheer	2.702						2.702	-1.241	1.461
Totaal tariefegalisatiereserves	10.218	0	0	0	0	0	10.218	-6.482	3.736
4 Voorzieningen									
Werkloosheidsuitkeringen personeel	153						153		153
APPA-uitkeringen bestuur	57						57		57
Pensioenen bestuur	3.003						3.003		3.003
Totaal voorzieningen	3.212	0	0	0	0	0	3.212	0	3.212
Totaal reserves en voorzieningen Brabantse Delta	25.852	0	0	0	0	0	25.852	-8.432	17.421

Bijlage 7: Staat van activa

Staat van activa <i>bedragen X € 1.000,-</i>	Aanschafwaarde 1/1		Externe vermeerderingen		Geactiveerde lasten	Externe verminderingen		NETTO UITGAVEN TOTAAL	Aanschafwaarde 31/12	
	Aanschaf- waarde	Subsidies/ bijdragen	Overname	Nieuwbouw Derden		Verkoop	Subsidie/ Bijdrage lopend jaar		Aanschaf- waarde	Subsidie/ bijdragen
Immateriële vaste activa	123.903	4.519		19.041			5.301	13.740	142.944	9.819
Uitgaven Onderzoek en Ontwikkeling	19.740	2.732		6.495			2.858	3.637	26.235	5.590
Subsidies en Bijdragen aan bedrijven	691								691	
Subsidies en bijdragen aan rijk	34.565	160		8.026				8.026	42.591	160
Subsidies en bijdragen aan openbare lichamen	10.884	714		2.116			623	1.494	13.000	1.337
Subsidies en bijdragen aan overigen	1.638	507		2.745			1.820	925	4.383	2.327
Geactiveerde bijdrage rijk	37.238								37.238	
Overige immateriële vaste activa	19.147	405		-341				-341	18.806	405
Materiële vaste activa -in exploitatie	1.027.137	280.975		252				252	1.027.389	280.975
Gronden en terreinen	14.582	5.363		3				3	14.585	5.363
Vervoermiddelen	5.229								5.229	
Machines, apparaten en werktuigen	9.289								9.289	
Bedrijfsgebouwen	42.687	4		9				9	42.697	4
Dienstwoningen	334								334	
Waterkeringen	219.810	124.506							219.810	124.506
Watergangen, kunstwerken en gemalen	255.742	107.705							255.742	107.705
Zuiveringstechnische werken transport	224.490	13.880		239				239	224.729	13.880
Zuiveringstechnische werken zuiveringen	187.985	17.888							187.985	17.888
Zuiveringstechnische werken slibverwerking	38.376	2.069							38.376	2.069
Vaarwegen en havens	26.467	9.559							26.467	9.559
Overige materiële vaste activa	2.148								2.148	
Materiële vaste activa -onderhanden werken	138.213	28.629	3.901	74.706			12.799	65.808	216.820	41.429
Gronden en terreinen	9.609	0	1.000	24			0	1.024	10.633	0
Vervoermiddelen	179		90					90	269	
Machines, apparaten en werktuigen	3.689		2.811					2.811	6.500	
Bedrijfsgebouwen	3.281			3.136				3.136	6.417	
Dienstwoningen										
Waterkeringen	12.737	6.871		4.538			3.965	573	17.276	10.836
Watergangen, kunstwerken en gemalen	39.081	15.466		22.432			7.992	14.440	61.513	23.458
Zuiveringstechnische werken transport	12.546	148		18.124			150	17.974	30.670	298
Zuiveringstechnische werken zuiveringen	38.489	-50		16.953			192	16.761	55.442	142
Zuiveringstechnische werken slibverwerking	4.756			6.200				6.200	10.956	
Vaarwegen en havens	13.846	6.194		3.300			500	2.800	17.146	6.694
Financiële vaste activa	40.690								40.690	
Kapitaalverstrekkingen bedrijven	40.690								40.690	
TOTALE VASTE ACTIVA	1.329.944	314.123	3.901	93.999			18.100	79.800	1.427.844	332.223

Staat van activa <i>bedragen X € 1.000,-</i>	Totale afschrijving per 1/1	Afschrijvingen 2026		Totale afschrijving 31/12	Boekwaarde		Rente 2026	Totale kapitaal- lasten 2026
		Normale afschrijving	Extra afschrijving		Boekwaarde per 1/1	Boekwaarde per 31/12		
Immateriële vaste activa	62.007	13.377		75.384	57.377	57.741	1.251	14.457
Uitgaven Onderzoek en Ontwikkeling	8.987	2.140		11.127	8.021	9.518	175	2.272
Subsidies en Bijdragen aan bedrijven	138	138		276	553	415	12	150
Subsidies en bijdragen aan rijk	11.958	7.105		19.064	22.446	23.367	489	7.585
Subsidies en bijdragen aan openbare lichamen	2.737	247		2.984	7.433	8.679	162	388
Subsidies en bijdragen aan overigen	221	14		235	909	1.821	20	33
Geactiveerde bijdrage rijk	27.192	1.488		28.680	10.046	8.558	219	1.707
Overige immateriële vaste activa	10.774	2.244		13.018	7.968	5.383	174	2.321
Materiële vaste activa -in exploitatie	324.189	32.869		357.057	421.974	389.357	9.198	42.066
Gronden en terreinen	2.494	135		2.628	6.725	6.594	147	281
Vervoermiddelen	5.229			5.229				
Machines, apparaten en werktuigen	3.912	1.419		5.331	5.377	3.958	117	1.536
Bedrijfsgebouwen	16.537	1.431		17.968	26.146	24.724	570	2.001
Dienstwoningen	114	7		122	220	212	5	12
Waterkeringen	13.951	2.474		16.424	81.353	78.879	1.773	4.247
Watergangen, kunstwerken en gemalen	60.472	6.477		66.949	87.564	81.088	1.909	8.385
Zuiveringstechnische werken transport	87.590	10.470		98.059	123.020	112.789	2.681	13.151
Zuiveringstechnische werken zuiveringen	104.577	7.678		112.254	65.520	57.842	1.428	9.106
Zuiveringstechnische werken slibverwerking	20.994	1.531		22.524	15.313	13.782	334	1.864
Vaarwegen en havens	7.399	1.200		8.599	9.509	8.309	207	1.407
Overige materiële vaste activa	921	48		969	1.227	1.179	27	75
Materiële vaste activa -onderhanden werken	154	3.323		3.477	109.430	171.915	2.385	5.613
Gronden en terreinen		12		12	9.609	10.621	209	222
Vervoermiddelen		22		22	179	247	4	18
Machines, apparaten en werktuigen	22	89		111	3.667	6.389	80	169
Bedrijfsgebouwen	26	206		232	3.256	6.186	71	238
Dienstwoningen								
Waterkeringen	7	28		35	5.859	6.404	128	156
Watergangen, kunstwerken en gemalen	19	376		395	23.596	37.659	514	884
Zuiveringstechnische werken transport	18	606		624	12.380	29.748	270	876
Zuiveringstechnische werken zuiveringen	62	1.366		1.428	38.477	53.872	839	2.163
Zuiveringstechnische werken slibverwerking					4.756	10.956	104	104
Vaarwegen en havens		617		617	7.651	9.835	167	784
Overige materiële vaste activa								
Financiële vaste activa	37.732	175		37.907	2.958	2.783	60	235
Kapitaalverstrekkingen bedrijven	37.732	175		37.907	2.958	2.783	60	235
TOTALE VASTE ACTIVA	424.082	49.743		473.825	591.739	621.796	12.893	62.371

Bijlage 8: Investeringsplan 2026-2030

Door middel van het investeringsplan 2026-2030 wordt invulling gegeven aan de afgesproken opgaven en ambities binnen de afgesproken investeringsvolumes. Het investeringsplan is voor de eerste jaren gevuld met concrete investeringen, maar richting het einde van de planperiode minder geconcretiseerd ingevuld. Dit overzicht bevat níet de raming van de investeringsuitgaven en de aan de investeringen gerelateerde inkomsten. In verband met de vertrouwelijkheid van deze bedragen is het volledige overzicht als vertrouwelijk document opgenomen bij de begrotingsstukken.

PROGRAMMA WATERVEILIGHEID & VAARWEGEN

PROJECTEN MET UITVOERINGSKREDIET							
Nummer	Projectnaam	Jaar verstrekt krediet (UVK)	2026	2027	2028	2029	2030
	Thema Waterveiligheid						
8455	Aankoop primaire waterkeringen	2007					
800657	Verbetering primaire kering traject Willemstad Noordschans	2023					
800658	Verbeteren kunstwerken regionale keringen	2024					
800674	Monitoring - primaire keringen naar aanleiding van uitkomsten 4e ronde toetsing 2021	2021					
800676	Monitoring primaire keringen naar aanleiding van uitkomsten 4e ronde toetsing 2023	2024					
800728	Verbetering primaire kering traject Moerdijk - Drimmelen	2024					
800860	Uitwerken Stappenplan Risicobeheersing Waterveiligheid	2023					
800861	Uitvoeren kwaliteitsimpuls beheerregister	2023					
800955	Trajectaanpak Keizersveer - Waalwijk	2025					
800992	Dijkverbetering Geertruidenberg-Noord en Dombosch	2025					
	Thema Vlot en veilig vervoer over water						
800897	Baggeren vaarwegen regulier onderhoud 2022-2026	2023					
800666	Baggeren inhaalslag vaarwegen	2022					
800671	Renovatie damwanden en overige oeververdedigingen fase 1	2024					

PROGRAMMA WATERVEILIGHEID & VAARWEGEN

PROJECTEN ZONDER UITVOERINGSKREDIET							
Nummer	Projectnaam	Jaar te verstrekken krediet (UVK)	2026	2027	2028	2029	2030
	Thema Waterveiligheid						
800480	Bijdrage HWBP 2026	2026					
800524	Bijdrage HWBP 2027	2027					
800575	Bijdrage HWBP 2028	2028					
800638	Bijdrage HWBP 2029	2029					
800639	Bijdrage HWBP 2030	2030					
800858	Verbeteren regionale keringen Markkanaal	2026					
800859	Verbeteren regionale kering Drongelens kanaal	2026					
800881	Verbetering primaire keringen Wilhelminakanaal, Amertak en Donge	2026					
800956	Verbetering primaire keringen Keizersveer - Waalwijk	2028					
800957	Impuls beheer en eigendom regionale waterkeringen	2026					
800958	Bijzonder waterkerende constructies regionale keringen	2026					
800959	Monitoring regionale keringen	2026					
800960	Organiseren en aanschaffen materieel hoogwater	2026					
801028	Vervanging noodstroomaggregaten sluizen	2026					
801085	Onderzoek erodeerbaarheid klei (OEK)	2026					
801086	Renovatie Amersluis	2028					
	Thema Vlot en veilig vervoer over water						
800749	Renovatie damwanden en overige oeververdedigingen fase 2	2026					
800750	Renovatie damwanden en overige oeververdedigingen fase 3	2028					
800812	Renovatie sluis Benedensas	2027					
800813	Renovatie Manderssluis	2028					
	Thema Strategisch Crisismanagement						
801027	Doorontwikkeling operationeel model- en informatiesysteem	2026					

PROGRAMMA WATERSYSTEMEN

PROJECTEN MET UITVOERINGSKREDIET							
Nummer	Projectnaam	Jaar verstrekt krediet (UVK)	2026	2027	2028	2029	2030
Thema Gezond Water							
192	Realisatie ecologische verbindingszone Molenbeek Roosendaal fase 3	2008					
6685	Anticiperende strategische grondaankoop	2007					
800332	Uitvoering gebiedsinrichting Cruislandse Kreken (fase 2)	2023					
800337	Uitvoering inrichting natte natuurplein Noordrand Midden	2025					
800364	Realiseren ecologische verbindingszone Steenbergsche Vliet - Ligne Steenbergen	2025					
800495	Cofinanciering plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3) water	2016					
800517	Realisatie ecologische verbindingszone en Beekherstel Tilburg West	2020					
800565	Realiseren ecologische verbindingszone Landstad de Baronie	2019					
800577	Realisatie ecologische verbindingszone Kibbelvaart Halderberge	2018					
800655	Aanpassen kunstwerken t.b.v. vismigratie 2022 - 2027	2023					
800946	Monitoring en uitvoering restopgave natuurinrichting Westelijke Langstraat (fase 2)	2025					
801010	Onderzoek en uitvoering kleinschalige maatregelen bestrijding blauwalg 2025- 2028	2025					
Thema Klimaatbestendige regio							
800214	Realisatie maatregelen tegen wateroverlast Vosdonk Etten-Leur	2022					
800768	Ontwikkeling methodiek klimaatbestendig watersysteem	2023					
Thema Water in balans							
800695	Vervangen van beschoeiingen 2021 - 2025	2023					
800733	Baggeren stedelijke gebieden 2024	2024					
800734	Baggeren stedelijke gebieden 2025 en 2026	2025					
800737	Baggeren landelijk gebied kreken en beken 2024	2023					
800753	Vervanging onderhouds- en calamiteitenmaterieel 2025 - 2026	2025					
800758	Renovatie en modificatie van kleine kunstwerken 2023 en 2024	2023					
800761	Renovatie kleine kunstwerken 2025 t/m 2027	2025					
800811	Aanleg en automatisering stuwen en inlaten	2024					

PROGRAMMA WATERSYSTEMEN

PROJECTEN ZONDER UITVOERINGSKREDIET							
Nummer	Projectnaam	Jaar te verstrekken krediet (UVK)	2026	2027	2028	2029	2030
	Thema Gezond Water						
800515	Uitvoeren integrale maatregelen Halsterslaag en Oudland	2028					
800530	Realiseren ecologische verbindingzone Terheijden-Zonzeel fase 1	2026					
800591	Inrichten EVZ's en beekherstel binnen de gemeente Roosendaal	2027					
800601	inrichten EVZ's en beekherstel binnen gemeente Steenbergen	2027					
800602	Realiseren beekherstel Donge in Dongen	2028					
800650	Realiseren van Beekherstel Heiloo te Ossendrecht	2026					
800651	Realiseren van EVZ Wildertse arm, Huis ter heide	2026					
800652	Realiseren waterrobuust dal van de molenbeek te Roosendaal	2027					
800654	Realiseren EVZ Aalskreek te Klundert	2027					
800769	Toetsingen/onderzoek 2024 - 2025	2026					
800815	Toetsingen/onderzoek 2027	2027					
800828	Uitvoering gebiedsinrichting Cruislandse Kreken fase 3	2030					
800829	Realiseren kreekherstel Molenkreek en Derriekreek	2029					
800848	Corridors Smallebeek	2029					
800862	Inrichting landgoederen Turfvaart Bijloop	2027					
800863	Realisatie KRW maatregelen turfvaart bijloop noord	2028					
800895	Realiseren beek- en kreekherstel en natte natuurpleel noordelijk deel Markdal	2026					
800901	Realiseren Klimaatrobuuste bovenlopen Markdal - stroomgebied Strijbeekse Beek	2027					
800902	Realiseren Klimaatrobuuste bovenlopen Markdal - stroomgebied Merkske	2026					
800925	Realiseren Kreekherstel en EVZ in stroomgebied Rietkreek-Langewater	2027					
800926	Realiseren van Kreekherstel in het Gat van den Ham	2027					
800966	Uitvoeren programma beheersen plaagsoorten	2026					
800972	Bijdragen aan NNP in stroomgebieden Merkske en Strijbeekse Beek	2026					
801020	Uitvoering KRW maatregelen Chaamse Beken	2026					
801048	Uitvoering KRW maatregelen Chaamse beken fase 2	2027					
801049	Uitvoering KRW maatregelen chaamse beken fase 3	2029					
801050	realisatie evz Gilzerbaan-Bredaseweg te Tilburg	2028					
801052	Realisatie KRW maatregelen Rietkreek - Langewater fase 2	2029					
801053	Realisatie EVZ Terheijden Zonzeel fase 2	2030					
801055	Uitvoering KRW maatregelen Landstad de Baronie fase 2	2030					
801062	Vervangen filters verticaal helofytenfilter Waterakkers Breda	2029					
801068	Realiseren restopgave EVZ Vliet-ligne	2029					
801069	Realiseren beekherstel Lange Rekken Tilburg	2028					
801070	Realiseren EVZ Oude Prinslandse Polder	2029					
801071	Realiseren kreekherstel Tonnekreek fase II	2028					

PROGRAMMA WATERSYSTEMEN

PROJECTEN ZONDER UITVOERINGSKREDIET						
Nummer	Projectnaam	Jaar te verstrekken krediet (UVK)	2026	2027	2028	2029 2030
	Thema Klimaatbestendige regio					
800607	Oplossen knelpunten wateroverlast vanuit watertoetsing 2020	2026				
800731	Maatregelen voor klimaatadaptatie	2028				
800784	Bijdrage Nieuwe Mark Breda	2028				
800930	Aanleg waterberging Vosdonk fase II	2026				
800984	Uitvoeren maatregelen wateroverlast en klimaatadaptatie fase 2	2026				
800985	Uitvoeren maatregelen wateroverlast en klimaatadaptatie fase 3	2027				
801021	Uitvoering inrichtingsmaatregelen klimaatrobuust watersysteem 2028-2030	2030				
801023	Verbetering watersysteem Capelsche Polder	2026				
	Thema Water in balans					
800755	Vervanging onderhouds- en calamiteitenmaterieel 2027 - 2028	2028				
800757	Vervanging onderhouds- en calamiteitenmaterieel 2029 - 2030	2029				
800764	Renovatie kleine kunstwerken 2028 t/m 2030	2028				
800765	Renovatie grote gemalen en stuwen 2028	2028				
800796	Vervangen van beschoeiingen 2026 - 2029	2026				
800928	Vervangen van beschoeiingen 2028-2032	2029				
800947	Uitvoeren kwaliteitsimpuls beheerregister watersystemen	2027				
801024	Renovatie historische duiker nabij fort de Hel te Moerdijk	2029				
801025	Renovatie Stuw Zuidrand te Roosendaal	2026				
801026	Renovatie stuwen Aa of Weerij en Bovenmark	2028				
801051	realisatie maatregelen water tussen Brabantse Wal en Schelde	2027				
801054	Baggeren landelijk gebied 2026	2026				
801066	Vervangen software telemetrie kunstwerken watersystemen	2026				
801067	Baggeren zandvang Bieberg	2026				
801072	Uitvoering maatregelen peilbesluit Moerdijk West	2027				

PROGRAMMA WATERKETEN

PROJECTEN MET UITVOERINGSKREDIET							
Nummer	Projectnaam	Jaar verstrekt krediet (UVK)	2026	2027	2028	2029	2030
	Thema Transport en zuiveren afvalwater						
544	Nieuwbouw en capaciteitsvergroting rioolgemaal Kaatsheuvel	2024					
800176	AWP 2.0	2020					
800385	Renovatie Slibgisting RWZI Dongemond & Waalwijk	2023					
800494	Renovatie en optimalisatie Ontvangstwerk RWZI Nieuwveer	2024					
800568	Vestigen ontbrekende zakelijke rechten afvalwaterpersleidingen	2020					
800641	Rioolgemalen Geertruidenberg, Sprang Capelle, Gilze, Prinsenbeek, Baarle-Nassau en Klundert	2023					
800647	Vervangen Elektrotechnische Installatie RWZI Bath	2024					
800700	Renovatie RWZI Rijen fase 1	2024					
800720	Renovatie Pendelzuigruimers RWZI Nieuwveer	2024					
800794	Knelpunten PA/PI Modificatie Rioolgemalen	2024					
800798	Renovatie beluchtingssysteem 10 aeratietanks RWZI Bath	2025					
800801	Vervangen persleiding Dinteloord	2025					
800818	Renovatie diverse rioolgemalen 2024-2026	2024					
800825	Renovatie & Modificatie Diverse Rioolgemalen 2025-2027	2025					
800916	Versnellen Doelstellingrealisatie Onderhouden	2023					
800922	Renovatie Primaire Slibindikker RWZI Bath	2024					
800923	Vervangen chemicaliën doseerinstallaties diverse rwzi's	2025					
	Thema Transitie naar een duurzame en innovatieve waterketen						
800911	Planproject toekomstbestendige RWZI's nav ketenplan	2023					
800993	Innovatie Initiatieven Waterketen	2024					

PROGRAMMA WATERKETEN

PROJECTEN ZONDER UITVOERINGSKREDIET							
Nummer	Projectnaam	Jaar te verstrekken krediet (UVK)	2026	2027	2028	2029	2030
	Thema Transport en zuiveren afvalwater						
800508	Herstel afvalwatertransportleidingen vanuit 4e Inspectie	2026					
800539	Inspectie en herstel kathodische bescherming leidingtracé Schelde Rijn Kanaal - Waarde	2026					
800579	Conserveren civiele delen persstations AWP	2030					
800710	Renovatie E-installatie RWZI Nieuwveer	2027					
800802	Vervangen Persleiding Nispen	2029					
800803	Nieuwbouw RG St Willebrord	2026					
800822	Renovatie & Modificatie Diverse Rioolgemalen 2028-2031	2028					
800826	Renovatie Effluentgoot RWZI Bath	2027					
800827	Vervanging slibindikker Rwni Halsteren	2026					
800914	Modificatie Debietmeterput de Zoom	2026					
800939	2e fase Renovatie en ontwikkeling RWZI Rijen	2028					
800953	Renovatie Bedrijfswaterleiding RWZI Dongemond	2027					
800981	Upgrade PAPI Waterketen	2026					
800982	Vervangen AC leidingen influentleiding RWZI Nieuwveer	2029					
800990	Implementatie wetten Vet en WON op de elektrische installatie	2026					
800991	Inspectie- en renovatiemaatregel terreinleidingen RWZI Dongemond	2027					
800996	Upgrade Elektrotechnische installatie slibverwerking RWZI Bath	2027					
801016	Renoveren Slibnoodbuffer RWZI Bath	2026					
801017	Vervangen Harkroosters RWZI Nieuwveer	2028					
801018	Renovatie rioolgemaal Made	2026					
801034	Modificeren schuifafsluiters AWP Systeem	2026					
801035	Vervangen Schakelkasten & Implementatie Cordis RWZI Waalwijk	2025					
801044	Vervangen luchtleiding RWZI Bath	2030					
801045	Renovatie effluentleiding rwni Nieuwveer-Hollands Diep	2030					
801046	Vernieuwen Slibbuffertanks RWZI Dinteloord	2027					
801047	Integrale Renovatie RWZI Dongemond	2027					
801064	Vervangen beluchtingsschotels RWZI Dongemond	2027					
801065	Vervangen beluchtingsschotels RWZI Waalwijk	2026					
801074	Renovatie RWZI Kaatsheuvel	2027					
	Thema Transitie naar een duurzame en innovatieve waterketen						
800621	Groene Berging maatregel afvalwaterakkoord Woensdrecht	2027					
800717	Realiseren Demo Installatie Vivianiet terugwinning op RWZI Nieuwveer (LIFE-project Phos4EU 101113877)	2026					
800893	Renovatie en Ontwikkelingen RWZI Baarle Nassau	2026					
800962	Realisatie toekomstbestendige RWZI Nieuw Vossemeer	2027					
800995	Implementatie toekomstvisie RWZI Halsteren	2026					
801073	Energieopwek achter de Meter RWZI's	2027					
801043	Vervangen biogasstraat RWZI Nieuwveer	2027					

BEDRIJFSVOERING

PROJECTEN MET UITVOERINGSKREDIET							
Nummer	Projectnaam	Jaar verstrekt krediet (UVK)	2026	2027	2028	2029	2030
800413	Implementatie nieuw huisvestingsconcept veerkrachtig werken	2024					
800593	Verduurzaming wagenpark	2022					
800837	Infrastructuurplan ICT 2025 - 2026	2025					
800851	Groot onderhoud Bouvigne 2025 - 2027	2025					
800890	Datagedreven waterschap 2024 en 2025	2024					

PROJECTEN ZONDER UITVOERINGSKREDIET							
Nummer	Projectnaam	Jaar te verstrekken krediet (UVK)	2026	2027	2028	2029	2030
800697	Nieuwbouw bedrijfsgebouw en werkplaats Dongemond	2027					
800838	Infrastructuurplan ICT 2027 - 2028	2027					
800839	Infrastructuurplan ICT 2029 - 2030	2030					
800997	Realisatie innovatielab	2027					
800998	Verduurzamen Landgoed Bouvigne	2028					
801080	Optimaliseren bedrijfsgebouwen Heerle en Heijningen	2027					
801081	Groot onderhoud bedrijfsgebouwen	2026					
801082	Groot onderhoud huur- en dienstwoningen	2026					
801083	Fysieke beveiliging - fase 1 - schouwvoering + toegangspassen	2026					
801084	Groot onderhoud Bouvigne 2028-2030	2028					

Bijlage 9: Overzicht investeringen met verwachte kredietaanvraag in 2026 (lijst autorisatie kredietverstrekking)

Onderstaand overzicht bevat de investeringen waarvan de start en daarmee de kredietaanvraag in het begrotingsjaar is gepland. Dit overzicht bevat niet de raming van de investeringsuitgaven en de aan de investeringen gerelateerde inkomsten. In verband met de vertrouwelijkheid van deze bedragen is het volledige overzicht als vertrouwelijk document opgenomen bij de begrotingsstukken. In het overzicht is een voorstel opgenomen voor autorisatie van projecten aan het dagelijks bestuur, waarbij recht wordt gedaan aan de vraag welke investeringen bestuurlijk interessant genoeg zijn om individueel als kredietaanvraag voor te leggen aan het algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur baseert zich daarbij onder meer op aspecten die genoemd zijn in de vastgestelde notitie “Sturen op Hoofdpijnen: de werkwijze”:

- Projecten die maatschappelijk of politiek gevoelig zijn. Deze voorstellen horen bij het algemeen bestuur thuis ter besluitvorming.
- Projecten waarbij de leden van het algemeen bestuur hun ambassadeurschap in de regio en naar de achterban kunnen vervullen. Ook deze voorstellen horen bij het algemeen bestuur thuis ter besluitvorming.
- Projecten met een instandhoudingskarakter waaraan strategische keuzes zijn verbonden. Deze voorstellen horen bij het algemeen bestuur thuis ter besluitvorming.

De omvang van het uitvoeringskrediet is niet een doorslaggevende factor. Op basis van bovengenoemde criteria stelt het dagelijks bestuur voor om alle in het overzicht opgenomen investeringen te autoriseren aan het dagelijks bestuur. Het algemeen bestuur besluit hierover als onderdeel van de begrotingsbehandeling. In onderstaand overzicht is het op 5 november 2025 aangenomen amendement “Beheersen ‘plagsoorten’ ligt politiek gevoelig” verwerkt. Hiermee is het genomen besluit als volgt: “Het in 2026 autoriseren van het dagelijks bestuur voor het verstrekken van uitvoeringskrediet voor de investeringsprojecten zoals opgenomen in bijlage 9 van de begroting, met uitzondering van project 800966 ‘Uitvoeren programma beheersen plagsoorten’ (welke aan het AB wordt gelaten).”

Voorstel Kredietverstrekking		Project	Projectnaam	Toelichting
AB	DB			
Waterketen		Thema: Transport en zuiveren afvalwater		Het programma waterketen is verantwoordelijk voor het transporten en zuiveren van afvalwater. Dit is een wettelijke en maatschappelijke taak. We blijven voldoen aan eisen en afspraken die de wetgever, partners en wijzelf verlangen.
	x	800508	Herstel afvalwatertransportleidingen vanuit 4e Inspectie	Uit een periodieke inspectie, welke is uitgevoerd in project 800506 Leidingwerk AWP 4e inspectiereeks, is een aantal mankementen waargenomen. Deze mankementen worden in het project 800508 hersteld. Er worden drie buffertorens geconserveerd, een verzakking wordt hersteld, lokaal worden twee leidingdelen vervangen, lokaal worden twee leidingaansluitingen vervangen, lokaal worden er twee leidingkoppelingen verstevigd en tot slot wordt er een mangatdeksel vervangen. De herstelwerkzaamheden dragen bij aan de instandhouding van het leidingwerk van de AWP. De AWP vervult een cruciale rol in het afvalwatertransport in het westen van West-Brabant.
	x	800539	Inspectie en herstel kathodische bescherming leidingtracé Schelde Rijn Kanaal - Waarde	De AWP-leiding transporteert het afvalwater vanuit het westen van West-Brabant naar de rioolwaterzuivering Bath en vandaaruit wordt het gezuiverde water geloosd in de Westerschelde. Voor een deel is de AWP gelegen in brak c.q. zout grondwater. De stalen delen van het AWP-leidingwerk zijn gevoelig voor corrosie. Door de toepassing van zogenaamde kathodische bescherming wordt voorkomen dat de stalen delen worden aangetast. De kathodische bescherming zelf dient periodiek te worden vervangen. Op circa 70 locaties zal de kathodische bescherming worden vervangen.
	x	801016	Renoveren Slibnoodbuffer RWZI Bath	Doordat de slibnoodbuffer sterk is verouderd voldoet deze niet meer aan de gewenste bedrijfszekerheid en milieuvoorschriften. De huidige slibnoodbuffer wordt vervangen waardoor de bedrijfszekerheid wordt gewaarborgd en voldaan wordt aan de actuele milieuvoorschriften.
	x	801018	Renovatie rioolgemaal Made	Vanuit inspecties en storingen is gebleken dat dit rioolgemaal einde levensduur is. Tevens is een fysieke vergroting van de kelder van het gemaal noodzakelijk om de gewenste bedrijfszekerheid te kunnen realiseren.
	x	800981	Upgrade PAPI Waterketen	Het doel van dit project is om invulling te geven aan de eisen voor procesautomatisering en procesinformatie (PA/PI) voor de persstations en voor een zuivering een Proof of Concept (PoC).

Voorstel Kredietverstrekking		Project	Projectnaam	Toelichting
AB	DB			
Watersystemen		Thema: Water in balans		Water in balans gaat over het maken van keuzes over de waterhuishouding. Dit in relatie tot landbouw, natuur en bebouwing in zowel droge als natte omstandigheden.
	x	801025	Renovatie Stuw Zuidrand te Roosendaal	Stuw Zuidrand functioneert niet betrouwbaar bij hevige neerslag, wat heeft geleid tot wateroverlast in Roosendaal. Inspectie toont ernstige technische gebreken aan die directe renovatie noodzakelijk maken. De stuw wordt volledig gerenoveerd en gemoderniseerd zodat deze weer veilig, duurzaam en betrouwbaar functioneert binnen de gebiedsregeling.
	x	801054	Baggeren landelijk gebied 2026	In het westelijk deel van ons beheersgebied is in het landelijk gebied op een aantal locaties vervuild slib aangetroffen die niet regulier kan worden gedeponereerd op aanliggende percelen. Door projectmatige afvoer en verwerking van dit slib wordt voorkomen dat er wateroverlast op kan treden en wordt een bijdrage geleverd aan verbetering van de waterkwaliteit.
	x	801067	Baggeren zandvang Bieberg	Geconstateerd is dat de zandvang nabij Bieberg te Breda door de grote afvoeren in 2024 weer grotendeels gevuld is met zand. Door het leegmaken van de zandvang wordt zand en slib vanuit bovenstroomse delen van de Bovenmark opgevangen. Op die manier wordt ongewenste slibophoping in het stedelijk gebied van Breda (met name de singels) voorkomen. Hiermee wordt geanticipeerd op mogelijk optredend zandtransport als gevolg van het nog uit te voeren project Markdal Noord.
Watersystemen		Thema: Gezond Water		We streven in West-Brabant naar een gezonde leefomgeving waarin gezond water een belangrijk onderdeel is.
x		800966	Uitvoeren programma beheersen plaagsoorten	Plaagsoorten vormen een steeds groter probleem binnen ons beheersgebied. Ze zorgen voor ongewenste ontwikkelingen op zowel waterkwantiteits- als waterkwaliteitsgebied. Via dit project wordt programmatisch onderzoek naar mogelijke beheersmaatregelen gedaan. Daarnaast worden kleine maatregelen uitgevoerd die leiden tot beheersing van plaagsoorten.
	x	800530	Realiseren ecologische verbindingszone Terheijden-Zonzeel fase 1	In 2019 hebben de gemeente Drimmelen en het waterschap een samenwerkingsovereenkomst (SOK) getekend voor het realiseren van de EVZ Terheijden – Zonzeel. Afgesproken is dat het waterschap de projectleiding heeft en ervoor zorgdraagt dat de voor de inrichting van de EVZ benodigde gronden beschikbaar komen. Niet alle benodigde gronden zijn op dit moment beschikbaar om de afgesproken 5,1 km EVZ te kunnen realiseren. Dit wordt op korte termijn ook niet verwacht. Daarom is in 2024 de voorbereiding van de realisatie van 2,1 km EVZ opgepakt op de wel beschikbare gronden (fase 1).
	x	800651	Realiseren van EVZ Wildertse Arm, Huis ter heide	Tussen Huis ter heide en de EVZ Onkelsloot / EVZ om Dongen ligt de EVZ Wildertse Arm. In samenwerking met de Duinboeren, de gemeente Dongen en Loon op Zand zijn de benodigde gronden beschikbaar gekomen en kan deze EVZ (2,35 km) na de nodige voorbereidingen worden gerealiseerd. De gemeente Tilburg en Tennet dragen financieel bij. Het waterschap is trekker van de realisatie. Het betreft een integraal project, waarbij naast EVZ ook water- en ontsnipperingsmaatregelen worden genomen, een fietspad wordt aangelegd en in samenwerking met Natuurmonumenten een gedeelte van het NatuurNetwerk Brabant (NNB) wordt ingericht. Dit alles in nauwe samenwerking met betrokken agrariërs en andere belanghebbenden.
Watersystemen		Thema: Klimaatbestendige regio		Rekening houdend met het water- en bodemsysteem werken we toe naar een klimaatrobuuste inrichting van het watersysteem
	x	800984	Uitvoeren maatregelen wateroverlast en klimaatadaptatie fase 2	Het veranderende klimaat noodzaakt tot integrale oplossingen en maatregelen in het huidige watersysteem. Samenwerking met andere partijen en partners is daarbij nodig om het watersysteem klimaatrobuuster te maken. In dit project worden naast inbreng van kennis van het watersysteem, financiële bijdragen geleverd aan initiatieven van derden die door hun ruimtelijke impact bijdragen aan de realisatie van een klimaatbestendig en veerkrachtig watersysteem.

Voorstel Kredietverstrekking		Project	Projectnaam	Toelichting
AB	DB			
Waterveiligheid		Thema: Waterveiligheid		Het realiseren van een robuust en duurzaam watersysteem, waarin technologie, samenwerking en ruimtelijk inrichting zorgen voor minimale overlast in een veranderend klimaat.
	x	800480	Bijdrage HWBP 2026	Het waterschap is conform de afspraken uit het Bestuursakkoord Water verplicht jaarlijks een financiële bijdrage te betalen aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma. (Dit project betreft het voldoen aan wet- en regelgeving). Het resultaat is dat er wordt voldaan aan de verplichting voor de bijdrage van 2026 aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma.
	x	801085	Onderzoek erodeerbaarheid klei (OEK)	Bijdragen aan een HWBP-innovatieproject om de erodeerbaarheid van klei verder te onderzoeken. Aan de hand hiervan wordt de landelijke beoordelingsmethode aangepast, zodat een beter beeld kan worden gegeven over de sterkte van een waterkering.
Bedrijfsvoering				
	x	801082	Groot onderhoud huur- en dienstwoningen	Het waterschap voert groot onderhoud uit aan huur- en dienstwoningen om deze in goede staat te houden. Dit gebeurt op basis van een meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) en periodieke inspecties. De werkzaamheden richten zich op planmatig onderhoud van bouwkundige en installatietechnische onderdelen. Doel is het waarborgen van veiligheid, comfort en wettelijke conformiteit. Waar mogelijk worden verduurzamingsmaatregelen meegenomen.
	x	801081	Groot onderhoud bedrijfsgebouwen	Het waterschap voert groot onderhoud uit aan bedrijfsgebouwen om deze in goede staat te houden. Dit gebeurt op basis van een meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) en periodieke inspecties. De werkzaamheden richten zich op planmatig onderhoud van bouwkundige en installatietechnische onderdelen. Doel is het waarborgen van veiligheid, comfort en wettelijke conformiteit. Waar mogelijk worden verduurzamingsmaatregelen meegenomen.
	x	801083	Fysieke beveiliging - fase 1 - schouwvoering + toegangspassen	In het kader van de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten worden maatregelen genomen om de fysieke beveiliging van objecten te verbeteren. De huidige toegangsbeveiliging op Bouvigne wordt geactualiseerd met nieuwe toegangspassen en terminals. Daarnaast wordt een schouw uitgevoerd naar de beveiliging van al onze assets. Op basis hiervan wordt beleid opgesteld voor structurele verbetering die in vervolgprojecten opgepakt gaan worden. De maatregelen vergroten de weerbaarheid en voldoen aan wettelijke verplichtingen.

Van onderstaande investering wordt algemeen bestuur gevraagd het bedrag aanvullend te autoriseren. Toelichting: Op basis van het mandaatbesluit bij de financiële verordening heeft het AB het DB gemandateerd om tot 120% van het bij de Begroting 2025 geautoriseerde bedrag aan investeringskrediet te verstrekken. Bij het opstellen van de verordening is ervoor gekozen om deze werkwijze te handhaven en overschrijdingen binnen de afgesproken marge achteraf aanvullend door het AB te laten autoriseren. Hiermee wordt de volgens de nieuwe wetgeving 'acceptabele onrechtmatigheid' rechtmatig gemaakt.

Waterveiligheid Aanvullend te autoriseren: door het DB verstrekt uitvoeringskrediet > 100% en max. 120% van het geautoriseerde bedrag				
		800303	Bijdrage HWBP 2025	Vanuit de Unie van Waterschappen zijn op 18 maart 2025 de nieuwe ramingen voor de HWBP bijdragen 2025–2036 bekend gemaakt. Voor het kalenderjaar 2025 is de bijdrage van het waterschap Brabantse Delta geraamd op € 8.000.000,-. Echter is in de raming van het HWBP geen rekening gehouden met de eindafrekening welke later in het voorjaar van 2026 volgt. Voor de eindafrekening is er nu een percentage onvoorzien opgenomen van 8,5%.
		800897	Baggeren vaarwegen 2022-2026	Tijdens de uitvoeringsfase zijn subsidiegelden verkregen voor onderzoek naar ontplofbare oorlogsresten en emissievrij baggeren. Om meer bagger achterstand weg te kunnen werken, is ervoor gekozen de ontvangen subsidie als extra krediet in te zetten. De netto uitgaven van het waterschap zijn gelijk gebleven.
Waterketen Aanvullend te autoriseren: door het DB verstrekt uitvoeringskrediet > 100% en max. 120% van het geautoriseerde bedrag				
		800798	Renovatie beluchtingssysteem 10 aeratietanks RWZI Bath	Tijdens de laatste projectfase blijkt dat onderdelen van het beluchtingssysteem, die wel in de scope zaten en maar vooraf niet te inspecteren, alsnog vervangen dient te worden. Met als gevolg langere doorlooptijd van het project en extra uitvoeringskosten. Kosten besparen door versobering van de projectscope is vanuit technisch oogpunt niet mogelijk.

Waterschap Brabantse Delta

Postbus 5520, 4801 DZ Breda

Bouvignelaan 5, 4836 AA Breda

T 076 564 10 00

E info@brabantsedelta.nl

I www.brabantsedelta.nl

